

กำลังใจ ๒๗

โดย พระจุลนายก (สุชาติ อภิชาโต)

วัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร

ในพระบรมราชูปถัมภ์

อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

พิมพ์แจกเป็นธรรมทาน

www.kammatthana.com

ท่านที่มีความประสงค์จะพิมพ์หนังสือเล่มนี้แจกเป็นธรรมทาน
ท่านสามารถพิมพ์ได้โดยไม่ต้องขออนุญาตแต่อย่างใด
โดยให้ถือตามหลักธรรมที่แสดงไว้ว่า การให้ธรรมะ ชนะการให้ทั้งปวง

สารบัญ

กัณฑ์ที่	หน้า
๒๗๗ คนดีกับคนเก่ง	3
๒๗๘ ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด	11
๒๗๙ ตรวจสอบบัญชีดีชั่ว	19
๒๘๐ วันสิ้นปี	27
๒๘๑ วันขึ้นปีใหม่	34
๒๘๒ ความหลงเป็นต้นเหตุ	39
๒๘๓ ทรัพย์ภายใน	46
๒๘๔ ไม่มีอะไรตาย	53
๒๘๕ สวยกาย สวยใจ	60
๒๘๖ พัฒนาจิตใจ	68

กัณฑ์ที่ ๒๗๗

คนดีกับคนเก่ง

๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

การมาวัด มาทำบุญทำทาน รักษาศีล ฟังเทศน์ฟังธรรม ปฏิบัติธรรม ลดละอบายมุข ต่างๆ เช่นสุรายาเมา เล่นการพนัน เทียวกลางคืน เป็นการบำเพ็ญบุญกุศล เพื่อให้เกิดคุณงามความดี ทำให้เราเป็นคนดี ที่มีคุณค่ามากกว่าคนเก่ง คนเก่งแม้จะสามารถหาเงินหาทองได้มาก มีชื่อเสียงมาก แต่ถ้าไม่ดีแล้วก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร เพราะคนเก่งถ้าไม่ดีก็จะเอาความเก่งไปข่มเหงรังแกผู้อื่น เบียดเบียนผู้อื่น ด้วยอำนาจของความโลภความอยาก เพราะโดยธรรมชาติคนเราทุกคนอยากเด่นอยากดังอยากเก่งด้วยกันทั้งนั้น ถ้าเก่งแล้วก็อยากจะทำรักษาความเก่งความเด่นความดังของตนไว้ ไม่ต้องการให้ใครมาล้ำหน้าตน มีวิธีใดที่จะกำจัดคู่แข่งได้ ก็จะพยายามกำจัดทุกวิถีทาง เพื่อจะรักษาความเด่นความดังของตนไว้ แต่ถ้าเป็นคนดีแล้วจะไม่กังวลกับเรื่องความเด่นความดัง จะมุ่งไปที่ความสงบร่มเย็นเป็นสุขของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ของทุกๆคนที่อยู่ในสังคม ไม่คิดเอาแต่ตนเป็นที่ตั้ง เพราะอยู่ในโลกที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน เราอยู่คนเดียวไม่ได้ ต้องอยู่กับผู้อื่น ต้องพึ่งพาอาศัยกัน เหมือนน้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า จะขาดกันไม่ได้ ถ้าเราอยู่ด้วยความสุขด้วยความมั่งมี แต่คนรอบข้างอยู่ด้วยความยากลำบาก ก็จะอยู่ไม่ได้ เพราะจะต่อสู้กันระหว่างคนที่มีกับคนที่ไม่มี ถ้าเป็นคนดีเวลาร่ำรวยจะคิดถึงผู้ที่เดือดร้อนลำบากยากเย็นปรารถนาที่จะช่วยเหลือให้ผู้ตกทุกข์ได้ยากได้อยู่เป็นสุข ตามแต่ฐานะที่จะมีได้ เราจึงควรให้ความสำคัญกับความดีมากกว่าความเก่ง

คนเก่งถ้ามีความดีควบคู่ไปด้วยก็จะดีมาก เพราะจะทำประโยชน์ได้มาก ถ้าเก่งแต่ไม่มีความดี ก็จะถูกใช้ไปทำลายผู้อื่น สร้างปัญหา สร้างเรื่องราวต่างๆ ได้มากมายก่ายกอง ถ้าเป็นคนดีแต่ไม่เก่ง อย่างน้อยก็จะไม่ไปสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นและตนเอง เพราะความดีเป็นเหตุนำความร่มเย็นเป็นสุขมาให้ตนเองและผู้อื่น คนดีมีลักษณะ

อย่างไร มีความเมตตากรุณาไม่ตรีจิต ต่อเพื่อนสัตว์เพื่อนมนุษย์ร่วมโลก มีความปรารถนาดี ที่จะให้ผู้อื่นมีความสุข ตนเองปรารถนาอะไรก็คิดว่าผู้อื่นมีความสุขเหมือนกัน ปรารถนาความสุขก็คิดว่าผู้อื่นก็ปรารถนาความสุขเหมือนกัน เวลาจะทำอะไรก็จะระมัดระวังไม่ให้เกิดความเดือดร้อนกับผู้อื่น เพราะคนเรามีความจำเป็นที่จะต้องดูแลรักษาชีวิตร่างกายของตน ต้องทำมาหากิน หารายได้เพื่อปัจจัยทั้ง ๔ ที่สำคัญต่อการดำรงชีพ แต่ไม่จำเป็นต้องไปเบียดเบียนสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น ทุกคนสามารถหากันได้ด้วยความสุจริตถูกต้องดีงาม ถึงแม้จะแข่งขันกัน ก็แข่งขันในกรอบของกฎและกติกากฎ เช่นนักกีฬาที่แท้จริงที่แข่งอยู่ในกรอบของกฎกติกา ไม่ละเมิดกฎกติกาเหมือนนักกีฬาบางคน ที่ใช้ยาเสริมบำรุงกำลัง ที่กฎกติกาห้ามไว้ ถ้าทำอย่างนี้ก็แสดงว่าเป็นคนไม่ดี ถึงแม้จะได้เหรียญทองมา ก็ไม่ได้มาด้วยวิธีที่ถูกต้อง ไม่สุจริต ไม่ภาคภูมิใจ ไม่สุขใจ ผู้คนที่แข่งอยู่ในกฎกติกาไม่ได้ แม้จะแพ้ก็มีความสุขใจ เพราะมีน้ำใจของนักกีฬา รู้ว่าการแข่งขันย่อมมีแพ้มีชนะเป็นธรรมดา แต่ถ้าอยู่ในกรอบของกฎกติกาแล้ว ถือว่าชนะด้วยกันทั้งสองฝ่าย ทั้งผู้ชนะและผู้แพ้ แต่ถ้าผู้ชนะไม่อยู่ในกรอบกติกา ผู้ชนะนั้นแหละคือผู้แพ้ แพ้ภัยตนเอง คือความทุจริต ความไม่ซื่อสัตย์ เป็นคนไม่มีศีลไม่มีสัตย์ ไม่มีสุจริต แต่คนที่แพ้ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตจะเป็นผู้ชนะด้วยความดี

เราจึงอย่าดูที่การแพ้ชนะ ความร่ำรวยมีชื่อเสียง มีคนสรรเสริญเป็นหลัก ให้ดูที่ความดีเป็นหลัก ให้ดูว่าทำในสิ่งที่ดีที่ถูกต้องหรือไม่ ถ้าทำแม้จะไม่ร่ำรวย ไม่มีตำแหน่งสูงๆ ไม่มีใครยกย่องสรรเสริญเยินยอ ก็ไม่เป็นไร เพราะจะมีความสุขมากกว่าคนที่ไม่มีความดี แม้จะมีเงินทองมาก มีตำแหน่งสูง มีคนยกย่อง แต่จะไม่มีความสุขใจอิมเอิบใจ เพราะความดีเท่านั้นที่จะทำให้มีได้ ถึงแม้ว่าผู้อื่นจะไม่รู้ว่าเราทำได้ทำความดีเป็นคนดี ไม่มีใครยกย่องสรรเสริญ แต่เราจะมีความสุขความภูมิใจ เพราะรู้ว่าเราเป็นอย่างไร ส่วนคนไม่ดีนั้น ถึงแม้จะมีคนยกย่องสรรเสริญเยินยอ ให้รางวัลมากน้อยเพียงไร แต่ตัวเขาเองจะรู้อยู่ในใจว่าเขาไม่ได้เป็นอย่างที่ผู้อื่นยกย่องเลย จะมีความสุขใจความภูมิใจได้อย่างไร จึงควรให้ความสำคัญต่อการทำความดีให้เป็นคนดีเป็นหลัก ให้ถือความเก่งเป็นเรื่องรองลงมา ทำไปตามกำลังความสามารถเท่าที่จะทำได้ จะเก่งหรือไม่เก่งไม่สำคัญเท่าไร เพราะใจไม่ได้อาศัยความเก่งให้สุขให้เจริญ แต่อาศัยความดี เช่นบุญกุศล ความซื่อสัตย์

สุจริต เป็นเหตุพัฒนาจิตใจขึ้นไปเรื่อยๆจนถึงจุดสูงสุด ดังที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลายได้พัฒนากัน อาศัยความเก่งเป็นเครื่องมือในการเผยแผ่ความดีต่างๆให้กับผู้อื่น ถ้ามีทั้งความดีและความเก่งก็จะสามารถเผยแผ่ได้มาก ถ้ามีแต่ความดีไม่มีความเก่ง ก็จะไม่สามารถเผยแผ่ได้มาก เหมือนพระพุทธเจ้าที่มีทั้งความดีและความเก่ง สามารถเผยแผ่อบรมสั่งสอนสัตว์โลกได้เป็นจำนวนมาก

ส่วนพระอรหันตสาวกก็มีความเก่งต่างกัน แต่มีความดีเท่ากัน ความดีหมายถึงเป็นผู้สิ้นกิเลส ไม่โลภไม่โกรธไม่หลง ตั้งอยู่ในศีลในธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต มีความเมตตา กรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความอดทนอดกลั้น นี่คือคุณสมบัติของคนดี ที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกมีเหมือนกัน แต่ความเก่งความสามารถมีแตกต่างกัน จึงเผยแผ่ได้ไม่เท่ากัน ในสมัยนี้จึงมีพระเกจิอาจารย์ที่มีความสามารถแตกต่างกัน ในการปลุกฝังรักษาความเชื่อให้กับผู้อื่น บางท่านก็มีลูกศิษย์ลูกหาเป็นจำนวนมาก บางท่านก็มีจำนวนน้อย เป็นเพราะมีความเก่ง ความสามารถไม่เท่ากัน แต่ความดีมีเท่ากันถ้าเป็นพระอรหันต์แล้ว มีความดีเท่ากันหมด ความดีนี้แหละที่ทำให้จิตใจของท่านมีความสุข ไม่มีความทุกข์ ไม่ใช่ความเก่ง เพราะไม่สามารถทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ได้ ต้องความดีเท่านั้นถึงจะทำได้ ความเก่งทำให้หลุดพ้นจากความยากจนได้ สามารถหาเงินหาทองมาได้เป็นจำนวนมาก มีอาหาร มีที่อยู่อาศัย มียารักษาโรค มีเสื้อผ้าอาภรณ์อันประณีตได้ เรื่องของร่างกาย เรื่องปัจจัย ๔ ไม่ได้เดือดร้อน เพราะความเก่งความสามารถ แต่ใจเป็นอย่างไรนั้น อีกเรื่องหนึ่ง ถ้าหามาด้วยความไม่ถูกต้อง ไม่ซื่อสัตย์สุจริต ใจจะไม่มีความสุข ไม่ร่มเย็นเป็นสุข ไม่อิ่มเอิบใจ ไม่ภูมิใจ มีแต่ความกังวลถ้าไปทำผิด กลัวผู้อื่นรู้ว่าหาเงินหาทองมาด้วยวิธีที่ไม่ถูกต้อง ไม่ดีงาม ไม่อยู่ในกรอบของกฏกติกา ไม่อยู่ในกรอบของศีลธรรมของกฎหมาย

จึงอย่าไปหลงประเด็น อย่าไปคิดว่าการมีเงินทอง มีตำแหน่งสูงๆ เป็นสิ่งสำคัญ ที่ต้องหามาทุกวิถีทาง อย่างนี้เป็นความหลง จะไม่พาไปสู่ความสุขและความเจริญ แต่จะพาไปสู่ความทุกข์ความเสื่อมเสีย ถ้าหามาด้วยวิธีที่ถูกต้องทั้งทางกฎหมายและศีลธรรม จะมีแต่ความสุขมีแต่ความเจริญ ชีวิตเราเป็นอย่างนี้ เราจึงควรทำความเข้าใจว่าหน้าที่ของเราที่

แท้จริงนั้น คือการสร้างความดี ไม่แข่งขันต่อสู้กับผู้อื่น เพื่อให้เด่นให้ดัง แต่ต่อสู้กับสิ่งที่
ไม่ดีที่มีอยู่ในใจ ซึ่งมีอยู่ ๒ ฝ่ายด้วยกัน ที่ต่อสู้กันอยู่ตลอดเวลา คือผู้ดีกับผู้ร้าย ผู้ดีก็
คือ คิดดี พุ่ดี ทำดี ผู้ร้ายก็คือ คิดไม่ดี พุ่ไม่ดี ทำไม่ดี เช่นความโกรธ เป็นผู้ร้าย
เวลาโกรธแล้วจะคิดไม่ดี เวลาโกรธใครก็จะเกลียด จะสาปแช่ง ตำว่าภายในใจ ถ้าไม่
ระมัดระวังไม่มีสติยับยั้ง ก็จะตำว่าด้วยวาจา ถ้ายังไม่สติยับยั้งอีก ก็จะไปทำร้ายผู้อื่น
ด้วยวิธีการต่างๆ เช่นเดียวกับความโลภ ก็เป็นผู้ร้ายเหมือนกัน เพราะเมื่ออยากจะได้
อะไรมากๆ ก็จะไม่คำนึงถึงความถูกต้องดีงาม ขอให้ได้ในสิ่งที่ต้องการเท่านั้น จะไปทำ
ผิดศีลผิดธรรม ทำผิดกฎหมายก็ทำ ดังเป็นข่าวที่ปรากฏอยู่ในหนังสือพิมพ์ทุกๆ วัน ก็
เป็นเพราะไม่สามารถต่อสู้กับผู้ร้ายที่อยู่ในจิตใจของตนได้ ปล่อยให้จุดกระชากลากพา
ให้ไปพุดไปทำ ในสิ่งที่ไม่ถูกต้องไม่ดีงามนั่นเอง พระพุทธเจ้าจึงสอนให้ต่อสู้กับตัวเรา
เป็นหลัก อย่าไปต่อสู้กับคนอื่น สู้กับคนอื่นเป็นร้อยเป็นแสนเป็นล้าน ชนะเป็นร้อยเป็น
แสนเป็นล้านก็สู้ชนะตัวเองไม่ได้ ถ้าเราชนะก็ไปสร้างความโกรธแค้นอาฆาตพยาบาท
ให้กับผู้แพ้ ถ้าเราแพ้เราก็จะอาฆาตพยาบาทโกรธแค้นผู้ชนะ ถ้าชนะตัวเราได้ ชนะความ
โลภ ความโกรธ ความหลงได้ ใจเราจะสงบร่มเย็นเป็นสุข

ทุกวันนี้ที่จิตใจเรารุ่นวายกันก็เพราะความหลงนี้เอง หลงกับเรื่องราวต่างๆ ว่าวิเศษอย่าง
นั้นอย่างนี้ จะนำความสุขความเจริญมาให้ เช่นเงินทอง ยศถาบรรดาศักดิ์ ตำแหน่ง
ต่างๆ ความสรรเสริญเยินยอ ความสุขที่ได้จากการไปเที่ยว ไปกิน ไปดื่ม ไปทำอะไร
ต่างๆ ทางศาสนาว่าเป็นความหลงทั้งสิ้น ถ้าจิตใจมีความปรารถนา อยากจะได้ลาภยศ
สรรเสริญสุข ก็แสดงว่ากำลังหลงอยู่ กำลังไปผิดทาง ไม่ได้ไปสู่ความสุขและความเจริญ
แต่จะไปสู่ความทุกข์และความหายนะต่อไป เราจึงต้องต่อสู้ไม่ให้ไปแสวงหาสิ่งเหล่านี้
ต้องแสวงหาความดีงาม ความซื่อสัตย์สุจริต ควรแสวงหากันให้มากๆ มีมากเท่าไรจิตใจ
ก็จะเจริญมากขึ้นเท่านั้น เราจึงต้องต่อสู้กับความโลภ กับความโกรธ กับความหลง ถ้า
เราชนะเราจะมีความสุข เช่นพระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลาย ท่านไม่ได้ต่อสู้
กับใคร ท่านต่อสู้กับตัวของท่านเอง ท่านชนะตัวของท่านเอง แล้วท่านก็ได้ผลอันเลิศอัน
วิเศษจากการต่อสู้นี้ คือ ได้พบกับความสงบสุขที่แท้จริง ความสงบสุขที่ถาวร ไม่ต้องไป
เกิดอีกต่อไป ไม่ต้องไปทุกข์กับการแก่ การเจ็บ การตาย การพลัดพรากจากกัน นี้แหละ

คือเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิตของสัตว์โลกทั้งหลาย ที่เราต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภพ
น้อยภพใหญ่ ก็เพราะเราแสวงหาความสุขแบบนี้กัน ไม่รู้ว่กำลังถูกความหลงหลอก ให้
ไปหาความสุขที่เต็มไปด้วยความทุกข์ เพราะทุกสิ่งทุกอย่างที่เราแสวงหามันไม่เที่ยงแท้
แน่นอน ได้มาแล้วก็ต้องหมดไป เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นอย่างใ้ก็ตาม

เวลาที่ได้อะไรใหม่ๆ ก็จะมีความสุขสักระยะหนึ่ง หลังจากนั้นก็จืดจางหายไป ในที่สุดความ
ทุกข์ก็จะมาแทนที่ จะเป็นเรื่องเงินทองก็ดี เรื่องตำแหน่งฐานะต่างๆก็ดี เรื่องการ
สรรเสริญก็ดี เรื่องความสุขที่ได้จากการเสพรูปเสียงกลิ่นรสโผฏฐัพพะก็ดี ล้วนจะต้อง
หมดไปตามสภาพ **มีการเจริญย่อมมีการเสื่อมเป็นธรรมดา** เป็นของคู่กัน เวลาเสื่อมนั้น
แหละจะทุกข์ทรมานจิตใจมาก ขณะที่ยังไม่เสื่อมก็สร้างความทุกข์ ความกังวลใจอยู่
ตลอดเวลา เพราะไม่รู้ว่เมื่อไรจะเสื่อม เมื่อไรจะเกิดขึ้น ก็คอยห่วงคอยกังวลอยู่
ตลอดเวลา เป็นสิ่งที่เราไม่ควรไปเกี่ยวข้องด้วย อย่าไปปรารถนา อย่าไปอยากได้อะ
ครอบครอง แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่ถ้าเราทำความดี มีความรู้ความสามารถ สิ่งเหล่านี้ก็ต้อง
มาเป็นธรรมดา เราทำงานทำการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ช้าก็เร็วก็ต้องร่ำรวยขึ้นมา มี
เงินมีทอง มีตำแหน่ง มีคนยกย่องสรรเสริญเยินยอ มีความสามารถหาความสุขจากรูป
เสียงกลิ่นรสโผฏฐัพพะต่างๆได้ เราต้องไม่ไปหลงยึดติดกับมัน ไม่ไปอาศัยมันให้
ความสุขกับเรา ถ้าใครจะให้ตำแหน่งให้อะไรมา ก็รับไว้ไม่ให้เสียมารยาท แต่ไม่ไปยึดติด
ว่เป็นของเรา จะไปเมื่อไรก็พร้อมที่จะให้ไปได้ทันที เงินทองก็เช่นเดียวกัน จะไม่เอาเงิน
ทองมาซื้อความสุข แต่เอามาดูแลรักษาอัตรภาพร่างกาย ให้อยู่ได้ไม่เดือดร้อน จะได้ไม่มี
ความกังวลกับเรื่องเงินทอง จะหมดไปมากน้อยเพียงไรก็ไม่เดือดร้อน

แต่ถ้ายึดติดกับเงินทอง ยึดติดกับตำแหน่ง ก็จะเป็นปัญหา ถ้าหลงใช้เงินใช้ทองอย่าง
ฟุ่มเฟือย เพราะมีความสุข หารู้ไม่ว่ยิ่งใช้ไปมากเท่าไร ก็จะติดเป็นนิสัยไม่ดีไป เวลาไม่
มีเงินทองก็จะเดือดร้อน ทั้ๆที่เงินทองที่จะดูแลร่างกายก็มีอยู่พอเพียง แต่ไม่มีเงินทองที่
จะใช้แบบฟุ่มเฟือย ก็จะไม่มีความสุข เคยกิน เคยเที่ยว เคยเล่นอยู่ตลอดเวลา พอไม่ได้
กิน ไม่ได้เที่ยว ไม่ได้เล่น ก็จะไม่มีความสุข มีแต่ความหงุดหงิดใจ มีแต่ความทุกข์ใจ
ต่างกับคนที่ไม่ได้ใช้เงินทองแบบสุรุ่ยสุร่ายแบบฟุ่มเฟือย ใช้เฉพาะสิ่งจำเป็น เช่นซื้อ

อาหารมารับประทาน ดูแลรักษาเวลาเจ็บไข้ได้ป่วย มีเสื้อผ้าไว้ใส่พอเพียง มีบ้านอยู่
อย่างนี้ก็จะไม่เดือดร้อน ถ้าไม่มีเงินออกไปเที่ยวก็อยู่บ้านได้ ไม่มีเงินซื้อข้าวซื้อของที่
จำเป็นก็อยู่บ้านเฉยๆได้ ไม่เดือดร้อนอะไร นี่คือสิ่งที่เราจะต้องต่อสู้ คือ ความโลภ
ความโกรธ ความหลงนั่นเอง ถ้าชนะมันได้หรืออย่างน้อยก็ให้อยู่ในกรอบของความพอดี
เราก็จะไม่วุ่นวายเหมือนกับคนที่ไม่มี ความพอดี ปล่อยให้ไหลไปตามกระแสของความ
โลภ ความโกรธ ความหลง ก็จะต้องไปมีปัญหา มีเรื่องมีราวอยู่ตลอดเวลา ไม่รู้จักจบจัก
สิ้น ถ้าชนะความโลภ ความโกรธ ความหลงได้แล้ว รับรองได้ว่าจะไม่มียะไรที่จะวิเศษ
เท่า เพราะจิตใจจะสงบเย็นเป็นสุขไปตลอด จะยากดีมีจนอย่างไรก็จะไม่เดือดร้อน
ถ้าจะตายใจก็ไม่มี ความทุกข์กับความตาย ความเป็นความตายจะไม่กระทบกับจิตใจ ที่
ไม่มีความโลภ ความโกรธ ความหลง จะทุกข์ยากลำบากขนาดไหน ก็จะไม่กระทบกับ
จิตใจ ที่ปราศจากความโลภ ความโกรธ ความหลง เพราะไม่ได้ยินดียินร้ายกับอะไรแล้ว
ใจสามารถรับกับทุกสภาพได้ ไม่ว่าจะรวยจะจน จะเป็นจะตาย เพราะใจไม่ได้เป็นไปกับ
สภาพต่างๆนั่นเอง

สภาพต่างๆก็เป็นไปตามเรื่องของเขา เหมือนกับตอนนี้พระอาทิตย์ขึ้นมามีแสงสว่าง ใจก็
ไม่ได้ไปมีอะไรกับแสงสว่างที่ปรากฏขึ้นมา เวลาเย็นพระอาทิตย์ตกกลับฟ้าไปไม่มีแสง
สว่าง ใจก็ไม่ได้เดือดร้อนอะไรกับความมืดที่ตามมา ใจเป็นอย่างนี้ ถ้ารู้จักกำจัดความ
โลภ ความโกรธ ความหลงแล้ว ใจจะไม่เดือดร้อนกับสภาพต่างๆ ของผู้อื่นหรือของตัว
เรา เช่นร่างกายของเรา จะไม่ส่งผลอะไรให้กับใจ นี่คือเป้าหมายของชีวิตของเราที่เราควร
ไปให้ถึง เพราะไม่มีอะไรที่จะเลิศที่จะวิเศษ เท่ากับการได้ไปถึงจุดนี้ เหมือนกับที่
พระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลายได้ดำเนินไปถึง เป็นจุดที่จะให้เราพบกับ
ความสุขที่แท้จริง เป็นความสุขที่ไม่มี ความทุกข์เจือปนอยู่เลย เป็นความสุขที่ถาวรตลอด
อนันตกาล นี่คือสิ่งที่เราสามารถมอบให้กับตัวเราได้ ถ้าเรารู้แล้วเราเข้าใจ แล้ว เราก็
นำเอาไปปฏิบัติ ต่อสู้กับความหลงที่พยายามฉุดลาก ให้เราไปหาลาภยศสรรเสริญสุขกัน
ดิ่งใจเราเข้าหาธรรมะกัน หาความดีงาม ความเมตตากรุณา หาความซื่อสัตย์สุจริต
ความสงบที่เกิดจากการปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิ เจริญปัญญา พยายามดิ่งใจให้มาทางนี้ให้
ได้ ถ้าดิ่งมาได้แล้วจะได้พบกับสิ่งที่ดีที่งาม แต่ถ้าไม่สามารถดิ่งมาได้ ใจก็ต้องไป

ระหกระเหิน ไปเผชิญกับความทุกข์ ความวุ่นวายกับปัญหาต่างๆ ไม่รู้จักจบจักสิ้น การกระทำเหล่านี้เป็นหน้าที่ของเรา ดังที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ว่า **อตฺตา หิ อตฺโน นาโถ** ตนเป็นที่พึ่งของตน หมายความว่า งานนี้เป็นงานของเรา ผู้อื่นทำแทนเราไม่ได้ พ่อแม่ทำแทนเราไม่ได้ ครูบาอาจารย์ทำแทนเราไม่ได้ ท่านมีแต่หน้าที่สอนเรา บอกเราให้ทำความดี ให้ละความชั่ว ให้กำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลงให้หมดไปจากจิตจากใจ แต่ท่านทำให้เราไม่ได้ ถ้าทำให้เราได้ปานนี้พวกเรา ก็สบายกันไปหมดแล้ว เพราะจะมีใครมีความสามารถเท่ากับพระพุทธเจ้าได้ สิ่งที่ทรงสามารถทำให้กับพวกเราได้ก็คือ ให้แสงสว่างชี้ทางเท่านั้นเอง

เช่นเดียวกับพ่อแม่ที่มีความรักความปรารถนาดี มีความเมตตาต่อลูกๆ ก็ชี้ทางสอนลูก อยู่ตลอดเวลา ให้ทำความดี ให้ละบาป ให้ต่อสู้กับความโลภ ความโกรธ ความหลง อยู่ที่ตัวเราว่าจะนำเอาไปปฏิบัติได้หรือไม่ ถ้านำไปปฏิบัติได้เราก็จะสบายแต่ ถ้าเอาไปปฏิบัติไม่ได้ เราก็จะต้องแบกความทุกข์ แบกปัญหา แบกความวุ่นวายต่อไป อยู่ที่ตัวเราเท่านั้น ไม่ได้อยู่ที่ผู้อื่น ถ้าเราเห็นว่าอยู่ที่ตัวเรา เราก็ต้องสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้น อย่าเป็นคนอ่อนแอ อย่ากลัวความทุกข์ยากลำบาก อย่ากลัวการต่อสู้กับความโลภ ความโกรธ ความหลง ถึงแม้จะทุกข์จะยากจะลำบากอย่างไร ก็ขอให้คิดว่าเป็นเหมือนกับการผ่าตัด เรามีโรคร้ายแรงอยู่ในร่างกาย การที่จะหายจากโรคได้ต้องให้หมอผ่าตัด ถ้าไม่เช่นนั้นก็จะต้องตาย เราไม่มีทางเลือก ถ้าผ่าถึงแม้จะเจ็บบ้าง แต่เมื่อแผลหายแล้วโรคหายแล้วเราก็จะสบาย ฉะนั้นใดการต่อสู้กับความโลภ ความโกรธ ความหลงก็เป็นเหมือนกับการผ่าตัด เพราะทุกข์ทรมานใจมาก ทุกครั้งที่อยากจะกินอะไรแต่รู้ว่าไม่จำเป็น เราก็ต้องต่อสู้กับมัน เช่นอยากจืดมีสุราอย่างนี้ เราว่ามันไม่มีความจำเป็นกับร่างกาย มีแต่โทษ แต่เราติดมันเสียแล้ว เวลาได้ดื่มก็มีความสุข ถ้าไม่ได้ดื่มก็ทรมานใจ ยอมทรมานใจไปสักระยะหนึ่งดีกว่า เพราะเมื่อเราสามารถยับยั้งไม่ดื่มสุราได้แล้ว ความทุกข์ทรมานใจก็จะหายไปหมด หายไปพร้อมกับความอยากดื่มสุรา เช่นเดียวกับเรื่องอื่นๆ อยากจะซื้อของ ฟุ่มเฟือย อยากจะไปเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ ก็เช่นเดียวกัน เวลาอยากจะไปแล้วมันแสนทรมานใจถ้าไม่ได้ไป แต่ถ้าฝืนต่อสู้ไปจนความอยากหายหมดแล้ว ก็จะไม่วุ่นวายใจอีกต่อไป

การแก้ปัญหาหัวใจเป็นแบบนี้ ต้องทุกข์ต้องเจ็บเป็นธรรมดา แต่เมื่อผ่านไปแล้ว จะสบาย
ไปตลอด เมื่อไม่ดื่มสุราแล้ว ก็ไม่ต้องไปซื้อสุรามาดื่ม เมื่อไม่ออกไปเที่ยว ไม่ซื้อของ
ฟุ่มเฟือย ก็ไม่ต้องออกไปหาเงินมาเที่ยวมาซื้อของฟุ่มเฟือย เพียงแต่เวลาที่ต่อสู้จะ
ลำบากหน่อยเท่านั้นเอง แต่ไม่สุดวิสัยและไม่นาน ไม่ช้าก็เร็ว ความทุกข์ทรมานที่เกิด
จากการต่อสู้ก็จะหมดไป ถ้าความโลภ ความโกรธ ความหลงได้ถูกทำลายจนหมดสิ้นไป
แล้ว เราจะอยู่อย่างสุขอย่างสบาย ไม่ต้องมีเงินทอง แต่มีความสุขมากกว่ามหาเศรษฐี
เป็นสิ่งที่รับรองได้ พระพุทธเจ้า พระอรหันตสาวกได้รับรองมาแล้ว เป็นความจริง จึง
ขอให้มีความเชื่อมั่นในการทำความดี ในการต่อสู้กับความเลวร้ายทั้งหลาย ที่มีอยู่ในจิต
ในใจของเรา คือความโลภ ความโกรธ ความหลง ขอให้เชื่อว่าเราสามารถเอาชนะมันได้
ถ้ามีความตั้งใจ มีความอดทน สักวันหนึ่งเราจะต้องเป็นผู้ชนะอย่างแน่นอน จึงขอฝาก
เรื่องการสร้างความดีต่อสู้กับความชั่วนี้ ให้นำเอาไปประพฤติปฏิบัติ เพื่อประโยชน์สุขที่
จะตามมาต่อไป การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้

กัณฑ์ที่ ๒๗๘

ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด

๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้ว บุญบารมีเป็นเหตุเป็นผู้สร้าง ให้เราเป็นอย่างไรเราเป็นกันอยู่ทุกวันนี้ บุญบารมีที่ได้สะสมมาไม่เท่าเทียมกัน เราจึงมีฐานะแตกต่างกัน มีทรัพย์สมบัติเงินทองมากน้อยต่างกัน รูปร่างหน้าตาสวยงามต่างกัน สติปัญญาความรู้ความฉลาดต่างกัน ความขยันหมั่นเพียรความเกียจคร้านต่างกัน ไม่ได้มาจากบิดามารดา บิดามารดาไม่สามารถมอบให้กับเราได้ มอบให้ได้ก็คือร่างกาย อាកาร ๓๒ แต่จะสวยจะงาม จะน่าเกลียดน่ากลัว ก็ขึ้นอยู่กับบุญบารมีที่ได้บำเพ็ญในอดีตชาติ ถ้าบำเพ็ญมากก็จะได้สิ่งที่ดีมาก ถ้าไม่ได้บำเพ็ญก็จะได้ไม่ดี เช่นได้รูปร่างหน้าตาผิวพรรณผ่องใส ได้ทรัพย์สมบัติข้าวของเงินทอง ที่เกิดจากการบำเพ็ญ**ทานบารมี**คือการให้ ให้ในสิ่งที่มีอยู่ เหลือกินเหลือใช้ ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเก็บเอาไว้ ก็ให้ผู้อื่นไป ให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ ได้รับความสุข ถ้าไม่มีเงินไม่มีทองก็ไม่ต้องไปหามาบำเพ็ญทานบารมี ทำบารมีอย่างอื่นแทน เพราะมีอยู่ถึง ๑๐ ประการด้วยกัน ทานบารมีมีไว้สกัดกั้นความโลภ ถ้าไม่มีเงินทองแต่อยากจะทำทาน ก็ต้องไปหาเงินหาทองมาทำ อย่างนี้ก็เกิดความโลภขึ้นมา ก็ไม่ถูก เพราะเราควรจะขจัดความโลภ ถ้ามีอะไรก็ให้ไป ถ้าไม่มีก็ไม่ต้อง

ควรบำเพ็ญบารมีลำดับต่อไป คือ**ศีลบารมี** ถ้าไม่เคยรักษาศีลก็เริ่มรักษากัน ละเว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ลักทรัพย์ ประพฤติผิดประเวณี พุดปดมดเท็จ เสพสุรายาเมา เป็นบารมีที่บำเพ็ญกันได้โดยไม่ต้องมีเงินมีทอง บำเพ็ญได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน อยู่ในวัดก็บำเพ็ญได้ อยู่นอกวัดก็บำเพ็ญได้ เพราะศีลไม่ได้อยู่ที่พระ ไม่ได้อยู่ที่วัด แต่อยู่ที่ใจของเรา ถ้าตั้งใจจะรักษาศีลก็ต้องรักษาให้ได้ เพื่อจะได้มีศีล ไม่ละเมิดข้อห้ามทั้ง ๕ ข้อ อาณิสสรของศีลก็จะทำให้เกิดใน**สุคติ** ไม่ต้องเกิดในอบาย เกิดเป็นเดรัจฉาน ไปตกนรก จะมีแต่ภพชาติที่ดี เกิดเป็นมนุษย์ เป็นเทพ เป็นพรหม เป็นพระอริยบุคคล

ตามลำดับ เราจึงมีฐานะแตกต่างกัน บางคนก็ยังรักษาศีลไม่ได้ บางคนก็รักษาได้เฉพาะ วันพระ บางคนก็รักษาศีลได้ตลอด บางคนก็บวชได้ บวชเป็นพระ บวชเป็นชีได้ บารมี ต่างๆเหล่านี้จะทำให้เราเจริญก้าวหน้า พัฒนาสูงขึ้นเรื่อยๆ จนถึงระดับของ พระพุทธเจ้าพระอรหันต์ทั้งหลาย ก็เกิดจากการบำเพ็ญบารมีต่างๆนั่นเอง จึงไม่ควร มองข้ามการบำเพ็ญบารมีตามกำลังฐานะของเรา นอกจากทานบารมี ศีลบารมีแล้ว ลำดับ ต่อไปก็ควรจะทำเพ็ญ **เนกขัมมบารมี** การละเว้นจากการหาความสุข จากการเสพรูป **เสียงกลีณรสโภฏฐัพพะต่างๆ** ดูหนัง ดูละคร ฟังเพลง เต็มรำ ไม่ได้เป็นความสุขที่ทำให้ เจริญก้าวหน้า ไม่ได้เป็นความสุขที่ถาวร เป็นความสุขชั่วคราว ได้เสพได้สัมผัสแล้วก็ทำ ให้ติดความสุขแบบนี้ไป

ถ้าวันไหนไม่ได้เสพก็จะกลายเป็นความทุกข์ขึ้นมา เป็นเหมือนติดยาเสพติด เวลาได้เสพ ก็มีความสุข เวลาไม่ได้เสพก็ทรมานทุกข์ทรมานใจ จึงควรพยายามออกจาก**กามสุข** ด้วยการเจริญเนกขัมมบารมี ถือศีล ๘ นอกจากศีล ๕ แล้ว ก็ถือน้ำศีลเพิ่มอีก ๓ ข้อ ศีล ข้อที่ ๓ **กามะ** ก็เปลี่ยนเป็น**อพรหมจิริยา** ไม่หาความสุขจากการร่วมหลับนอนกับ คู่ครอง ละเว้นจากการรับประทานอาหารหลังจากเที่ยงวันไปแล้ว ละเว้นจากการหา ความสุขจากเครื่องบันเทิงต่างๆ ดูหนังฟังเพลงร้องรำทำเพลง ไม่หาความสุขจากการ แต่งหน้าทาปากด้วยเครื่องสำอางน้ำหอมต่างๆ ไม่นอนบนฟูกใหญ่ๆโตๆ แต่นอนอยู่บน พื้นแข็งปูด้วยเสื่อ หลับนอนเพื่อพักผ่อนร่างกายเท่านั้น ถ้าง่วงมากๆไม่ว่าจะนอนอยู่บน ฟูกหรือบนพื้นแข็งๆ ก็นอนหลับได้อย่างสบายเหมือนกัน ไม่มีปัญหาอะไร ปัญหาอยู่ ตรงที่นอนหลับพอเพียงแล้ว ถ้านอนบนพื้นแข็งๆ ก็ไม่อยากจะนอนต่อ แต่ถ้านอน บนฟูกหนาๆ ทั้งๆที่ได้พักผ่อนเพียงพอแล้วแต่ใจก็ยังอยากจะนอนต่อ ยังอยากจะหา ความสุขจากการหลับนอน นอนต่อก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร เสียเวลาไปทำประโยชน์อย่าง อื่น ถ้าเป็นคนทำงานก็จะไปทำงานไม่ทัน ถ้าต้องมาทำบุญตักบาตรที่วัดก็จะมาไม่ได้ เพราะต้องหลับนอน เราจึงควรเจริญเนกขัมมบารมี เพื่อจะได้พบกับ**สันติสุข** ความสงบ ของจิตใจ ที่จะเกิดขึ้นเมื่อปล่อยวางการแสวงหาความสุขจากรูปเสียงกลีณรสโภฏฐัพพะ

ด้วยการสวดมนต์ นั่งสมาธิ กำหนดจิตไม่ให้ไปคิดอะไร ให้อยู่กับอารมณ์ใดอารมณ์หนึ่ง
ที่จะเป็นเครื่องดึงใจไว้ กล่อมใจให้สงบ การสวดมนต์ก็เป็นอารมณ์ชนิดหนึ่ง หรือการ
บริการมพุทธโศภาก็เป็นการกล่อมใจให้เข้าสู่ความสงบ ให้ทำด้วยความตั้งใจมีสติ ไม่ซำกั
เร็วจิตก็จะสงบตัวลง แล้วจะพบกับความสุขที่ไม่เคยพบมาก่อน จิตจะมีความสุข ความ
อิ่ม ความว่าง มีความพ่อยู่ในใจ ไม่ต้องการอะไร ในขณะนั้น ไม่ได้มีความคิดถึงเรื่อง
อะไรทั้งสิ้น ไม่มีอะไรอยู่ในโลกนี้เลย มีแต่ความว่าง ความสงบ ความสุขเท่านั้นเอง ถ้า
ลองได้สัมผัสกับความสุขแบบนี้แล้ว จะสามารถตัดความสุขชนิดอื่นได้ ไม่ว่าจะเป็
ความสุขที่ได้มาจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้ดู ได้ลิ้มรส ได้ดมกลิ่น ได้สัมผัสกับสิ่งต่างๆ จะ
ไม่มีความหมายกับจิตใจที่ได้สัมผัสกับความสุข ที่ได้จากการบำเพ็ญเนกขัมมบารมีเลย
ถ้าชอบเข้าวัดถือศีล ๘ ชอบนั่งสมาธิ ชอบไหว้พระสวดมนต์ แสดงว่าได้เคยบำเพ็ญ
เนกขัมมบารมีมาในอดีต ถ้าชอบออกไปเที่ยวหาความสุขจากการดู การฟัง การดื่ม การ
รับประทาน ถ้ายังต้องดื่ม ยังต้องรับประทาน ยังต้องไปดูหนังฟังเพลง ยังต้องไปเที่ยวที่
นั่นที่นี้ ยังต้องแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสวยงาม ยังต้องแต่งหน้าทาปากทำผม ดึงเนื้อดึงหนัง
ให้เต่งให้ตึง แสดงว่ายังไม่ได้บำเพ็ญเนกขัมมบารมีมา ยังมีความหลงติดอยู่กับความ
สวยงาม ทางรูปเสียงกลิ่นรสโผฏฐัพพะ ก็จะมี ความทุกข์มาก

เพราะจะต้องต่อสู้กับความไม่เที่ยงนั่นเอง เพราะร่างกายจะไม่สวย ไม่สาวไม่เต่งไม่ตึงอยู่
ตลอดเวลา เมื่อวันเวลาผ่านไปร่างกายก็ต้องแก่ลงไป หนังก็ต้องเหี่ยวยุบ ผมก็ต้องขาว
เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงกันไม่ได้ แต่เมื่อยังมีความหลงยึดติด กับความสวยความงามของ
ร่างกายอยู่ ก็จะต้องหาวิธีต่างๆ ไปทำศัลยกรรม ดึงหน้า แต่งหน้า ทำอะไรต่างๆ เพื่อจะ
รักษาความสวยความงามไว้ แต่ก็รักษาได้ไม่นาน ทำได้ไม่กี่ปีก็เหี่ยวลงไปเรื่อยๆ จน
กลายเป็นคนแก่ หนังเหี่ยวหนังยุบไป ถ้าไม่ได้บำเพ็ญเนกขัมมบารมีก็จะมี ความทุกข์
มากเพราะไม่สามารถหาความสุข ทางรูปเสียงกลิ่นรสโผฏฐัพพะได้เหมือนเมื่อก่อน แต่
ถ้าได้บำเพ็ญเนกขัมมบารมีมา รู้จักไหว้พระสวดมนต์ นั่งสมาธิ รู้จักรักษาศีล ๘ ก็จะไม่
ค่อยมีความทุกข์ ความวุ่นวายใจ เวลาไม่ได้ไปหาความสุขจากรูปเสียงกลิ่นรสโผฏฐัพพะ
และจะเป็นเหตุนำไปสู่ความเจริญในลำดับต่อไป คือการบำเพ็ญ**ปัญญาบารมี** เพราะ
เมื่อจิตใจมีความสงบแล้ว ก็จะมีเหตุมีผล มองอะไรต่างๆด้วยเหตุด้วยผล ไม่ได้มอง

ด้วยอารมณ์ จิตใจที่ไม่สงบจะถูกความหลงครอบงำ จะมองสิ่งต่างๆไม่ตรงกับความเป็นจริง เช่นมองเห็นสิ่งที่ไม่เที่ยงว่าเที่ยง สิ่งที่เป็นทุกข์ว่าสุข สิ่งที่ไม่ใช่ตัวตนว่าตัวตน สิ่งที่ไม่ใช่ของเราว่าของเรา

ถ้ามองอย่างนั้นแล้วก็ต้องเกิดความทุกข์ตามมา เมื่อสิ่งที่คิดว่าจะอยู่กับเราไปเรื่อยๆ ไม่ได้อยู่กับเราเสียแล้ว คิดว่าจะอยู่กับเราไปตลอด แต่จากไปเสียก่อน ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ตายไปก็เป็นการจากกันแบบหนึ่ง ทั้งเราไปก็เป็นการจากไปอีกแบบหนึ่ง ไม่เที่ยงเหมือนกัน เป็นสิ่งที่จะต้องเกิดขึ้นไม่ช้าก็เร็ว ถ้าหลงยึดติดว่าจะต้องอยู่กับเราไปตลอด พอถึงเวลาที่จากไป ก็จะต้องเศร้าโศกเสียใจ แต่ถ้ามีเหตุมีผล มองทุกสิ่งทุกอย่างตามหลักความจริง ตามสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้ ก็จะรู้ว่าเกิดมาแล้วย่อมมีความแก่ มี ความเจ็บ มีความตายเป็นธรรมดา มีการพลัดพรากจากกันเป็นธรรมดา ไม่มีใครอยู่เหนือสภาพเหล่านี้ได้ จะต้องอยู่ในกฎของความไม่เที่ยงด้วยกันทั้งนั้น จิตที่มีความสงบ จะเห็นความจริงได้ชัดเจน เพราะไม่ถูกความหลงครอบงำ เหมือนกับคนที่ไม่มีผ้าปิดตาไว้ จะเห็นทุกอย่างตามความเป็นจริง อย่างในขณะนี้เรานั่งอยู่ในเวลานี้ เราเห็นทุกอย่างได้ชัดเจน แต่ถ้าเอาผ้ามาปิดตาไว้ก็จะมองไม่เห็นอะไร นอกจากความมืดเท่านั้น ความหลงก็เป็นเหมือนกับผ้าที่ปิดใจเรา ทำให้ไม่เห็นด้วยเหตุด้วยผล ไม่เห็นตามความเป็นจริง เหมือนกับที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลายเห็นกัน ท่านเป็นคนตาดี ไม่มีความหลง ได้กำจัดความหลงหมดสิ้นไปแล้ว

จึงทำให้ท่านเห็นได้อย่างชัดเจน ถึงความไม่เที่ยงของสิ่งต่างๆ เห็นความทุกข์ในสิ่งต่างๆ ที่เราหลงคิดว่าเป็นความสุข เห็นความไม่มีตัวตนในสิ่งต่างๆ ที่เราหลงคิดว่ามีตัวตน คือร่างกายของเรา พวกเรามองกันอย่างไร ก็ยังเห็นว่าเป็นตัวเราของเราอยู่ แต่พระพุทธเจ้า พระอรหันต์ไม่เห็นว่าร่างกายมีตัวตนอยู่เลย เห็นเป็นเพียงแต่อาการ ๓๒ เท่านั้นเอง มี ผม มีขน มีเล็บ มีฟัน มีหนัง มีเนื้อ มีเอ็น มีกระดูก มีอวัยวะต่างๆ หัวใจ ตับ ปอด ไต ลำไส้เล็กๆ ลำไส้ใหญ่ ฯลฯ ไม่มีตัวตน แต่เราถูกความหลงหลอกให้ยึดติด ว่าเป็นตัวเป็นตน เป็นเราเป็นของเรา พอเปลี่ยนจากสาวมาเป็นแก่ จากหนุ่มมาเป็นแก่ ก็เสียอกเสียใจ รับกับสภาพไม่ได้ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยก็รับกับสภาพไม่ได้ เวลาตายก็เกิดความหวาดกลัว

เพราะหลงคิดว่าจะตายไปกับร่างกาย แต่ผู้ที่คิดคือใจไม่ได้ตายไปกับร่างกาย ใจกับกาย เป็นคนละส่วนกัน ผู้ที่ถูกความหลงครอบงำจะมองไม่เห็น แต่ถ้าได้ทำให้จิตใจให้สงบ เป็นสมาธิแล้ว เวลาพิจารณาถึงความไม่เที่ยง ถึงความทุกข์ถึงความไม่มีตัวตนในสิ่งต่างๆทั้งหลาย ก็ให้เห็นได้อย่างชัดเจน เพราะไม่มีอะไรมาปิดบัง ไม่มีความหลงมาหลอก ให้คิดว่า สิ่งต่างๆจะอยู่กับเราไปตลอด จะให้ความสุขกับเรา เป็นตัวเราเป็นของเรา ความคิดเหล่านี้จะไม่มีอยู่ในจิตใจ เกิดจากการบำเพ็ญปัญญาบารมี ถ้าหมั่นศึกษา ฟัง เทศน์ฟังธรรมอยู่เรื่อยๆ จะเกิดปัญญาบารมีขึ้นมา เมื่อนำเอาไปปฏิบัติ ทำจิตใจให้สงบ แล้วก็พิจารณา ก็ให้เห็นได้อย่างชัดเจน

การได้ย่นได้ฟังธรรม ทำให้เกิดปัญญาระดับหนึ่ง เริ่มรู้แล้วว่า พระพุทธเจ้ากับเราเห็นไม่ตรงกัน เราเห็นอย่างหนึ่ง พระพุทธเจ้าเห็นอย่างหนึ่ง พระพุทธเจ้าเห็นเป็นกงจักร พวกเราเห็นเป็นดอกบัว เมื่อเราเชื่อว่าสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงรู้ทรงเห็นเป็นความจริง สิ่งที่เราเห็นไม่ใช่ความจริง เราก็ต้องมาเปิดใจของเรา ต้องมาทำลายความหลงที่มีอยู่ในใจของเรา ด้วยการบำเพ็ญเนกขัมมบารมี ทำจิตใจให้สงบ เมื่อสงบแล้วก็พิจารณาร่างกายของเรา ก็ให้เห็นทันทีเลยว่าไม่ใช่ตัวตน ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ล้วนเป็นของไม่เที่ยงทั้งนั้น เป็นความทุกข์ทั้งนั้น ถ้าไปยุ่งเกี่ยวก็จะสร้างความทุกข์ให้กับเรา ถ้ามีสามีมีภรรยา ก็ต้องทุกข์กับสามีกับภรรยา มีลูกมีหลานก็ต้องทุกข์กับลูกกับหลาน ถ้ามีสมบัติต่างๆ ก็ต้องทุกข์กับสมบัติต่างๆ เพราะความผูกมัด ความยึดติดนั่นเอง พอมีอะไรก็อยากจะให้อยู่ไปตลอด ให้ดีไปตลอด แต่ไม่เป็นไปตามความปรารถนาได้ เพราะทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ไม่เที่ยงนั่นเอง ดีวันนี้พรุ่งนี้ก็ไม่ดีได้ อยู่กับเราวันนี้พรุ่งนี้ก็จากเราไปได้ เป็นความจริงที่เห็นได้ถ้าทำจิตใจให้สงบ การได้ย่นได้ฟังยังเห็นไม่ชัดเจน เหมือนกับได้ย่นว่ามีที่แห่งหนึ่ง ตั้งอยู่ตรงนั้นอยู่ตรงนี้ มีสิ่งนั้นสิ่งนี้ ถ้ายังไม่ได้เห็นกับตา ก็จะไม่รู้ว่าจริงหรือไม่ จนกว่าจะได้ไปเห็นกับตา จึงจะเห็นได้อย่างชัดเจน ฉะนั้นได้สิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนก็เป็นอย่างนั้น

ทรงสอนว่าทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ไม่เที่ยงแท้แน่นอน ล้วนเป็นความทุกข์ทั้งสิ้น ไม่มีอะไรเป็นตัวเป็นตน ไม่มีอะไรเป็นเรา เป็นของเรา ถ้านำเอาไปปฏิบัติทำจิตใจให้สงบแล้ว

พิจารณาตาม ก็จะเห็นอย่างชัดเจน เหมือนกับที่พระพุทธเจ้าทรงรู้ทรงเห็น ถ้าไม่เป็นความจริงก็จะรู้ว่าไม่เป็นความจริง ตามที่พระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสสอนไว้เหมือนกับได้ไปสถานที่จริง ก็รู้ว่าสิ่งที่ได้ยินได้ฟังมาเท็จจริงอย่างไร ถ้าไม่ได้ไปก็จะไม่รู้ สิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนก็เช่นเดียวกัน เราจะไม่ว่าจริงหรือไม่จนกว่าเราจะนำเอาไปพิสูจน์ ด้วยการทำให้สงบ แล้วก็พิจารณาตามที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้พิจารณา เมื่อได้ทำอย่างนั้นแล้วเราก็จะเห็น จะเป็นคนฉลาดขึ้นมา จะไม่หลงมกมาย จะไม่ทุกข์กับเรื่องราวต่างๆ คนที่ทุกข์กับเรื่องราวต่างๆนั้น ไม่ถือว่าเป็นคนฉลาด ถึงแม้จะจบปริญญาเอกมา ถ้ายังทุกข์กับเรื่องนั้นเรื่องนี้อยู่ ก็ยังไม่ฉลาด ทางพระพุทธศาสนายังถือว่าโง่อยู่ แต่คนที่ไม่ได้จบปริญญา ไม่ได้ไปโรงเรียน ไม่มีความทุกข์กับอะไรเลย ก็ถือว่าเป็นคนฉลาดทางพระพุทธศาสนา เพราะเอาตัวรอดได้ ไม่ทุกข์กับเรื่องราวต่างๆ แต่คนที่มีความรู้ท่วมหัว แต่ยังต้องทุกข์กับเรื่องนั้นเรื่องนี้อยู่ ถือว่ายังเอาตัวไม่รอด ยังไม่ฉลาด เวลาศึกษาหาความรู้ จึงควรศึกษาวิชาความรู้ที่ช่วยให้หลุดพ้นจากความทุกข์ได้จะดีกว่า เรียนอะไรก็ไม่ดีเท่ากับเรียนธรรมะ ธรรมะแล้วทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งหลายได้

ถ้ารู้อย่างอื่นกลับทำให้มีความทุกข์มากขึ้นไปอีก เพราะยิ่งรู้ก็ยิ่งหลง ยิ่งคิดว่าตัวเองฉลาด ยิ่งคิดว่าตัวเองวิเศษ เวลาใครตำหนิว่าไม่พิเศษก็เกิดความโกรธแค้นขึ้นมา คนที่ฉลาดจริงๆแล้วต่อให้ใครว่าอย่างไร ก็จะไม่รู้สึกอย่างไรทั้งสิ้น จะด่าว่าเป็นสัตว์ชนิดนั้น สัตว์ชนิดนี้ ก็จะไม่เดือดร้อนอะไร คนฉลาดจะเป็นอย่างนี้ แต่คนโง่เขลาเบาปัญญาแล้ว เวลาถูกว่าเป็นสุนัข ก็จะโกรธเป็นฟืนเป็นไฟขึ้นมาแสดงว่าโง่ เป็นเหมือนจิ้งหรีดที่ถูกบีบหัว ก็ส่งเสียงร้องดังขึ้นมาแทนที่จะตั้งอยู่ในความสงบ ไม่สะทกสะท้าน ไม่หวั่นไหวกับการพูด การกล่าวหาของผู้อื่น ใจกลับรุ่มร้อนขึ้นมา เป็นบ้าขึ้นมา เพราะไม่ฉลาดนั่นเอง ถ้าฉลาดจริงแล้วจะไม่รู้สึกอะไรกับคำพูดของคน ที่เป็นเพียงลมปากเท่านั้นเอง ไม่สามารถที่จะมาเปลี่ยนแปลงความจริงได้ ถ้าเราไม่ดีต่อให้คนยกย่องสรรเสริญว่าวิเศษว่าดีขนาดไหน เราก็ไม่ได้ดีไม่ได้วิเศษไปตามคำยกย่องสรรเสริญ ถ้าเราดีแล้วมีคนมาด่าว่าเลวทรามอย่างไร เราก็ไม่ได้เลวตามอย่างที่เขาวา แล้วเราจะไปเดือดร้อนทำไม คนฉลาดจะเป็นอย่างนี้ คือรู้ว่าตนเป็นอย่างไร รู้ว่าความจริงเป็นอย่างไร ไม่หลงไปตามคารมคำพูดของผู้อื่น นี่คือนิยามทางศาสนา ทำให้ตั้งอยู่ในความสงบได้ ไม่หวั่นไหวกับ

เรื่องราวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นอย่างไหนๆ ล้วนจะเป็นการเสื่อมเสียการสูญเสีย ก็จะไม่รู้สึกอะไร เพราะรู้ด้วยปัญญาว่ามีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา ย่อมมีการดับไปเป็นธรรมดา มีความเจริญย่อมมีความเสื่อม เป็นของคู่กัน

เหมือนกับพวกเราที่ไม่เดือดร้อนกับความมืดกับความแจ้ง ตอนนี้เป็นกลางวันเราก็ไม่ได้เดือดร้อน เวลามืดเราก็ไม่เดือดร้อนอะไรเพราะรู้ว่าเป็นเรื่องธรรมดา มีมืดมีสว่าง เป็นของคู่กัน ฉะนั้นใครที่มีปัญญาทางธรรมะก็จะเห็นว่า มีการเกิดก็ต้องมีการดับเป็นธรรมดา ไม่เดือดร้อน ไม่หวั่นไหว เป็นคนฉลาดที่แท้จริง เพราะสามารถยกตนให้อยู่เหนือความทุกข์ได้ ไม่ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นกับตน แม้ความตายก็จะไม่สามารถสร้างความทุกข์ ให้กับผู้มีปัญญาทางธรรมะได้ แต่คนที่มีความรู้ทางโลกไม่ว่าจะระดับปริญญาไหนก็ตาม เมื่อถึงเวลาที่จะต้องเผชิญกับความเจ็บไข้ได้ป่วย เผชิญกับความตายแล้ว จะต้องหวั่นไหวด้วยกันทุกคน เพราะความรู้ทางโลกไม่ใช่ปัญญาที่แท้จริง เป็น**ความรู้ท่วมหัว เอาตัวไม่รอด** จบปริญญาเอกมาแต่ก็ไม่สามารถรักษาจิตใจของตน ให้อยู่เหนือความทุกข์ได้ ยังถูกความทุกข์รุมเร้า ยังถูกความทุกข์เบียดเบียนอยู่ แต่คนที่มีความรู้ทางธรรมะแล้วจะหลุดพ้นจากความทุกข์ได้โดยสิ้นเชิง เช่นพระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลาย จิตใจของท่านอยู่เหนือความทุกข์ทั้งหลาย ไม่หวั่นไหวกับอะไรทั้งสิ้น อะไรจะเกิดก็ไม่หวั่นไหว อะไรจะดับก็ไม่หวั่นไหว นี่คือนิพพานทางธรรมะ ที่จะทำให้เราเป็นคนฉลาดอย่างแท้จริง

การจะได้ปัญญานี้ในเบื้องต้นก็ต้องฟังเทศน์ฟังธรรมอยู่เรื่อยๆ อ่านหนังสือธรรมะอยู่เรื่อยๆ แล้วนำเอาสิ่งที่ได้ยินได้ฟังไปพิจารณาอยู่เรื่อยๆ เตือนสติเตือนใจอยู่เรื่อยๆ ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างเกิดขึ้นแล้วต้องมีการดับ เกิดแล้วก็ต้องแก่ต้องเจ็บต้องตาย ต้องพลัดพรากจากกัน ถ้าจำได้จนขึ้นใจแล้ว เวลาเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นมา เราจะรู้สึกเฉยๆ ไม่ได้เดือดร้อนอะไร เพราะรู้ล่วงหน้าแล้วว่าต้องเป็นอย่างนั้น ถ้าสามารถทำจิตให้สงบได้ ก็จะสามารถปล่อยวางได้อย่างแท้จริงอย่างเด็ดขาด อะไรจะเกิดขึ้นกับใครก็ตาม เราจะไม่เดือดร้อนเลย นี่คือนิพพานของการบำเพ็ญบุญบารมี ที่พวกเราบำเพ็ญกันอย่างสม่ำเสมอ จึงควรบำเพ็ญต่อไป ควรให้ความสำคัญต่อการบำเพ็ญบุญบารมียิ่งกว่าสิ่ง

อื่นๆในโลกนี้ เพราะไม่มีอะไรในโลกนี้จะช่วยเราได้อย่างแท้จริง มีแต่บุญบารมีนี้เท่านั้น ที่จะช่วยให้เราไปได้ไปสู่จุดที่ประเสริฐเลิศโลก ที่พระพุทธเจ้าและพรอรหันตสาวกทั้งหลาย ได้ไปถึง อยู่ในกำมือของเรา อยู่ในความสามารถของเรา ไม่มีใครสามารถทำแทนเราได้ เราต้องเป็นผู้กระทำเอง

ขอให้**ฉัน**หะความยินดีในการบำเพ็ญบุญบารมี ให้มี**วิริยะ**ความอุตสาหะพากเพียร ให้มี**จิตตะ**ใจจดจ่อกับการบำเพ็ญบุญบารมี เมื่อถึงเวลาที่มีเวลาว่างอย่างวันเสาร์วันอาทิตย์ ก็ต้องคิดถึงการทำบุญบารมีก่อน จะอยู่ที่ไหนก็บำเพ็ญได้ ไม่ได้มาวัดก็บำเพ็ญได้ อยู่ที่บ้านก็เปิดธรรมะฟังได้ เปิดหนังสืออ่านได้ บำเพ็ญทานบารมีได้ เห็นใครเดือดร้อน มีอะไรพอที่จะแบ่งปันให้ได้ ก็แบ่งไป ศีลก็รักษาได้ตลอดเวลา พุดจากกับใครก็อย่าไปพุดโกหกเท่านั้นเอง ก็ถือว่าเราได้บำเพ็ญบารมีต่างๆ แล้ว รับรองได้ว่าชีวิตของเรานับตั้งแต่ววันนี้ไป จะมีแต่สิ่งที่ดีที่งามรอเราอยู่ สิ่งที่เราร้ายต่างๆก็จะถอยห่างจากเราไปเรื่อย ๆ จนไม่มีอะไรหลงเหลืออยู่เลย จะมีแต่ความสุข ความเจริญ ความร่มเย็นเป็นสุขตลอดเวลา อันเป็นอันานิสงส์แห่งการทำบุญบารมีต่างๆนี้เอง จึงขอฝากเรื่องราวการบำเพ็ญบุญบารมีนี้ ให้นำไปพิจารณาและปฏิบัติ เพื่อประโยชน์สุขที่จะตามมาต่อไป การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้

กัณฑ์ที่ ๒๗๙

ตรวจสอบบัญชีดีชั่ว

๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๙

วันนี้เป็นวันแรกของเทศกาลส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ หยุด ๔ วันด้วยกัน ๓๐ ๓๑ ๑ และ ๒ เป็นเวลาที่เราจะได้มาพิจารณา มาคิดบัญชีของการกระทำของเราที่ผ่านมา ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ว่ามีบวกรับมามากน้อยเพียงไร ลบก็คือการกระทำที่ไม่ดีทั้งหลาย ทำบาปทำกรรม บวกก็คือการทำความดี ทำบุญทำกุศล เพราะการกระทำของเราเป็นเหตุที่ทำให้เกิดผล คือความสุขความเจริญ หรือความเสื่อมความทุกข์ที่จะตามมา ไม่ได้เกิดขึ้นจากอะไรทั้งสิ้น นอกจากการกระทำของเราที่ดีและไม่ดี ถ้าทำดี ผลดีย่อมตามมา ถ้าทำไม่ดี ผลไม่ดีก็จะตามมาเช่นเดียวกัน ไม่มีใครยับยั้งผลของการกระทำของเราได้ เราเท่านั้นที่จะยับยั้งได้ ด้วยการไม่กระทำนั้นเอง ถ้าไม่ต้องการผลเสียก็อย่าไปทำความชั่ว ถ้าต้องการผลดีก็ทำแต่ความดี ตั้งแต่เราเกิดมาจนถึงบัดนี้ เราได้ทำความดีชั่วน้อยเพียงไร ถ้าให้เราประเมินผลเอง เราก็จะประเมินไม่ถูก เพราะมีนิสัยเห็นแก่ตัว เข้าข้างตัวเอง ดังในสุภาษิตที่ว่า ความชั่วของตนแม้จะกองเท่าภูเขา ก็จะเป็นเพียงผงธุลี ส่วนความดีของตนแม้จะมีเพียงผงธุลี ก็จะเป็นเท่ากองภูเขา เราจึงมักบ่นกันเสมอว่า ทำแต่ความดี ทำไมไม่ได้ผลดีเลย ไม่สุขไม่เจริญเลย แต่เรามองไม่เห็นการกระทำที่ไม่ดีของเรา มักจะเห็นแต่การทำดีเล็กๆน้อยๆ ว่ามากมายกายกอง ส่วนการกระทำที่ไม่ดี ที่มีมากมายกายกอง เรากลับมองไม่เห็น หรือไม่ยอมมอง หรือไม่รู้ว่ามันไม่ดี

ด้วยเหตุนี้เราจึงต้องมีมาตรฐานเป็นเครื่องวัด เหมือนเวลาวัดความยาวก็ต้องมีไม้บรรทัด ว่ายาวกี่นิ้ว กี่ศอก กี่วา ถ้าวัดไปตามความรู้สึกของเรา คนหนึ่งก็บอกว่าสั้น คนหนึ่งก็บอกว่ายาวได้ ทั้งๆที่เป็นของชิ้นเดียวกัน ฉะนั้นใจความดีความชั่วที่เราได้สะสมมาก็เป็นเช่นนั้น ถ้าให้มองตัวเราเอง เราก็จะมองว่าทำความดีมาก ทำความชั่วน้อย แต่ไม่ดูผลที่เกิดขึ้นกับตัวเราว่าเป็นอย่างไร ดีหรือไม่ดีมากน้อยเพียงไร ขอให้ดูกันที่ผลก็แล้วกัน ถ้าจะ

ดูที่เหตุก็ขอให้ดูตามหลักที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้ คือให้ทำความดีทั้งหลายให้ถึงพร้อม ละบาปทั้งหลายเสีย ชำระความโลภ ความโกรธ ความหลง ให้หมดไปจากจิตจากใจ นี่คือมาตรฐานที่เราสามารถใช้เป็นเครื่องวัดได้ว่า เราได้ทำความดีชั่วมากน้อยเพียงไร ความดีที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนให้ทำนั้น ก็มีหลายประการด้วยกัน เช่นให้มีความกตัญญูกตเวทิต์ ให้มีสัมมาคารวะ มีความเคารพในผู้หลักผู้ใหญ่ รู้จักที่ต่ำที่สูง ให้มีความเสียสละ ให้มีความขยันหมั่นเพียร ให้มีความอดทนอดกลั้น ให้มีความซื่อสัตย์สุจริต ให้มีความเมตตากรุณา มุทิตาอุเบกขา เหล่านี้เป็นคุณสมบัติที่ดี เป็นการกระทำความดี ถ้ามีสิ่งเหล่านี้มากเพียงไร เราก็จะมีความสุขความเจริญมากขึ้นเพียงนั้น ถ้าขาดสิ่งเหล่านี้ เราก็จะไม่เจริญ ไม่มีความสุข เพราะเป็นเรื่องของเหตุและผล ไม่ได้เป็นเรื่องของการอยากได้แล้วจะมาเอง เราอยากจะได้ความสุขความเจริญ แต่ถ้าไม่ทำความดี ความสุขความเจริญก็จะไม่มา มาแต่เรื่องที่ไม่ดี เพราะไปทำความชั่ว ทำบาปทำกรรม ทำในสิ่งที่ไม่ดีไว้ เช่นเป็นคนเนรคุณ ไม่มีความกตัญญูกตเวทิต์ ไม่รู้จักที่ต่ำที่สูง ไม่มีสัมมาคารวะ เป็นคนเกียจคร้าน ชอบมั่วสุมกับอบายมุขต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเสพสุรายาเมา เล่นการพนัน เที่ยวกลางคืน ที่ทำไปแล้วจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย นำมาซึ่งความทุกข์ต่างๆ

เรามีความโลภโมโหโงกน้อยเพียงไร ยินดีตามมีตามเกิดหรือไม่ เห็นแล้วก็รู้สึกเฉยๆ ได้ก็เอาไม่ได้ก็ไม่เป็นไร หรือเห็นแล้วอยากได้ก็ต้องเอามาให้ได้ ไม่ได้มาด้วยความสุจริตก็มาด้วยวิธีทุจริต ไม่ได้เล่ห์ก็เอาด้วยกล อย่างนี้แสดงว่าโลภโมโหโงกมาก แล้วก็จะนำไปสู่การกระทำความบาปทำกรรมต่างๆ ความโลภโมโหโงกก็จะไม่น้อยลงไปจากจิตจากใจ แต่จะมีเพิ่มมากขึ้นไปเรื่อยๆ เพราะเป็นการส่งเสริมให้มันเจริญงอกงาม การที่จะลดละตัดความโลภโมโหโงกให้มันน้อยลงไป เราต้องฝึก ต้องต่อสู้ ไม่ทำตามความโลภโมโหโงก เวลาเกิดความโลภ เกิดความโกรธ ก็ไม่โลภตาม ไม่โกรธตาม ต้องรู้จักวิธีกำจัดความโลภ รู้จักวิธีต่อสู้กับความโกรธ เช่นเวลาโลภอยากได้อะไรก็ให้ใช้เหตุผล ให้พิจารณาทุกครั้งเสมอไปเวลาต้องการอะไร ถามตัวเองว่าสิ่งที่อยากได้นั้นมีความจำเป็นกับชีวิตเราหรือไม่ ถ้าไม่ได้มาแล้วเราจะตายหรือไม่ ถ้าไม่ตายก็แสดงว่าไม่จำเป็น เช่นเสื้อผ้าเรามีอยู่เต็มตู้แล้ว เวลาเดินไปตามร้านค้าต่างๆ เห็นเสื้อผ้าสวยๆงามๆแล้วก็อยากจะได้ขึ้นมา ถามว่ามันจำเป็นไหม ถ้าไม่ได้เสื้อผ้าชุดนั้นแล้วเราจะตายไหม จะทำมา

หากินไม่ได้หรือเปล่า ถ้าไม่มีมันเราก็อยู่ได้ ก็อย่าไปฝืนความจริง อย่าไปฝืนเหตุผล เหตุผลนี้แหละคือปัญญา ความฉลาด คนที่มีเหตุผลเป็นคนฉลาด คนที่ใช้อารมณ์เป็นคนโง่ เวลาโลกก็โลกตาม เวลาโกรธก็โกรธตาม ดังที่พูดกันว่า คนโกรธคือคนบ้า คนโมโหคือคนโง่

เวลาโกรธควรระงับความโกรธ อย่าไปโกรธตาม เพราะความโกรธไม่ดีกับจิตใจ เป็นเหมือนไฟนรก เวลาที่มีความโกรธใจจะร้อนเป็นผืนเป็นไฟขึ้นมา นั่งอยู่เฉยๆไม่ได้ ต้องระบายออกมาด้วยความคิดที่ไม่ดี ด้วยการพูดที่ไม่ดี ด้วยการกระทำที่ไม่ดี แต่ถ้าเอาน้ำธรรมะมาดับไฟแห่งความโกรธนี้ได้ ใจจะสงบเย็นเป็นสุข เป็นปกติ เหมือนที่เราเป็นอยู่ในขณะนี้ ขณะนี้เรารู้สึกสบาย ไม่คิดจะไปตำไม่ว่าใคร ไม่ไปทำอะไรใครเพราะในขณะนี้ไฟแห่งความโกรธไม่ปรากฏขึ้นในใจของเรานั่นเอง ถ้ามันปรากฏขึ้นมา ก็ต้องเอาน้ำแห่งธรรมะ คือคำสอนของพระพุทธเจ้ามาดับมัน อย่าไปทำตามความโกรธ อย่าไปเกลียด อย่าไปอาฆาตพยาบาท ต้องรู้จักให้อภัย คิดเสียว่ามันเกิดขึ้นแล้ว ไม่ว่าจะเป็นอย่างไรก็ตาม พูดไปแล้วมันก็ผ่านไปแล้ว ย้อนกลับไปไม่ให้เขาพูดไม่ได้ พูดไปแล้ว แต่เราทำเหมือนกับไม่ได้เกิดขึ้นมาก็ได้ คืออย่าไปจ้ำมัน อย่าไปนึกถึงมัน เข้าหูซ้ายแล้วก็ออกหูขวาไป มันก็ผ่านไปแล้ว ก็จะไม่มีปัญหาอะไร หรือคิดไปว่าเขาพูดถึงคนอื่นก็แล้วกัน เขาไม่ได้พูดถึงเรา หรือถ้าพูดถึงเรา เราก็ฟังด้วยเหตุด้วยผล ว่าสิ่งที่เขาพูดนั้นเท็จจริงอย่างไร ถ้าพูดความจริงก็ควรยกมือไหว้เขา เพราะชี้ให้เห็นความผิดของเรา เป็นเหมือนชี้ขุมทรัพย์ให้กับเรานั่นเอง เพราะบางทีเราก็ไม่รู้ที่เราทำอะไรเสียหายบ้าง ทำอะไรไม่ดีที่จะสร้างความทุกข์ สร้างความเสื่อมเสียให้กับเรา เหมือนกับเอากระจกมาส่องดูหน้าเรา ถ้าไม่ส่องดูกระจกเราจะรู้หรือว่าหน้าตาของเราเป็นอย่างไร ก่อนจะออกจากบ้านทุกคนต้องดูกระจกกันก่อนเสมอ ดูว่าเรียบร้อยไหม สวยงามไหม ถ้ากระจกบอกว่ายังใช้ไม่ได้ก็ต้องกลับไปแต่งใหม่ ล้างหน้าล้างตา หวีผมใหม่ ใส่เสื้อผ้าให้เรียบร้อย อย่างนี้กระจกเขาทำหน้าที่ไม่ใช่หรือ ช่วยบอกจุดบกพร่องของเราเพื่อเราจะได้แก้ไข เพื่อเราจะดูสวยงาม

ฉันใดคนที่พูดความจริงของเราในส่วนที่ไม่ดี เช่นบอกว่าเราเป็นคนเกียจคร้าน อย่างนี้เป็นสิ่งที่ดี เขาเตือนเราว่าไม่ควรเกียจคร้าน เพราะไม่ได้นำมาซึ่งความสุขความเจริญ ถ้าเราพิจารณาแล้วก็เป็นอย่างที่เขาพูดไว้ เราก็เอามาแก้ไข ต่อไปนี้เราจะไม่ใช่เกียจแล้ว เราจะขยัน ไม่ปล่อยเวลาให้ผ่านไปโดยไม่ทำอะไรให้เกิดประโยชน์ ไม่ไปเล่น ไปเที่ยว ไปกิน ไปดื่ม เอาเวลามาทำงานทำการหาเงินหาทองดีกว่า ประโยชน์จะเกิดกับใคร ก็เกิดกับเรา เมื่อเราขยันทำงานเราก็จะมีรายได้เข้ามา เมื่อเราขี้เกียจเที่ยว ขี้เกียจดื่ม ขี้เกียจกิน รายจ่ายก็น้อยลงไป ต่อไปเราก็กลายเป็นเศรษฐีขึ้นมาได้ เกิดจากคนที่บอกว่าเราเป็นคนขี้เกียจ แล้วเราเอามาปรับปรุงแก้ไขตัว ผู้ที่จะได้รับประโยชน์ก็ตัวเราเอง ท่านจึงสอนให้ฟังเสมอ ไม่ว่าใครจะพูดอะไรก็ตาม ถ้าฟังด้วยเหตุด้วยผลแล้ว จะไม่มีปัญหาอะไรทั้งสิ้น เขาพูดถูกก็เป็นประโยชน์กับเรา เขาพูดไม่ถูกเราก็ไม่ต้องไปเดือดร้อน ในเมื่อสิ่งที่เขาพูดมันไม่ถูกมันไม่จริง เราก็ปล่อยให้มันผ่านไปก็แล้วกัน เช่นเราแต่งตัวเรียบร้อยแล้วส่องดูกระจกก็ดีแล้ว แต่กระจกบอกว่ายังไม่ดีพออย่างนี้เราก็ไม่ต้องไปฟังมัน เพราะเราดูแล้วมันก็ใช้ได้ มันก็ดีพออยู่แล้ว คนว่าเราก็เช่นกัน ถ้าเราดีอยู่แล้ว แต่เขาบอกว่าไม่ดี ว่าเราตระหนี่แต่เราไม่ตระหนี่ เราสงเคราะห์ช่วยเหลือคนอยู่ตลอดเวลา เราไม่ยึดไม่ติดกับสมบัติข้าวของเงินทอง เพราะว่าเกิดมาแล้วเดี๋ยวก็ต้องตาย ทรัพย์สินสมบัติข้าวของเงินทองที่มีอยู่ เราก็เอาไปไม่ได้ เวลาตายไปก็ต้องทิ้งไว้หมด จะไม่ได้รับประโยชน์จากเงินทองที่หามาอย่างแสนยากลำบากเลย

แต่ถ้าเอาเงินทองที่มีเหลือกินเหลือใช้ ไปสงเคราะห์ ไปช่วยเหลือผู้อื่น ก็จะทำให้เราบุญได้กุศล ได้ความสุขใจ ได้ความภูมิใจ ได้ความอิมเอิบใจ ได้กำจัดความโลภให้น้อยลงไป ถ้าให้มากๆ แล้วต่อไปจะไม่ค่อยโลภกับอะไรเท่าไร เพราะใจไม่หิวนั่นเอง ใจได้รับอาหาร คือการให้ทาน เป็นอาหารของจิตใจ เมื่อให้แล้วก็เกิดความสุข ความอิมเอิบใจ เวลาเห็นอะไรก็จะรู้สึกเฉยๆ เห็นเสื้อผ้าแขวนไว้ในร้านก็ไม่อยากจะได้ เพราะรู้ว่าเป็นของปลอม ได้มามากน้อยเพียงไร ก็ไม่ได้ทำให้มีความสุข มีความอิมเอิบใจ เหมือนกับการได้ช่วยเหลือผู้อื่น เอาข้าวของเงินทองไปให้ผู้อื่น หลังจากนั้นเราจะชอบจะรักการให้ทาน ดังที่ท่านทั้งหลายมาวัดกันอย่างสม่ำเสมอ เพราะได้รับความสุขจากการให้นั่นเอง เวลาให้เราได้เสียสละ ได้กำจัดความเห็นแก่ตัว ที่ทำให้เราใจแคบ ใจไม่ใสสะอาด ทำให้เรา

ไม่มีความสุข มองใครก็กลัวจะมาขอเงินขอทอง แต่คนที่ให้อยู่เสมอจะเป็นคนใจกว้าง มีความเมตตาไม่ตรีจิต เห็นใครก็ไม่รังเกียจพร้อมที่จะให้ พร้อมที่จะช่วยเหลือเสมอ ถ้าสิ่งที่เขาขอเขาต้องการอยู่ในขอบเขตของเหตุผล เช่นขาดปัจจัย ๔ เราก็ควรสงเคราะห์ เพราะทุกคนต้องมีปัจจัย ๔ ด้วยกัน ถ้าเจอคนอดยากโซเซมา อดข้าวไม่มีอาหารรับประทาน ให้อาหารเขารับประทานก็จะเป็นคุณเป็นประโยชน์ ไม่มีเสื้อผ้าใส่ก็ทำให้เขาใส่ ไม่มีที่อยู่อาศัยถ้าพอจะจัดพอหาได้ก็ช่วยกันไป ไม่มียารักษาโรคมานเจ็บไข้ได้ป่วยก็ช่วยกันไป อย่างนี้ต้องช่วยกันไม่ว่าจะเป็นใครทั้งสิ้น จะเป็นคนดีหรือคนชั่วก็ต้องช่วย เพราะเป็นมนุษยธรรม เป็นความเมตตาภรรณาที่แท้จริง พระพุทธเจ้าทรงตรัสว่า ถ้าเห็นผู้อื่นเจ็บไข้ได้ป่วย เช่นเห็นพระภิกษุเจ็บไข้ได้ป่วย แล้วดูแลรักษาท่าน ก็ทรงตรัสว่า เหมือนกับได้ดูแลรักษาพระพุทธเจ้า

การได้ช่วยเหลือผู้อื่นนั้นเป็นสิ่งที่ดี เป็นบุญเป็นกุศล แต่การช่วยเหลือที่ไม่ถูกก็มีอยู่เหมือนกัน เช่นมาขอเงินขอทองโดยไม่มีเหตุไม่มีผล ก็ไม่ต้องให้ มาขอเงินไปใช้หนี้ ก็ไม่ต้องให้ เมื่อก่อนนี้ได้ก็ต้องมีปัญญาใช้หนี้ เมื่อไม่มีปัญญาใช้หนี้ก็ต้องจับไปลงโทษ จะได้เซ็ดหลาบ จะได้ไม่ไปกู้หนี้ยืมสินอีก จะได้อยู่ในขอบเขตของความพอดี ที่มีหนี้มีสินส่วนใหญ่ว่าเพราะความโลภพาไป ความเกียจคร้านทำให้เป็นไป ซี้เกียจทำงานทำการหาเงินหาทอง แต่ขยันใช้เงินใช้ทอง ถ้าเป็นอย่างนี้แล้วก็ต้องเป็นหนี้อย่างแน่นอน เพราะถ้าใช้มากกว่าหาได้แล้ว จะหาส่วนที่ขาดมาจากที่ไหน ก็ต้องไปหลอกชาวบ้าน ไปกู้หนี้ยืมสิน เมื่อถึงเวลาใช้หนี้ไม่ได้ ก็ต้องถูกตำรวจจับไปเข้าคุกเข้าตะราง ก็จะเดือดร้อน ต้องไปขอเงินขอทองจากคนอื่นอีก อย่างนี้ก็ไม่ถูกอีก ถ้าใครมาขอให้ไปปลดเปลื้องหนี้สิน ถ้าไม่ได้เป็นหนี้บุญคุณจริงๆแล้ว ก็ไม่ต้องไปช่วยหรอก ปล่อยให้ถูกจับเข้าคุกเข้าตะรางไป จะได้เซ็ดหลาบ จะได้ต่อสู้กับความโลภ ไม่ปล่อยให้ใจไหลไปตามความโลภ ไปใช้เงินใช้ทองกับของฟุ่มเฟือยต่างๆที่ไม่มีความจำเป็น ถ้ารู้จักใช้เงิน รู้จักต่อสู้กับความโลภแล้วรับรองได้ว่าจะไม่เป็นหนี้อย่างแน่นอน แต่ต้องมีความขยันด้วย ไม่มอมืองมอเท้า รู้จักพึ่งตนเอง ทำมาหากินเลี้ยงชีพหารายได้ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

เมื่อได้มาแล้วก็ให้ใช้พอดีกับรายได้ ไม่ใช่มากกว่าที่หามาได้ ต้องใช้ให้น้อยกว่าเสียด้วยซ้ำไป เพราะต้องมีเก็บไว้ส่วนหนึ่งสำหรับเวลาตกทุกข์ได้ยากเจ็บไข้ได้ป่วย แล้วก็ต้องมีอีกส่วนหนึ่งไว้ใช้ทดแทนบุญคุณผู้มีพระคุณ เช่นบิดามารดาครูบาอาจารย์ทั้งหลาย หรือนำเอาไปทำบุญทำทาน เพื่อจะได้มีชีวิตที่ดีขึ้นในอนาคต ตายไปชาติหน้าจะได้มีเงินมีทองรอเราอยู่ ไม่ต้องไปเกิดบนกองขยะ แต่ไปเกิดบนกองเงินกองทอง ไปเป็นลูกเศรษฐี ลูกคนใหญ่คนโต นี่ก็เป็นอันสงส์ของการเก็บเงินเก็บทอง ไม่ใช่ใช้อย่างฟุ่มเฟือย แต่เอาไปทำบุญทำทาน ถ้ารู้จักตรวจตราดูตนว่าเราได้ดำเนินชีวิตมาอย่างไร รับรองได้ว่าชีวิตในภายหน้าจะดีขึ้นกว่าปีนี้อย่างแน่นอน เห็นสิ่งไหนที่ไม่ดีก็กำจัดมันเสีย สิบบุหรืหรือเปล่า ถ้าสิบก็เลิกเสีย กินเหล้าหรือเปล่า ถ้ากินก็เลิกเสีย เทียวกลางคืนหรือเปล่า ถ้าเที่ยวก็เลิกเสีย ซื้อของฟุ่มเฟือยใช้หรือเปล่า ถ้าซื้อก็เลิกเสียเถิด รับรองได้ว่าชีวิตจะต้องดีขึ้นอย่างแน่นอน อย่าไปหลงหาความสุขกับสิ่งเหล่านี้เพราะไม่ใช่ความสุข จะพาไปสู่ความทุกข์พาไปสู่ความเสียหายต่อไป ความสุขก็คือความขยันหมั่นเพียร ตั้งหน้าตั้งตาทำงานทำการ ทำหน้าที่ของเรา ถ้าเป็นเด็กนักเรียนก็ตั้งใจเรียนหนังสือ อย่าไปเที่ยว อย่าไปหนีโรงเรียน ตั้งใจเรียนหนังสือให้ได้คะแนนดีๆ เพื่อจะได้เรียนสูงๆ ถ้าเรียนเก่งก็อาจจะไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน ได้ทุนการศึกษา นี่คือการดำเนินชีวิตไปสู่ทางที่ดี

ถ้าอยู่ในวัยทำงานก็ตั้งหน้าตั้งตาทำงาน เก็บเงินเก็บทอง หามาได้เท่าไรก็อย่าเอาไปใช้หมด เอาไปใช้กับสิ่งที่จำเป็น ซื้ออาหารมารับประทาน ไปหาหมอเวลาเจ็บไข้ได้ป่วย เก็บไว้มากๆ ต่อไปเงินจะออกดอกออกผล เก็บไว้ในธนาคารก็มีดอกเบี้ย เอาไปลงทุนก็จะได้ขยายกิจการให้ใหญ่โตขึ้นไปอีก คนที่เป็นเศรษฐีเป็นแบบนี้ ไม่ได้เป็นเศรษฐีเพราะเอาเงินที่หามาได้แสนจะลำบาก ไปซื้อลอตเตอรี่ไปซื้อหวยไปเล่นการพนัน คนพวกนี้มีแต่จะยากจน ไม่มีโอกาสที่จะร่ำรวยได้ ควรศึกษาประวัติของคนรวยดู เขาจะขยันทำมาหากิน ขยันหาเงินหาทอง ชี้แจงใช้เงินใช้ทอง ไม่ชอบใช้เงินใช้ทองแต่ชอบหา ชอบรักษาชอบลงทุน มีร้านหนึ่งก็เปิดร้านที่ ๒ เปิดร้านที่ ๓ ขยายไปเรื่อยๆ จนมีเป็น ๑๐ ร้าน ๑๐๐ ร้านขึ้นมา ก็เพราะขยันหาเงินหาทองแต่ชี้แจงใช้เงินใช้ทองนั่นเอง ทุกสิ่งทุกอย่างเกิดจากการกระทำของเรา เราเคยทำมาต่างกัน จึงทำให้เรามีความสุขความเจริญต่างกัน คนบางคนแทบจะไม่ต้องทำอะไรเลยในชาตินี้ แต่ก็ร่ำรวยสุขสบาย นั่นก็เป็นเพราะได้ทำมา

มากแล้วในชาติก่อนๆ คนบางคนทำแทบเป็นแทบตายก็ไม่ได้ร่ำไม่ได้รวยเท่าไร เพราะในอดีตก็ไม่ได้ทำมา ในปัจจุบันก็ทำไม่ถูก แทนที่จะเก็บเงินเก็บทองก็เอาไปใช้กับของที่ไม่จำเป็น ซื้อสุรายาเมา ซื้อบุหรี ซื้อลอตเตอรี ซื้อของฟุ่มเฟือยต่างๆมาใช้ อย่างนี้ก็ไม่มีความที่จะร่ำรวยได้ ไม่มีโอกาสที่จะเงยหัวขึ้นมาได้ เพราะทำไม่ถูกทำไม่เป็นนั่นเอง

เราจึงต้องเชื่อในสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน แล้วนำไปปฏิบัติให้ได้ ถ้าปฏิบัติได้แล้วรับรองได้ว่า ความสุขและความเจริญไม่ว่าจะในทางโลกหรือในทางธรรม ก็จะต้องเป็นผลที่ตามมาอย่างแน่นอน เพราะเหตุและผลเป็นของคู่กัน ไม่มีใครจะมาแยกจากกันได้ ถ้าปลูกต้นมะม่วงไว้ผลก็คือลูกมะม่วงก็ต้องออกมาอย่างแน่นอน จะไปอยากให้ออกเป็นกล้วยเป็นส้มย่อมเป็นไปไม่ได้ ต้นมะม่วงก็ต้องออกลูกมะม่วง ฉะนั้นความสุขความเจริญ ก็ออกมาจากความขยันหมั่นเพียร ความดีทั้งหลายนั่นเอง ส่วนความทุกข์ความเสื่อมเสีย ก็ออกมาจากการกระทำไม่ดีทั้งหลายเช่นเดียวกัน ไม่ได้มาจากที่ไหน คนเราที่มีความแตกต่างกันก็ตรงที่การกระทำ เพราะปัญญาไม่เท่าเทียมกัน ความรู้ความฉลาดไม่เท่าเทียมกัน คนรู้มากมีปัญญามากย่อมทำความดีได้มาก ย่อมได้รับความสุขความเจริญมาก คนรู้น้อยปัญญาน้อยย่อมทำความดีได้น้อย ย่อมได้รับความสุขความเจริญน้อย ถ้ายังไม่เจริญเท่าที่อยากจะเจริญ ยังไม่สุขเท่าที่อยากจะสุข ก็ต้องหาความรู้เพิ่มเติม ไม่มีความรู้อะไรในโลกนี้ที่จะทำให้เราสุข ให้เราสบาย ให้เราเจริญได้ นอกจากความรู้ในทางพระพุทธศาสนาเท่านั้น ที่จะทำให้เราได้เจอความสุขและความเจริญที่แท้จริง ความรู้ทางโลกไม่ได้พาไปสู่ความสุขความเจริญที่แท้จริง แต่จะกลายเป็นเครื่องมือของความโลภโมโหสัน ที่จะพาไปสู่ความทุกข์ความวุ่นวายไม่รู้จักจบจักสิ้น

จึงควรยินดีต่อการศึกษาพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า หมั่นฟังเทศน์ฟังธรรมอยู่เสมอ เข้าวัดเข้าวาอยู่เรื่อยๆ ถ้าไม่มีโอกาสไม่มีเวลา ก็หาหนังสือธรรมะ หาแผ่นซีดีหรือเทปธรรมะเอาไปเปิด เอาไปฟัง เอาไปอ่านกัน หรือเปิดวิทยุเปิดโทรทัศน์ก็มีธรรมะแสดงอยู่เรื่อยๆ อย่าไปเห็นว่าธรรมะเป็นของล้าสมัย เพราะธรรมะเป็นของที่ทันสมัยอยู่เสมอ จะทำให้ฉลาดรู้ทันความไม่ดีต่างๆที่มีอยู่ในจิตใจ ทุกวันนี้เรารู้ไม่ทันสิ่งที่ไม่ดี มันจึงหลอกให้เราไปทำในสิ่งที่ไม่ดี เช่นไปซื้อของฟุ่มเฟือยก็รู้ไม่ทันแล้ว ซื้อมาทำไมในเมื่อมี

ของอยู่เต็มตู้ เสื้อผ้ามีอยู่เต็มตู้ รองเท้ามีอยู่เต็มตู้ ซื้อมาแล้วก็เป็นการระ ต้องไปซื้อตู้มา
เพิ่มอีก ทั้งๆที่เท้าก็มีอยู่แค่คู่เดียว แต่รองเท้าทำไมต้องมีเป็นสิบเป็นร้อยคู่ เสื้อผ้าก็มีตั้ง
เยอะเยอะ ร่างกายก็มีร่างเดียว เวลาใส่ก็ใส่ทีละชุด เพราะเรามันโง่ ไม่ทันความโง่ ไม่ทัน
ความคิดที่โง่ ที่หลอกให้ไปทำในสิ่งที่ทำให้เราทุกข์ ให้เราเหนื่อยใจไม่รู้จักจบจักสิ้น แต่
ถ้าได้ศึกษาได้ยินได้ฟังธรรมอย่างที่ได้ยินในวันนี้แล้ว เราจะรู้ทัน ฟังแล้วต้องเอาไป
เตือนตนอยู่เรื่อยๆ อย่าฟังแล้วปล่อยไป ถ้าฟังแล้วไม่เอาไปคิดพิจารณาต่อ เดี่ยวก็ลืม
พอเห็นอะไรสวยงามๆ ก็อยากจะได้ขึ้นมาทันที แต่ถ้าคิดอยู่เรื่อยๆ ตามที่พระพุทธเจ้า
ทรงสั่งสอน ทุกครั้งอยากจะได้อะไร ก็จะต้องถามตนเองก่อนว่าจำเป็นหรือไม่ ถ้าไม่มีมัน
แล้วจะตายหรือไม่ ถ้าคิดอย่างนี้อยู่เรื่อยๆแล้ว รับรองได้ว่าจะเอาชนะความโลภได้ ชนะ
ความโกรธได้ เพราะเวลาโกรธจะเห็นว่าการกำลังสร้างไฟนรกขึ้นมาในใจ จะดับดับด้วยการ
ให้อภัยไม่ถือสา ไม่เอาเรื่องเอาราว ไม่ให้เกิดทุกข์ซ้อนขึ้นมา เป็นเรื่องซ้อนขึ้นมา นี้คือ
ธรรมะคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ที่พวกเราควรใช้เป็นมาตรฐานวัดการกระทำของเราในแต่ละ
ละวัน ทำไปแล้วเกิดความสุขความเจริญหรือเกิดความทุกข์ความเสื่อมเสีย ขอให้คิด
พิจารณาอยู่เรื่อยๆ รับรองได้ว่าชีวิตจะดีขึ้นเรื่อยๆ ปีหน้าจะสติสูงขึ้น ดีขึ้น เจริญขึ้น
จะดีขึ้นเรื่อยๆ จนไม่มีอะไรเลวร้ายปรากฏกับชีวิตเลย เกิดจากการศึกษา จากการได้
ยินได้ฟังแล้วนำไปปฏิบัติ จึงขอฝากเรื่องราวเหล่านี้ให้ท่านนำไปพิจารณา เพื่อ
ประโยชน์สุขที่จะตามมาต่อไป การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา ขอยุติไว้เพียงเท่านี้

กัณฑ์ที่ ๒๘๐

วันสิ้นปี

๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๙

วันนี้เป็นวันสิ้นปี วันสุดท้ายของปี ๒๕๕๙ วันเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว เมื่อไม่กี่วันก่อนเพิ่งฉลองปีใหม่กัน นี่ก็มาส่งท้ายปีเก่ากันอีกแล้ว เพราะเวลาเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ไม่มีนิ่งอยู่กับที่ ไหลไปเหมือนกับกระแสน้ำ ไหลมาแล้วก็ไหลไป ไม่หวนกลับมาอีก เวลาจึงมีคุณค่ามาก พระพุทธองค์ทรงตรัสสอนให้ถ้ามั่นใจอยู่เสมอว่า วันเวลาผ่านไปๆ เรากำลังทำอะไรอยู่ กำลังทำความดี หรือกำลังทำบาป กำลังกำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง หรือกำลังส่งเสริมความโลภ ความโกรธ ความหลง ให้มีมากยิ่งขึ้น เพราะการกระทำจะเป็นเหตุที่จะนำมา ในสิ่งที่ปรารถนาและไม่ปรารถนา สิ่งที่ปรารถนาก็คือความสุขความเจริญ สิ่งที่ไม่ปรารถนาก็คือความทุกข์ความเสื่อมเสีย ทั้ง ๒ สิ่งนี้เกิดจากการกระทำของเราทั้งสิ้น ถ้าทำดีกำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง ละเว้นจากการกระทำบาป ผลดีคือความสุขและความเจริญก็จะตามมา ถ้าไม่ทำความดี ไม่ละเว้นจากการกระทำบาป ไม่ชำระจิตใจ ไม่กำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง ผลเสียคือความทุกข์ความวุ่นวายใจก็ติดตามมา เมื่อชีวิตถึงจุดหมายปลายทางคือสิ้นสุดลง ใจก็ต้องไปเสวยบุญเสวยกรรมที่ได้กระทำกันไว้ จะส่งให้ไปเกิดในที่สูงที่ต่ำ ตามบุญตามกรรมต่อไป

พระพุทธเจ้าพระบรมศาสดาของพวกเรา ได้ตรัสรู้เห็น**หลักของกรรม**อย่างชัดเจนแล้ว เห็นทั้งเหตุคือการกระทำทางกาย ทางวาจา และทางใจ เห็นทั้งผลคือความสุขความเจริญ สวรรค์ มรรค ผล นิพพาน เห็นทั้งความทุกข์ความเสื่อมเสีย เห็นนรก เห็นอบาย และทรงสามารถพัฒนาจิตใจของพระองค์ ให้หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดได้ หลังจากที่เราร่างกายได้แตกดับไปแล้ว จิตของพระพุทธเจ้าก็จะไม่ไปเกิดอีกต่อไป เพราะได้ถึงจุดสูงสุดคือ**พระนิพพาน** เป็นจิตที่มีแต่ความสุข มีแต่ความอิม มีแต่ความพอ

ปราศจากความทุกข์ทั้งปวง ไม่ว่าจะจะเป็นความทุกข์ที่เกิดจากการแก่เจ็บตายก็ตาม การพลัดพรากจากกันก็ตาม จะไม่มีกับจิตที่ไม่เกิดอีกต่อไป ส่วนจิตของพวกเรา ถ้าทำความดีกัน ก็จะได้เวียนอยู่ในสุคติ ได้เป็นมนุษย์บ้าง เป็นเทพเป็นพรหมบ้าง แล้วในที่สุดก็จะได้เป็นพระอริยเจ้า ได้บรรลุถึงพระนิพพานเช่นเดียวกับพระพุทธเจ้า ถ้าหมั่นทำความดี ละการกระทำความบาป ชำระกิเลส คือความโลภ ความโกรธ ความหลง ให้หมดสิ้นไปจากจิตจากใจ นี่เป็นงานที่เราควรทำอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการถนอมตัวเองอยู่เสมอว่า วันเวลาล่วงผ่านไปๆ เรากำลังทำอะไรอยู่ เพราะเมื่อถึงจุดหมายปลายทางของชีวิตแล้ว เราจะไม่สามารถทำอะไรเหล่านี้ได้ จะต้องไปใช้บุญใช้กรรมตามที่ได้ทำมา แต่ถ้าในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ เราหมั่นสะสมคุณงามความดี ละการกระทำความบาป กำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง ให้หมดไปจากจิตจากใจ เราจะหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวงได้ในชาตินี้เลย ไม่ต้องไปเวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป

เป็นสิ่งที่อยู่ในวิสัยของมนุษย์พวกเราทุกคน ที่จะสามารถปฏิบัติกันได้ เพราะถ้าไม่สามารถปฏิบัติได้แล้ว พระพุทธเจ้าก็จะไม่เสียเวลามาประกาศพระศาสนา มาสั่งสอนพวกเรา พระพุทธเจ้าไม่ได้สั่งสอนให้กับผู้อื่น สั่งสอนให้แต่มนุษย์เป็นส่วนใหญ่ ส่วนเทพก็มีบ้าง ถ้าชวนชวายเป็นมากขอฟังพระธรรมคำสอนจากพระพุทธเจ้า ส่วนพวกเดรัจฉานหรือสัตว์ที่อยู่ในอบายทั้งหลาย จะไม่สามารถรับประโยชน์จากพระธรรมคำสอนอันประเสริฐของพระพุทธเจ้าได้เลย มีแต่พวกเราเท่านั้นที่สมควรที่เหมาะสมที่สุดกับพระธรรมคำสอนอันประเสริฐนี้ และก็ยังมีมนุษย์หลายคนด้วยกันนับจำนวนไม่ถ้วน ที่ได้รับประโยชน์จากพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าไปแล้ว ด้วยการนำเอาสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไปปฏิบัติอย่างซุ่มซ่ามๆ อย่างขยัน ไม่ท้อแท้ ถึงแม้จะยากจะลำบากเพียงไร ก็ไม่คิดว่าเป็นสิ่งที่สุดวิสัย แต่คิดว่าสามารถทำได้ และก็ทำได้จริงๆ ได้บรรลุเป็นพระอริยบุคคลชั้นต่างๆ นับเป็นจำนวนมาก ตั้งแต่วันแรกที่พระพุทธเจ้าทรงประกาศพระธรรมคำสอน มาจนถึงปัจจุบันนี้ ก็มีมนุษย์อย่างเราอย่างท่าน ที่เต็มไปด้วยความโลภ ความโกรธ ความหลง แต่มีศรัทธามีความเชื่อในสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนแล้วหมั่นเอาไปปฏิบัติ จนสามารถบรรลุธรรมชั้นต่างๆ ได้ เพราะธรรมะของพระพุทธเจ้า

ไม่ได้ถูกจำกัดด้วยกาลและเวลาหรือสถานที่ ไม่ใช่จะบรรลุผลได้ เพียงแต่ในสมัยที่ พระพุทธเจ้าทรงมีพระชนม์ชีพอยู่เท่านั้น

แต่เป็น**อกาลิโก** ไม่ขึ้นกับกาลกับเวลา แต่ขึ้นกับเหตุกับผล ถ้ามีเหตุที่ตรงไหนผลก็จะมี ที่ตรงนั้น ถ้ามีเหตุอยู่ในบุคคลใด ผลก็จะเกิดขึ้นกับบุคคลนั้น เหตุก็คือการกระทำตามที่ พระพุทธเจ้าทรงสอนให้ปฏิบัติ คือให้กระทำความดีทั้งหลายให้ถึงพร้อม ให้ละบาปกรรม ทั้งหลายให้หมดสิ้น และให้กำจัดความโลภความโกรธ ความหลง ให้หมดสิ้นไปจากจิต จากใจ ด้วยการประพฤติปฏิบัติธรรม ด้วยการเข้าวัดอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการฟังเทศน์ ฟังธรรมอย่างสม่ำเสมอ แล้วก็นำเอาไปปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอเช่นเดียวกัน ถ้าทำอย่างนี้ ได้แล้ว รับรองได้ว่าจะได้รับผลอย่างแน่นอน เพราะผลไม่ได้อยู่ที่พระพุทธเจ้า ไม่ได้อยู่ที่ พระอริยะสงฆ์สาวก แต่อยู่ที่การ**ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ** ดังที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ว่า **ตราบใดผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรมยังมีอยู่ พระอรหันต์จะไม่สิ้นไปจากโลก** นี่คือ หลักประกันการหลุดพ้น การไปถึงพระนิพพาน การเป็นพระอรหันต์ ไม่ได้อยู่กับใครที่ ไหน ไม่ได้อยู่กับกาลกับเวลา แต่อยู่กับผู้ปฏิบัติเท่านั้น ถ้าปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ มีสติ รำลึกถึงคำสอนของพระพุทธเจ้าอยู่เสมอ เตือนตนอยู่เสมอว่า กำลังทำอะไรอยู่ กำลังทำ สิ่งที่เป็นคุณเป็นประโยชน์ หรือกำลังทำอะไรที่ไร้สาระ ก็คือการแสวงหาสะสมทรัพย์สมบัติ ข้าวของเงินทอง ลาภ ยศ ต่างๆ ถือว่าเป็นเรื่องไร้สาระ เพราะไม่สามารถกำจัดความทุกข์ ให้หมดไปจากจิตจากใจได้ ไม่สามารถกำจัดภพชาติที่จะต้องไปเวียนว่ายตายเกิดได้ สิ่ง เดียวเท่านั้นที่จะสามารถกำจัดได้ก็คือ การปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตามพระธรรมคำ สอนของพระพุทธเจ้าเท่านั้น ที่จะมีคุณมีประโยชน์ มีสาระอย่างแท้จริง

จึงอย่าหลงทาง ถ้าหลงทางแล้วก็จะไปติดกับของมาร ติดกับของบาปกรรมทั้งหลาย เพราะความโลภจะฉุดลากให้ไปทำสิ่งต่างๆที่จะต้องมาเสียใจภายหลัง เวลาเกิดความโลภ มากๆ ก็ต้องพยายามหาทุกวิถีทางให้ได้มาในสิ่งที่ต้องการ โดยคิดว่าเป็นการกระทำที่ ถูกต้อง แต่ไม่ถูกตามหลักธรรมของพระพุทธเจ้า ถ้าต้องการเงินมากๆ อยากจะมีเงินไป เทียว ก็ไปลักขโมย คิดว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้อง เมื่อต้องการสิ่งที่ไม่ได้ แล้วคนอื่นมี ก็ เป็นสิทธิ์ที่จะไปขโมยมา เป็นความคิดของความมึดบอด ของความหลง จะคิดอย่างนั้น

เสมอ เวลาต้องการอะไรหลายๆ แล้วไม่สามารถหามาด้วยวิธีที่ถูกต้องดีงาม ก็จะคิดแบบ
นี้กัน ถ้าไม่คิดแบบนี้กันแล้ว รับรองได้ว่าจะไม่มีโจรผู้ร้ายอยู่ในโลกนี้เลย แต่เพราะคิด
กันอย่างนี้อยู่มาก บ้านเมืองจึงเต็มไปด้วยโจรผู้ร้าย ไม่ว่างเว้นแต่ละวัน เพราะจิตใจเป็น
เหมือนของเด็กไร้เดียงสา เราก็รู้ว่าเด็กเป็นอย่างไร ถ้าไม่คอยสอนไม่คอยห้าม ก็
ทำอะไรไปตามประสาประสา จะถูกจะผิดจะดีจะชั่ว จะเกิดโทษหรือเกิดประโยชน์อย่างไร
ไม่มีปัญญาแยกแยะได้ ก็จะไปตามเรื่องของเขา พวกเราแม่จะเป็นผู้ใหญ่แล้วก็ตาม
แต่สภาพจิตก็ยังไม่ต่างจากเด็กไร้เดียงสาสักเท่าไร ถ้ายังหลงอยู่กับอบายมุขต่างๆ เสพ
สุรายาเมา เทียวกลางคืน เล่นการพนัน หลงอยู่กับของฟุ่มเฟือยต่างๆ หลงอยู่กับลาภ
ยศ สรรเสริญ สุข ที่เกิดจากการเสพ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะต่างๆ ถ้ายังมีความ
พอใจมีความยินดี แสดงว่าจิตยังไร้เดียงสา ไม่รู้ว่าอะไรเป็นคุณเป็นประโยชน์อย่าง
แท้จริง

เหมือนกับเด็กที่เราที่รู้กันอยู่ว่า จะไม่มีทางพาตนเองให้หลุดพ้นจากความทุกข์
ยากลำบากได้เลย ต้องอาศัยผู้ใหญ่เช่นบิดามารดาคอยเลี้ยงดู คอยสั่งสอน อาศัยครูบา
อาจารย์ให้ความรู้ จึงจะพอมีปัญญาเลี้ยงชีพตนได้ แต่ยังไม่มีความปัญญาแยกแยะ ว่าอะไร
เป็นคุณเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง ต้องอาศัยปัญญาทางพระพุทธศาสนาเท่านั้น ที่จะ
ชี้ให้เห็นว่า อะไรเป็นคุณเป็นโทษกับตน อะไรจะนำมาซึ่งความทุกข์ อะไรจะนำมาซึ่ง
ความสุข วิชาความรู้ต่างๆในโลกที่เรียนกัน มากมายก่ายกองจนถึงระดับปริญญาเอก ก็
ไม่สามารถช่วยเราได้ ในยามที่เกิดความเศร้าโศกเสียใจ เกิดความทุกข์ ที่เกิดจากการ
พลัดพรากจากกัน จากความแก่ ความเจ็บไข้ได้ป่วย และความตาย ความรู้ทางโลกจะ
ไม่สามารถช่วยเราได้เลย ดังสุภาษิตที่ว่า **ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด** จบปริญญาระดับ
ไหนก็ตาม เมื่อเจอความเจ็บไข้ได้ป่วย ความแก่ ความตาย ความพลัดพรากจากกัน ก็
ไม่สามารถระงับดับความทุกข์ความวุ่นวายใจได้ แต่ผู้ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เช่นพระอรหันต์
สาวกทั้งหลาย ผู้มีปัญญา จะสามารถระงับดับความทุกข์ต่างๆได้โดยสิ้นเชิง นี่คือการ
แตกต่างกันระหว่างความรู้ทางโลกและความรู้ทางศาสนา ความรู้ทางโลกไม่ได้ทำให้เรา
ฉลาด ให้พ้นจากเป็นผู้ไร้เดียงสา แต่ความรู้ทางธรรมเท่านั้น ที่จะทำให้เราฉลาดจริงรู้
จริง สามารถช่วยให้เราหลุดพ้นจากบ่วงของความทุกข์ทั้งหลายได้โดยสิ้นเชิง อยู่ที่

ความรู้ทางพระพุทธศาสนา และการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ขึ้นมาเท่านั้น นี่คือนสิ่งที่เราควรพุ่งเป้าไป

ชีวิตของเราเกิดมาก็เพื่อหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวงเท่านั้น ไม่ได้เกิดมาเพื่อสะสมกองทุกข์ อย่างที่พวกเราสะสมกันอยู่ เพราะความหลง เห็นผิดเป็นชอบ เห็นกงจักรเป็นดอกบัว จึงคิดว่าได้ลาภยศสรรเสริญสุขยามากๆแล้ว จะทำให้มีความสุขมีความสุขประเสริฐ แต่กลับต้องทุกข์ทรมานใจกับลาภยศสรรเสริญสุขโดยไม่รู้ตัว และไม่รู้ทางออกเสียด้วยซ้ำไป ถ้าไม่ได้มาพบกับพระพุทธศาสนา ก็จะวนเวียนอย่างนี้ไปทุกภพทุกชาติ ไม่ว่าจะเกิดในภพไหนก็ตาม ก็จะหลงยินดีกับลาภยศสรรเสริญสุขไปตลอด ไม่ต้องสอนกันเลยเรื่องลาภยศสรรเสริญสุขนี้ ใครๆก็อยากจะได้กันทั้งนั้น ไม่ต้องสอนกัน เพราะฝังลึกอยู่ในจิตใจ ส่วนความยินดีในธรรมะ ในการทำความดี ในการละการกระทำบาป ในการกำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง กลับไม่มีใครสนใจ ไม่มีใครยินดีเลย เป็นสิ่งที่ต้องคอยพร่ำสอนกันอยู่ตลอดเวลา ขนาดสอนกันอยู่ตลอดเวลาแล้ว ก็ยังไม่ค่อยจะสนใจ ไม่ค่อยเห็นคุณค่าเห็นประโยชน์ ยกเว้นพวกบัวเหนือน้ำบัวริมน้ำเท่านั้น ที่จะเห็นคุณค่าเห็นประโยชน์ของการบำเพ็ญปฏิบัติ ตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่จะได้รับประโยชน์จากพระพุทธศาสนา แต่พวกที่อยู่ใต้น้ำอยู่ติดกับโคลนกับตม จะไม่มีโอกาสโผล่ขึ้นมาเหนือน้ำได้เลย เพราะจะเป็นอาหารของพวกปูปลาไป

พวกเราแม้จะยังไม่อยู่เหนือน้ำ ก็ยังสามารถพัฒนาให้จิตของเราผุดขึ้นมาอยู่เหนือน้ำได้ ถ้าน้อมเอาสิ่งต่างๆที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนมาประพฤติปฏิบัติ ตามกำลังสติปัญญาศรัทธาความเพียร ถ้าได้ทำไปเรื่อยๆแล้ว ไม่ช้าก็เร็วสักวันหนึ่งก็จะเป็นบัวเหนือน้ำได้ในภพต่อไปข้างหน้า เมื่อได้พบพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าอีกครั้งหนึ่ง หรือได้พบกับพระพุทธเจ้าโดยตรง ก็อาจจะหลุดพ้นจากความทุกข์ได้โดยสิ้นเชิง ด้วยการฟังเทศน์ฟังธรรมของพระพุทธเจ้าเพียงครั้งสองครั้งเท่านั้น ดังที่บุคคลต่างๆได้หลุดพ้นกันในสมัยพระพุทธกาล ได้ยินได้ฟังพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเพียงครั้งสองครั้ง ก็ได้บรรลुเป็นพระอรหันต์ หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด เพราะได้สะสมบุญบารมีมามากแล้ว อย่างที่พวกเรากำลังสะสมกันอยู่ทุกวันนี้ เขาได้ทำมาในอดีตชาติ ได้ทำมาก่อน

เมื่อมีโอกาส ได้พบกับพระพุทธเจ้า ได้พบกับพระธรรมคำสอน ก็สามารถตัดดวง
ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ต่างกับพวกเราที่ถึงแม้จะได้สัมผัส ได้พบกับพระพุทธศาสนา
แต่ก็ยังไม่สามารถตัดดวงผลประโยชน์ได้เต็มที่ เพราะภพชาติที่มีไว้รองรับ ยังไม่ใหญ่พอ
แทนที่จะมีถังใบใหญ่ๆ ก็มีเพียงถ้วยใบเล็กๆ ต่อให้ออยากจะได้มากเพียงไรก็ตาม แต่
ถ้วยใบเล็กๆก็ใส่น้ำได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ไม่เหมือนกับถังใบใหญ่ๆ เพราะไม่ได้เตรียม
ภพชาติไว้รองรับ มัวแต่เสียเวลาไปกับการสะสมกับสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์กับจิตใจ ตายไป
ก็ไม่สามารถเอาติดตัวไปได้ ไม่เหมือนกับบุญบารมีที่เราสะสมกันอยู่เรื่อยๆ เป็นเหมือน
ภพชาติไว้รองรับ พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าในอนาคต ถ้าสะสมมากก็จะเป็น
ภพชาติที่ใหญ่ขึ้นไปเรื่อยๆ จนใหญ่เต็มที่ พร้อมที่จะรับพระธรรมคำสอนของ
พระพุทธเจ้าได้อย่างเต็มที่ ก็เกิดขึ้นจากการบำเพ็ญบุญบารมี ที่พวกเราทั้งหลายได้มา
กระทำกันอย่างสม่ำเสมอ

ดังนั้นในวาระโอกาสของวันสุดท้ายของปี จึงขอให้ท่านทั้งหลายจงรำลึกถึงคุณค่าของ
เวลา ชีวิตของเราไม่ยาวขึ้นแต่สั้นลง เพราะเวลาที่เหลืออยู่น้อยลงไป แต่อายุมากขึ้น
ก็อาจจะคิดว่ายาวขึ้น แต่ความจริงมันน้อยลงไปเรื่อยๆ เพราะอายุไขของคนเรา อย่าง
มากก็ไม่เกินร้อยปีเป็นส่วนใหญ่ ถ้ามาถึงอายุหกสิบปีก็เหลือไม่ถึงครึ่งแล้ว เพราะฉะนั้น
อย่าไปคิดว่าวันเวลาจะยืนยาวนานสำหรับเรา เพราะอายุก็ไม่ใช่เป็นสิ่งที่แน่นอน จะตาย
เมื่อไหร่ก็ไม่มีใครรู้ จะมีอายุยืนยาวขนาดไหนก็ไม่มีใครรู้ บางคนเกิดมาได้เพียงวันเดียว
แล้วตายก็มี บางคนก็ตายอายุสิบปี บางคนก็ยี่สิบปี ห้าสิบปี แปดสิบปี ไม่แน่นอน สิ่ง
ที่แน่นอนก็คือ ในขณะที่มีชีวิตอยู่ เราสามารถตัดดวงประโยชน์ได้เต็มที่ จึงไม่ควรปล่อย
ให้มันผ่านไป มีเวลาว่างไม่มีภารกิจงานที่จำเป็นต้องทำ เกี่ยวกับการดูแลรักษา
รักษาร่างกาย ก็ควรทุ่มเทกับการสะสมบุญบารมี เสริมสร้างธรรมะให้มีมากยิ่งขึ้นในใจ
เพื่อจะได้มีความสุขมากขึ้น มีความทุกข์น้อยลง มีความเจริญมากขึ้น มีความเสื่อม
น้อยลง นี่คือหน้าที่ของเราในฐานะของมนุษย์ เป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญ อย่าไปเห็นสิ่ง
อื่นๆว่ามีความสำคัญกว่าการทำบุญ สะสมคุณงามความดี การละบาป การชำระความ
โลภ ความโกรธ ความหลง ให้หมดสิ้นไปจากจิตจากใจ ถ้าน้อมเอามาบำเพ็ญแล้ว
รับรองได้ว่าชีวิตเราจะดีขึ้นเรื่อยๆ จะมีแต่สิ่งที่ดีที่งามรออยู่ข้างหน้า จึงขอฝากเรื่อง

การบำเพ็ญบุญบารมี เรื่องกาลเวลา ให้พวกเราทั้งหลายนำเอาไปพิจารณาและปฏิบัติ เพื่อประโยชน์สุขที่จะตามมาต่อไป การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้

กัณฑ์ที่ ๒๘๑

วันขึ้นปีใหม่

๑ มกราคม ๒๕๕๐

วันนี้เป็นวันขึ้นปีใหม่ เป็นวันที่ท่านทั้งหลายให้ความสำคัญ เพราะถือเป็นจุดเริ่มต้นใหม่ของชีวิต จึงอยากให้เริ่มต้นด้วยดี การมาวัดจึงเป็นการเริ่มต้นที่ถูกต้อง เพราะเมื่อมาแล้วจะได้บำเพ็ญเหตุที่นำมาซึ่งความสุขและความเจริญ ไม่ว่าจะเป็นการทำบุญให้ทาน รักษาศีล ฟังเทศน์ฟังธรรม ปฏิบัติธรรม ล้วนเป็นเหตุที่จะนำมาซึ่งความสุขและความเจริญ ที่ทุกคนปรารถนา กัน จึงควรเข้าวัดกันบ่อยๆ ทำความดีกันบ่อยๆ ละเว้นจากการกระทำบาปกันบ่อยๆ ชำระความโลภโมโหสันที่มีอยู่ในใจอยู่เรื่อยๆ จะทำให้มีความสุข และมีความเจริญ จะทำได้ก็ต้องอาศัยบุญบารมี ๒ ประการด้วยกันคือ **๑. อธิษฐานบารมี ๒. สัจจบารมี** รวมกันก็เรียกว่า **สัจจอธิษฐาน** ก่อนที่จะทำอะไร เราก็ต้องตั้งใจก่อน เพราะถ้าไม่ตั้งใจ ก็จะไม่รู้ว่าจะไปทำอะไร อย่างวันนี้ก่อนจะมาวัด ก็ได้ตั้งใจไว้แล้วว่า วันนี้เป็นวันเริ่มต้นของปีใหม่ จะต้องมาทำบุญที่วัด อย่างนี้เรียกว่าเป็นการอธิษฐาน แปลว่า**ความตั้งใจ** ไม่ได้หมายถึงขอลิขิตสิ่งนั้นสิ่งนี้ จากบุคคลนั้นหรือบุคคลนี้ อธิษฐานในทางธรรมะแปลว่า ความตั้งใจ ตั้งเป้าหมาย ก่อนที่จะไปไหนก็ต้องตั้งเป้าหมายไว้ก่อน จะไปกรุงเทพก็ต้องคิดไว้ก่อนแล้วว่า จะไปกรุงเทพ แล้วก็ออกเดินทางไปตามทางที่จะพาไปสู่จุดหมายปลายทาง นี่คือการอธิษฐานบารมี ความตั้งใจ แต่การมีอธิษฐานบารมีเพียงส่วนเดียว จะไม่ทำให้เกิดผลสำเร็จตามความต้องการได้ ถ้าไม่มีสัจจบารมี ความจริงใจ เมื่อตั้งใจจะทำอะไรแล้ว ก็ต้องทำให้ได้ ไม่ใช่ตั้งใจไว้เฉยๆ

เช่นวันนี้ตั้งใจจะมาวัด พอตกเย็นวานนี้มีเพื่อนมาชวนไปเที่ยว ก็เลยออกไปเที่ยวจนดึก ตื่น ตื่นไม่ทันมาวัด เลยไม่ได้มา อย่างนี้แสดงว่ามีอธิษฐานความตั้งใจ แต่ไม่มีสัจจะความจริงใจ ที่จะทำตามที่ได้ตั้งใจไว้ ถ้าต้องการจะให้สิ่งที่ปรารถนาบรรลุเป็นผลขึ้นมา ก็ต้องมีทั้งอธิษฐานและสัจจบารมีควบคู่กันไป ตั้งใจจะทำอะไรแล้วก็ต้องทำให้ได้ ถ้าไม่

มั่นใจก็อย่าไปตั้ง ถ้าตั้งใจไว้แล้วต่อให้ฝนตกแดดออกน้ำท่วม ถ้ายังทำในสิ่งที่ตั้งใจไว้ได้ ก็ต้องทำ ยกเว้นถ้าเป็นเหตุสุดวิสัย เจ็บไข้ได้ป่วย ไม่สามารถลุกขึ้นไปทำอะไรได้ ต้องนอนอยู่ในเตียงรักษาอาการเจ็บไข้ได้ป่วยให้หายก่อน อย่างนี้ก็ต้องผลัดไว้ก่อน รอไว้เมื่อหายดีแล้วค่อยมาทำชดเชยทีหลัง เพื่อจะได้ไม่เสียสัจจะ เสียความตั้งใจ เพราะการกระทำที่ดีที่งามทั้งหลายจะบรรลุเป็นผลได้ ก็ต้องอาศัยความตั้งใจและความแน่วแน่ ถ้าไม่เช่นนั้นแล้วจะยาก เพราะจะมีอุปสรรคมาก จะมีสิ่งต่างๆคอยขัดคอยขวางอยู่เรื่อยๆ ทั้งสิ่งภายนอกและสิ่งภายใน ในใจก็มีฝ่ายที่คิดจะทำในสิ่งที่ไม่ดี พยายามดึงให้ไปทำในสิ่งที่ไม่ดี แทนที่จะได้ทำสิ่งที่ดีก็就会被อำนาจใฝ่ต่ำดึงไปอยู่เรื่อยๆ ถ้ามีความตั้งใจและจริงใจแล้ว ต่อให้อำนาจใฝ่ต่ำพยายามจะจูดลากไปอย่างไร ก็จะไม่ไป เพราะได้ตั้งใจไว้อย่างแน่วแน่ ปีนี้ถ้าตั้งใจจะทำความดีที่งามอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือละเว้นการกระทำในสิ่งที่ไม่ดีอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่นการเสพสุรายาเมา ถ้าเห็นว่าการเสพสุรายาเมาไม่มีคุณไม่มีประโยชน์ มีแต่โทษนำมาซึ่งความเสื่อมเสียและความทุกข์ ก็อยากจะไม่เสพสุรายาเมา วันหนึ่งวันที่ ๑ ก็ถือเป็นฤกษ์งามยามดี ที่จะเริ่มต้นชีวิตใหม่ ให้ดีกว่าเก่า ไม่เดินตามรอยเก่าที่พาไปสู่ความทุกข์ความวุ่นวายใจ ก็ตั้งสัจจาธิษฐานว่า ตั้งแต่บัดนี้ไปจะไม่ดื่มสุราอีกต่อไป

ถ้ามีสัจจาธิษฐานแล้ว ต่อให้ออยากอย่างไร ต่อให้ใครมาชวนไปดื่มก็จะไม่ไป เพราะได้ตั้งสัจจาธิษฐานไว้แล้ว ไม่อยากจะทำโทษตัวเอง ถ้าตั้งสัจจาธิษฐานแล้ว แต่ไม่กระทำตามที่ได้ตั้งไว้ ก็เหมือนกับหลอกตัวเอง เช่นต่อไปนี้จะเป็นคนดี ไม่เกียจคร้าน ไม่เห็นแก่ตัว แต่พอถึงเวลาจริงๆก็ยังเกียจคร้านอยู่ ยังเห็นแก่ตัวอยู่ ถ้าเป็นอย่างนี้ต่อให้ตั้งใจทำอะไร มากน้อยเพียงไร ก็จะไม่บรรลุผลที่ปรารถนาได้ ถ้าไม่มีความแน่วแน่ความจริงใจต่อการตั้งใจ ไม่ว่าจะอยากจะได้อะไร ก็ต้องให้คำนึงถึงเหตุอยู่เสมอ เพราะไม่มีใครให้เราได้รับความสุขที่ดี ความเจริญที่ดี ไม่มีใครมอบให้เราได้ คำอวยพรขอให้มีความสุขและความเจริญ เป็นการแสดงความปรารถนาดี เป็นไมตรีจิตเท่านั้น ไม่สามารถดลบันดาลให้มีความสุขและความเจริญปรากฏขึ้นมาได้ จะปรากฏขึ้นมาได้จากการกระทำทางกายวาจาใจ คิดดี พูดดี ทำดีเท่านั้น เพราะเมื่อคิดดี พูดดี ทำดีแล้ว ผลดีก็จะตามมา อย่างวันนี้ ท่านคิดดีกัน คิดจะมาวัด มาทำบุญทำทาน รักษาศีล ฟังเทศน์ฟังธรรม ปฏิบัติธรรม

เป็นความคิดที่ดี เมื่อคิดดีแล้วก็เริ่มทำด้วยการชักจูงเพื่อนฝูง ญาติสนิทมิตรสหาย ให้มาร่วมทำกัน แล้วก็ได้ทำในสิ่งที่ปรารถนาแล้ว เป็นการกระทำที่นำมาซึ่งความร่มเย็นเป็นสุข ในขณะที่จิตใจของท่านทั้งหลาย ก็มีความสุขความสบายใจกัน เพราะได้รับการชำระความตระหนี่ ความหวงแหน ความเห็นแก่ตัว ทำให้จิตใจเบา มีความสุข ทำให้สูงขึ้น เพราะมีความเมตตากรุณา ความปรารถนาดีต่อเพื่อนร่วมโลกด้วยกัน ไม่คิดทำลายเบียดเบียนกัน ซึ่งเป็นความคิดใฝ่ต่ำ ผู้ที่เบียดเบียนผู้อื่นไม่ถือว่าเป็นผู้เจริญ ผู้เจริญต้องอนุเคราะห์สงเคราะห์ช่วยเหลือผู้อื่น ตามกำลังฐานะของตนที่จะสามารถทำได้ ยิ่งช่วยได้มากเพียงไร ความสูงส่งความเจริญก็จะมีมากยิ่งขึ้นไปเพียงนั้น

เช่นพระพุทธเจ้าของพวกเราเป็นตัวอย่าง ทรงสั่งสอนสัตว์โลกตลอดเวลา ๔๕ ปีด้วยกัน โดยไม่ได้รับอะไรเป็นเครื่องตอบแทนเลย นอกจากปัจจัย ๔ คืออาหารบิณฑบาต จีวร ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัยเท่านั้นเอง แต่สิ่งที่ทรงกระทำนั้นทำให้เรามีความเคารพนับถือในตัวท่านมาก เพราะทรงเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่นนั่นเอง ทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่เรียกร้องสิ่งตอบแทนจากผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือเลย เพียงแต่ปรารถนาให้เขาได้พบกับความสุข พบกับความเจริญ พ้นจากความทุกข์ทั้งหลายเท่านั้น จึงควรทำความดีกันอย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการทดแทนบุญคุณของผู้มีพระคุณทั้งหลาย เช่นบิดามารดา ครูบาอาจารย์ ผู้ให้การสนับสนุน ให้การช่วยเหลือ ถ้ามีโอกาสมีฐานะพอที่จะทำได้ ก็ควรทำกัน อย่างในวันปีใหม่ถ้ามีเวลา ถ้าไม่ได้อยู่กับคุณพ่อคุณแม่ ก็ควรไปกราบ มีอะไรก็เอาไปฝากท่าน ถ้าอยากช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส คนพิการ คนชรา ก็ไปทำกัน จะทำให้มีความสุขใจ ทำให้เป็นคนดีขึ้น ทำให้มีความภูมิใจ ทำให้จิตใจมีอาหารหล่อเลี้ยง มีความอึดหน้าสำราญใจ ไม่ต้องไปแสวงหาสิ่งต่างๆภายนอก ที่หามาได้มากนักน้อยเพียงไร ก็ไม่ได้ทำให้เกิดความอึดหน้าสำราญใจ แต่กลับทำให้เกิดความหิวโหยความอยากเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ เพราะไม่มีอะไรในโลกนี้ให้ความอึดเอิบกับใจได้ ไม่ว่าจะเป็นคนรวยหรือเป็นวัตถุต่างๆ เวลาได้มาใหม่ๆก็จะดีอกดีใจ แต่พอสักระยะหนึ่งก็อยากจะได้สิ่งใหม่ๆอีก เช่นวันนี้ได้ของขวัญ พรุ่งนี้ก็อยากจะได้สิ่งใหม่ๆอีก ไม่ว่าจะได้มากน้อยเพียงไร จะไม่ให้ความอึดความพอ ความสุขที่แท้จริงแก่ใจ นอกจากการทำความดี

เสียสละประโยชน์สุขของตนให้แก่ผู้อื่น มีอะไรเหลือกินเหลือใช้ เห็นผู้อื่นเดือดร้อนขาดแคลน ก็ควรช่วยเหลือ จะทำให้มีความสุขความอึดใจ

ถ้าอยากจะได้พร ไม่ต้องไปขอจากผู้อื่น เพราะพรที่แท้จริงอยู่ที่ตัวเรา อยู่ที่เรากระทำของเรา ถ้าทำดีแล้ว สิ่งต่างๆที่ปรารถนา ที่ดีทั้งมวลทั้งหลาย ก็จะตามมาอย่างแน่นอน ไม่มีอะไรมาขัดขวางได้ เช่นพระพุทธเจ้าที่ทรงประพาศปฏิบัติบำเพ็ญอยู่ในศีลในธรรม จนบรรลุเป็นพระอรหันตสัมมาพุทธเจ้า เป็นผลที่ทรงได้รับ ที่ไม่มีใครมอบให้กับพระองค์ได้ ไม่มีใครแย่งจากพระองค์ได้ เพราะเป็นหลักของธรรมชาติ เป็นกฎแห่งกรรม ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว อยู่ตรงนี้เท่านั้น ไม่ได้อยู่ที่ตรงไหน ไม่ได้อยู่ที่คนนั้นที่คนนี้ อยู่ที่ตัวเรา จึงต้องทำความดีกันอยู่เสมอ ถ้าไม่รู้ว่าการกระทำทำความดีมีอะไรบ้าง ก็ต้องศึกษา เข้าวัดฟังเทศน์ฟังธรรม ให้รู้จักเรื่องผิดถูกดีชั่วต่างๆ เพราะถ้าไม่ได้ศึกษาไม่ได้ยินไม่ได้ฟัง ก็จะเป็นเหมือนคนตาบอด เดินไปไหนมาไหนก็จะไม่รู้ว่าจะไปถูกทิศถูกทางหรือไม่ ไปถึงจุดหมายปลายทางที่ต้องการจะไปหรือไม่ แต่ถ้ามีคนนำทางหรือถ้าลิ้มตาขึ้นมาได้ ก็จะไปถึงได้ ใจของเราถ้ายังไม่ได้ศึกษา ไม่ได้ยินไม่ได้ฟังพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ก็จะเป็นใจที่มีตบอด ที่จะต้องทำให้สว่าง ให้เกิดปัญญา เกิดความรู้ เกิดความฉลาด ด้วยการศึกษาดูได้ยินได้ฟังธรรม อย่างในขณะนี้ได้มาฟังกัน วันนี้รู้แล้วว่า การที่จะได้พรที่ประเสริฐคือความสุขและความเจริญนั้น อยู่ที่ตัวเรา อยู่ที่เรากระทำของเรา อยู่ที่เราทำความดี ละการทำความชั่ว กำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง ทั้งหลายให้หมดไปจากจิตจากใจ

เมื่อรู้แล้วก็ต้องปฏิบัติ ถ้าไม่ปฏิบัติก็จะไม่เกิดผลตามมา เหมือนกับมีอาหารตั้งไว้อยู่ข้างหน้า แต่ไม่รับประทาน ประโยชน์ของอาหารก็จะไม่เกิด ต่อให้นั่งดูอาหารไปอีก ๑๐ ปี ความอึดก็จะไม่เกิดจากการนั่งดูอาหาร ฉะนั้นได้การได้ยินได้ฟังคำสั่งสอน ที่ประเสริฐของพระพุทธเจ้าก็ดี ของครูบาอาจารย์ก็ดี ของพ่อแม่ ของผู้หลักผู้ใหญ่ก็ดี ถ้าไม่นำเอาไปปฏิบัติ ผลก็จะไม่เกิด จึงต้องฟัง แล้วนำเอาไปปฏิบัติ เมื่อปฏิบัติแล้วผลก็จะเกิดขึ้นมาอย่างแน่นอน ไม่มีใครสามารถขัดขวาง ไม่ให้ผลที่เกิดจากการทำความดีปรากฏขึ้นมาได้ นอกจากใจร้อนไปหน่อย ทำเพียงนิดหน่อย ก็อยากจะได้ผลมากมายกายกอง

อย่างนี้ผลก็ยังไม่เกิดขึ้น เพราะเหมือนกับการรับประทานอาหาร ถ้ารับประทานเพียงคำ สองคำ จะให้เกิดความอิ่มขึ้นมาทันทีย่อมเป็นไปไม่ได้ ต้องรับประทานไปเรื่อยๆ ตักอาหารเข้าปากไปเรื่อยๆ จนในที่สุดก็จะอิ่มขึ้นมาเอง ฉะนั้นใ้การทำความดีก็เป็นอย่างนั้น ต้องทำอยู่เรื่อยๆ ต้องไม่หวังให้ผู้อื่นรับรู้ ให้แสดงความยินดีชื่นชม เพราะไม่ใช่ผล ถ้าทำความดีเพราะอยากจะให้คนอื่นรู้ พอเขาไม่รับรู้หรือทำเป็นไม่รู้ เราก็เสียใจ เลยไม่ได้ผลคือความสุขจากการทำความดี ที่ต้องทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่หวังผลตอบแทนจากผู้รับ ทำเพื่อให้เขาได้รับประโยชน์ได้รับความสุข แล้วเราจะได้รับความสุขใจ ได้เป็นคนที่ดีขึ้นสูงขึ้น นี่ต่างหากคือผลของการกระทำ ทำแล้วไม่หวังสิ่งตอบแทนจากผู้รับ เหมือนกับมาทำบุญกับพระในวันนี้ ไม่ต้องให้พระขอบอกขอบใจ ชื่นชมยินดี เพราะการกระทำของเรามีผลอยู่ในตัวแล้ว จะมีใครรู้หรือไม่ก็ตาม ดังที่ในหลวงทรงตรัสสอนให้ปิดทองหลังพระกัน

แม้จะไม่มีใครเห็น เพราะเป็นการกระทำที่ดี ผลประโยชน์ก็จะเกิดขึ้นกับตัวเรา ไม่ต้องให้คนอื่นให้รางวัล เพราะความสุขใจที่ได้จากการทำความดีไม่ได้ ดังนั้นเวลาทำอะไร ขอให้ดูที่ใจเป็นหลัก ดูผลที่จะเกิดขึ้นที่ใจ ถ้ามีความอึดเอิบใจ มีปีติ มีความสุข มีความสบายใจ นั่นแหละคือการกระทำที่เป็นคุณเป็นประโยชน์ ที่ดี ที่ควรทำอยู่เรื่อยๆ ในโอกาสของการเริ่มต้นปีใหม่นี้ จึงควรตั้งสัจจาธิษฐาน ทำในสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่คุณคิดว่าพอจะทำได้ไปตลอด หรือละเว้นสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่คุณเห็นว่าไม่ดี ที่สร้างความเสื่อมเสีย สร้างความทุกข์ ความวุ่นวายใจ ถ้าทำได้แล้ว รับรองได้ว่าชีวิตจะดีขึ้น มีความสุข มีความเจริญมากขึ้น ในวันเริ่มต้นปีใหม่นี้ ขอฝากพรที่พระพุทธเจ้าได้ทรงมอบให้กับสัตว์โลกทั้งหลาย ๓ ประการด้วยกันคือ ๑. ทำความดีทั้งหลายให้ถึงพร้อม ๒. ละการกระทำบาปทั้งปวงเสีย ๓. ซ้ำระจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์ กำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง ให้เบาบางลงไป ให้หมดสิ้นไปจากจิตจากใจ เพื่อสิ่งที่ดีที่งาม เพื่อความสุขความเจริญ ที่จะเป็ผลตามมา จึงขอฝากเรื่องราวที่ได้ยินได้ฟังในวันนี้ ให้นำเอาไปประพฤติปฏิบัติ เพื่อประโยชน์สุขที่จะตามมาต่อไป การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้

กัณฑ์ที่ ๒๘๒

ความหลงเป็นต้นเหตุ

๒ มกราคม ๒๕๕๐

วันนี้เป็นวันหยุด เนื่องจากวันขึ้นปีใหม่ตรงกับวันอาทิตย์ ทางราชการจึงให้หยุดชดเชย ๑ วัน ญาติโยมเลยใช้โอกาสนี้มาบำเพ็ญบุญกุศล มาทำสิ่งที่ดีที่งาม เพื่อความร่มเย็น เป็นสุขและความเจริญ ที่อยู่ที่การกระทำของเราเท่านั้น ไม่ได้อยู่ที่ไหน ทำดีได้ดี ได้ความสุขได้ความเจริญ ทำชั่วได้ชั่ว ได้ความทุกข์ความเสื่อมเสีย เป็นหลักตายตัว ไม่ว่าจะพระพุทธรูปเจ้ามาตราบรู้อ่อนหรือไม่ว่าก็ตาม ความจริงย่อมเป็นอย่างนั้น ผู้กระทำความดีได้รับผลจากการกระทำ ไม่ต้องมีใครมารับรองว่า ทำแล้วจะได้ อย่างนั้นจะได้ อย่างนี้ เพราะเป็นหลักตายตัว เป็นหลักของธรรมชาติ ถ้าต้องการความสุขและความเจริญ ก็ต้องหมั่นทำความดีกัน เมื่อทำแล้วสิ่งที่จะได้รับทันทีก็คือความสุขใจ อย่างวันนี้เรามาทำบุญทำทานกัน เราก็มีความสุขใจอิมเอิบใจ เป็นผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ส่วนความเจริญก็ได้เกิดขึ้นกับจิตใจแล้ว ได้พัฒนาสูงขึ้น เป็นจิตที่ดีขึ้น เวลาไปเกิดใหม่ก็จะได้ภพชาติที่ดีกว่าปัจจุบัน นี่คือการหมายของความสุขและความเจริญ ไม่ได้เจริญด้วยลาภยศสรรเสริญสุข บางคนคิดว่าทำความดีแล้วจะร่ำรวย ได้ตำแหน่งยศถาบรรดาศักดิ์สูงๆ มีคนสรรเสริญยกย่อง ซึ่งไม่ใช่ผลที่เกิดจากการทำความดีโดยตรง แต่อยู่ที่จิตใจที่มีความร่มเย็นเป็นสุขและสูงขึ้น มีคุณธรรมความดีงามมากขึ้น จนถึงจุดสูงสุด เช่นจิตของพระพุทธรูปเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลาย เป็นเหตุที่ทำให้เรามาวัดกัน เพราะความดีงามเป็นอาหารหล่อเลี้ยงจิตใจ ให้มีความสุข ความอิม ความเจริญ เหมือนกับดินและน้ำที่เสริมสร้างให้ต้นไม้ใบหญ้าเจริญงอกงาม ถ้าไม่มีดินไม่มีน้ำต้นไม้ย่อมไม่เจริญเติบโตขึ้นมาได้ ฉะนั้นความสุขและความเจริญของใจก็ต้องอาศัยการทำความดี ที่มีอยู่หลากหลายวิธีด้วยกัน

หลักใหญ่ๆอยู่ที่การกระทำทางกายวาจาใจของเรา ถ้าทำไปแล้วเกิดคุณเกิดประโยชน์ไม่เกิดโทษกับตนก็ดี กับผู้อื่นก็ดี ถือว่าเป็นการกระทำความดี จะทำอะไรจึงควรพิจารณาให้ดีกว่าว่าดีหรือไม่ เกิดคุณเกิดประโยชน์ หรือเกิดโทษตามมา ถ้ามีแต่คุณมีแต่ประโยชน์ไม่มีโทษก็ทำไปเลย แต่ถ้ามีทั้งคุณและโทษก็ต้องชั่งน้ำหนักดูว่า ระหว่างคุณกับโทษอย่างไหนจะมากกว่ากัน เช่นให้เงินลูกไปโดยไม่รู้ว่าเอาไปซื้ออะไร ก็อาจจะเป็นคุณก็ได้เป็นโทษก็ได้ ถ้าไปซื้อยาเสพติด ซื้อบุหรี่ ซื้อสุรายาเมามาเสพ ก็จะเกิดโทษได้ เวลาจะให้เงินใครไปก็ต้องแน่ใจว่าจะเกิดคุณเกิดประโยชน์ เช่นเอาไปจ่ายค่าเล่าเรียน ค่าอาหาร ค่ารถไปโรงเรียน เมื่อทำไปแล้วก็จะมีความสุข ที่ได้ช่วยพัฒนาคนให้ดีขึ้นให้สูงขึ้นให้ฉลาดขึ้น แต่ถ้าทำไปแล้วเกิดโทษก็ไม่ต้องทำ เช่นให้เงินลูกซื้อบุหรี่ ซื้อสุรายาเมา ซื้อยาเสพติด ไปเที่ยวเล่น ซึ่งไม่เกิดประโยชน์อะไร ไม่เป็นการกระทำความดี จะต้องมาทุกข์ภายหลัง เพราะเมื่อลูกไปเสพยาสุรายาเมา ยาเสพติด ก็จะมีเรื่องมีราวมีปัญหาต่างๆตามมา ทำให้วุ่นวายใจกังวลใจ เพราะการให้ทั้งคุณและโทษนั่นเอง เวลาจะให้อะไรจึงต้องพิจารณาให้ดีเสียก่อนว่าควรจะให้อะไร นอกจากการให้แล้ว การรับใช้ สังคมรับใช้ผู้อื่น ก็เป็นการกระทำความดีเช่นกัน ถ้าไม่มีเงินทองแต่มีเวลว่าง จะเป็นอาสาสมัครขององค์กรใดองค์กรหนึ่งก็ได้ ทำประโยชน์ให้กับสังคม

หรือจะรับใช้ผู้มีพระคุณเช่นบิดามารดาที่ยิ่งดีใหญ่ ถ้าท่านมีอายุมากไม่สามารถดูแลตัวเองได้ ก็ต้องเป็นหน้าที่ของลูกๆ ที่จะต้องคอยดูแลรับใช้ เป็นการทดแทนบุญคุณที่เคยรับใช้เราตอนที่เรายังนอนแบเบาะอยู่ ตอนนั้นเราสั่งพ่อสั่งแม่ทำทุกสิ่งทุกอย่าง อยากจะเข้าห้องส้วมก็ร้อง ก็ต้องพาเราไปถ่าย อยากจะกินข้าวก็ร้อง ก็เอาข้าวมาให้กิน เล็บห้องปวดหัวก็ร้อง ก็พาไปหาหมอหายา จนเจริญเติบโตขึ้นมา ก็เพราะความเมตตา กรุณาของคุณพ่อคุณแม่นั่นเอง เมื่อคุณพ่อคุณแม่มีอายุมาก ก็จะเป็นเหมือนตอนที่เราเป็นเด็ก ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ เวลาหิวก็ต้องอาศัยเราเป็นผู้หาอาหารมาให้ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยก็ต้องให้เราพาไปหาหมอ เวลาอยากจะออกไปข้างนอกก็ต้องให้เราพาไป เป็นการกระทำความดีเช่นเดียวกัน เพราะทำแล้วเกิดคุณเกิดประโยชน์ทั้ง ๒ ฝ่าย ผู้ได้รับก็มีมีความสุข ความปีติ ความปลื้มใจ ความภูมิใจ ที่มีลูกที่ดี เราก็มีความสุข ความปีติ ความภูมิใจ ที่ได้เป็นคนดี ได้ทดแทนบุญคุณของบิดามารดา อย่าปล่อยให้ท่านตาย

ไปเสียก่อน แล้วค่อยมาทำบุญกรวดน้ำอุทิศให้กับท่าน บุญที่อุทิศไปนั้นได้เพียงเสี้ยวเดียว ไม่เหมือนกับบุญที่ท่านมีชีวิตอยู่ ทำ ๑๐๐ ก็ได้ทั้ง ๑๐๐ เลยแต่ถ้าทำบุญอุทิศทำ ๑๐๐ อุทิศไปได้เพียงเสี้ยวเดียว เพียงหนึ่งในร้อยเท่านั้นเอง แล้วก็มาร้องห่มร้องไห้เศร้าโศกเสียใจทีหลัง ว่าไม่ได้ทำความดีให้กับคุณพ่อคุณแม่เลย ร้องไปก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร เป็นการแสดงละครให้คนอื่นดูเสียมากกว่า ถ้าอยากจะทดแทนบุญคุณให้กับคุณพ่อคุณแม่ ก็ต้องทำในตอนที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ แม่ท่านอายุยังไม่มากยังไม่แก่ เราก็ทำได้ช่วยเหลือท่านได้

มีงานมีการอะไรพอที่จะช่วยทำได้ ก็ช่วยทำไป อย่าทำแต่สิ่งที่ยากทำ ไปเที่ยว ไปกิน ไปดื่ม ไปเล่นกับเพื่อนกับฝูง ต้องคิดถึงคุณพ่อคุณแม่ที่ต้องลำบากลำบากหาเงินหาทองมาเลี้ยงดูเรา ควรแบ่งเวลาส่วนหนึ่งมาช่วยเหลือคุณพ่อคุณแม่ เวลาท่านสั่งสอนก็ควรน้อมรับด้วยความเคารพ เวลาท่านว่ากล่าวตักเตือนก็ไม่ควรแสดงอาการไม่พอใจไม่พอใจ ควรตั้งสติฟัง คิดว่ากำลังฟังเทศน์ฟังธรรมจากพระ เพราะพ่อแม่เป็นพระพรหม เป็นพระอรหันต์ของลูก เป็นครูบาอาจารย์ของลูก เวลาคุณพ่อคุณแม่พูดอะไรก็ควรตั้งใจฟัง ถ้าพณมีรับฟังได้ด้วยยิ่งดีใหญ่ ท่านจะพูดอะไรก็ไม่ต้องแสดงปฏิกิริยาอะไรทั้งสิ้น จะถูกใจหรือไม่ถูกใจก็รับฟังไว้ พิจารณาด้วยเหตุด้วยผล ถ้าเป็นคุณเป็นประโยชน์ก็น้อมเอามาปฏิบัติ ถ้าไม่มีคุณไม่มีประโยชน์มีแต่โทษก็ไม่ต้องปฏิบัติตาม ถ้าท่านสอนให้เป็นคนขี้โกง ให้ลักเล็กขโมยน้อย โทกหลอกลวง เพราะท่านคิดว่าเป็นความฉลาดเป็นความเก่ง ถ้าอย่างนี้ก็เป็นความคิดที่ไม่ถูก เป็นคำสอนที่ไม่ถูก ก็ไม่ควรนำมาปฏิบัติ แต่ไม่ใช่ฐานะของเราที่จะไปเถียงคุณพ่อคุณแม่ ว่าไม่ถูกไม่ต้องไม่ดีไม่งาม ลูกมีหน้าที่รับฟังเท่านั้น รับถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ที่บิดามารดาจะมอบให้ ไม่มีหน้าที่ไปสั่งสอนคุณพ่อคุณแม่ ถ้าจะสั่งสอนก็ต้องให้คุณพ่อคุณแม่ขอร้องก่อน ถ้าถามค่อยสอนท่าน ถ้าไม่ถามก็ไม่ใช้หน้าที่ของเรา ที่จะไปสั่งสอนคุณพ่อคุณแม่ เป็นบาปเป็นกรรม ที่ไปทำตนสูงกว่าพ่อแม่ อย่างนี้ถือว่าไม่รู้จักที่สูงที่ต่ำ เป็นคนด้อยปัญญา

นอกจากทำความดีแล้ว เราก็ต้องละการกระทำความชั่วด้วย ไม่ใช่ทำความดีและความชั่วควบคู่กันไปด้วย อย่างนี้ก็จะไปไม่ถึงไหน เพราะความดีจะพยายามจะจุดให้สูงขึ้น

ส่วนความชั่วจะจุดให้ลงต่ำ ก็ขึ้นไปสูงไม่ได้ เช่นไปเป็นอาสาสมัครรับใช้สังคม แต่ในขณะเดียวกันก็ควยโอกาสเล็กน้อย เวลาเก็บศพที่ตายตามข้างถนนเวลาเกิดอุบัติเหตุ ก็ควยโอกาสเอาทรัพย์สินของคนตายไป เอานาฬิกา เอาแหวน เอาสร้อยไป อย่างนี้ไม่เป็นบุญ แต่เป็นบาป อาศัยการทำบุญบังหน้า แต่สิ่งที่ทำจริงๆ ก็คือบาปนั่นเอง ไปลักขโมยของผู้อื่น จึงต้องละการทำความชั่วด้วย ไม่ใช่ทำความดีอย่างเดียว ความดีก็ต้องทำ ความชั่วก็ต้องละ แล้วก็ต้องกำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลงให้หมดไป จากจิตจากใจด้วย เพราะเป็นต้นเหตุของการกระทำบาปทุกชนิด ถ้าโลกก็จะทำบาปได้ เพราะเมื่ออยากจะได้อะไรหลายๆ แล้ว ถ้าไม่สามารถหามาด้วยความสุจริตก็ต้องหามาด้วยวิธีทุจริต ไปลักไปขโมย ไปฉ้อโกง ไปโกหกหลอกลวงผู้อื่น เราจึงต้องกำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลงให้ได้ ไม่เช่นนั้นแล้วต่อให้ละเว้นการกระทำบาปได้มากน้อยเพียงไรก็ตาม ก็จะไม่สามารถป้องกันบาปที่จะทำในอนาคตได้ ตราบใดยังมีความโลภ ความโกรธ ความหลงอยู่ ก็ยังสามารถทำบาปทำกรรมได้ เราจึงต้องมาชำระความโลภ ความโกรธ ความหลง เพราะเป็นต้นเหตุของการกระทำบาปทั้งปวงนั่นเอง ถ้ากำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลงจนหมดสิ้นไปแล้ว ก็จะไม่ทำบาปอีกต่อไป จะทำแต่ความดีอย่างเดียว เช่นพระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลาย ที่อุทิศเวลาสั่งสอนผู้อื่นให้รู้จักผิดถูกดีชั่ว ให้หลุดพ้นจากความทุกข์ต่างๆ เพราะใจของท่านไม่มีความหิว ไม่มี ความอยาก ไม่มีความต้องการอะไรทั้งสิ้น เพราะมีครบบริบูรณ์แล้ว มีความสุขเต็มที่ เป็นเหมือนน้ำที่เต็มแก้วแล้ว ต่อให้เทน้ำลงไปมากน้อยเพียงไรก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร เพราะจะต้องไหลล้นออกมา ฉะนั้นจิตใจของผู้ที่ได้กำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลงจนหมดสิ้นไปแล้วก็จะเป็นอย่างนั้น เป็นจิตที่ไม่หิวไม่ยากกับอะไรทั้งสิ้น มีแต่ทำความดี ช่วยเหลือผู้อื่นให้มีความสุข ให้หลุดพ้นจากความทุกข์

จึงต้องให้ความสำคัญต่อการชำระ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ตัวแรกที่ต้องชำระก็คือความหลง เพราะเป็นต้นเหตุของความโลภความโกรธ ความหลงคืออะไร คือความเห็นผิดเป็นชอบ เห็นงจักรเป็นดอกบัว เห็นสิ่งที่ไม่ดีว่าเป็นสิ่งที่ดี เช่นเห็นการเสพสุรายาเมาเป็นสิ่งที่ดี เสพแล้วมีความสุข เป็นความเห็นผิดเป็นชอบ เพราะดื่มสุราแล้วจะเกิดอาการมึนเมา แล้วก็ไปมีเรื่องมีราวมีปัญหาต่างๆ ถ้าขับรถชนรถก็มักจะเกิด

อุบัติเหตุ ต้องตายไปก่อนเวลาที่ควร หรือพิกลพิการไปตลอดชีวิต ถ้าไม่ใช่ปัญญา พิจารณาก็จะไม่เห็น จะคิดว่าเสพสุรายาเมาเป็นสิ่งที่ดี ถ้าศึกษาจนรู้ว่าไม่ดีก็จะไม่ยอก ต่อม เมื่อไม่ดื่มก็จะไม่มีปัญหาต่างๆตามมา เป็นการกำจัดความโลภและความโกรธไป พร้อมๆกัน เพราะความโกรธเป็นสิ่งที่ตามความโลภมา เวลาโลภอยากจะทำอะไร อยากจะได้อะไร แล้วถูกขัดขวางไม่ให้ทำ ก็จะเกิดความโกรธขึ้นมา อยากจะดื่มสุราแต่ ภรรยาไม่ให้ดื่ม ก็จะโกรธภรรยา อาจจะทำร้ายภรรยา เพราะ**ความหลงเป็นต้นเหตุ** เห็น ว่าดื่มสุราแล้วมีความสุขก็อยากจะดื่ม เกิดความโลภขึ้นมา เมื่อภรรยาห้ามไม่ให้ดื่มก็ โกรธภรรยาแล้วก็ทุบตีภรรยา เพราะไม่ได้ศึกษา ถ้าได้ศึกษาได้ฟังเทศน์ฟังธรรม ก็จะรู้ จะเข้าใจ ว่าไม่มีอะไรในโลกนี้ที่ดีจริงๆ ที่ให้ความสุขจริงๆ แต่มีทั้งดีและไม่ดีปนกันไป มี ทั้งสุขและทุกข์ปนกันไป ไม่ว่าจะป็นวัตถุข้าวของต่างๆ หรือบุคคลต่างๆ ก็เป็น เช่นเดียวกัน ถ้าได้มาครอบครองเป็นสมบัติแล้ว ก็จะได้ทั้งความสุขและความทุกข์ปน กันมา

ได้สามีหรือได้ภรรยามาเป็นคู่ครอง ก็จะมีสุขกับสามีและภรรยา เวลาแต่งงานกัน ใหม่ๆ มีแต่ยิ้มแย้มแจ่มใสที่นอกขึ้นใจ พออยู่กันไปไม่นานความสุขก็หายไป มีความ ทุกข์ตามมา ที่เกิดจากการทะเลาะเบาะแว้งกันขัดใจกัน เป็นห่วงเป็นใยกัน ที่เกิดจากการ เปลี่ยนแปลง ตอนแต่งงานกันใหม่ๆ ก็ดีไปหมด ต้องการให้ทำอะไรก็ทำให้หมด แต่เมื่อ อยู่กันไปนานๆแล้วก็เปลี่ยนนิสัยไป เคยรับใช้เคยทำอะไรก็ไม่ทำ นอกจากไม่ทำแล้ว ยังกลับมาใช้เรอีก ถ้าได้พิจารณาดีแล้วก็จะไม่ยอกแต่งงาน จะไม่ยอกมีคู่ อยู่ตัวคน เดียวดีกว่า ไม่ต้องไปทุกข์กับใคร ไม่ต้องไปห่วงไปกังวล ไม่ต้องไปเกลียดไปโกรธเขา เวลาที่ถูกขัดใจ เป็นความทุกข์ที่มีอยู่ในทุกสิ่งทุกอย่าง แต่มองไม่เห็น เพราะไม่ได้ศึกษา ไม่ได้ยินไม่ได้ฟังพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า คิดไม่เป็น พิจารณาไม่เป็น เวลา อยากจะได้อะไรต้องการอะไร จะเห็นแต่ส่วนที่ดีแต่ส่วนที่ไม่ดีจะมองไม่เห็น เพราะความ หลงเป็นอย่างนี้ จะเห็นแต่สิ่งที่ดี ไม่เห็นสิ่งที่ไม่ดีที่มีปนอยู่ด้วย ชีวิตของเราจึงมีความสุข และความทุกข์ละเคล้ากันไป ส่วนใหญ่จะเป็นความทุกข์เสียมากกว่าความสุข เป็น เหมือนกับน้ำตาลเคลือบยาขมนั่นเอง เวลาอมไปใหม่ๆก็มีความสุขหวานดี พอน้ำตาล ละลายไปหมดแล้ว ก็เหลือแต่ความขม ฉันทสิ่งต่างๆที่ได้มาใหม่ๆก็จะมีแต่ความสุข

ต่อไปก็จะมีแต่ความขมขื่น มีแต่ความทุกข์ แต่ก็อยู่คนเดียวไม่ได้ ก็เลยต้องทนอยู่ไป เพราะไม่ฉลาดนั่นเอง

ถ้าได้ศึกษาได้ยินได้ฟังพระธรรมคำสอนแล้ว จะรู้ว่ามีความสุขอีกอย่างหนึ่งที่ดีกว่าความสุขที่มีอยู่กัน คือความสุขที่เกิดจากความสงบของจิตใจ เป็นผลที่เกิดจากการทำความดี ละบาป กำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลงให้หมดไปจากจิตจากใจ เป็นความสุขที่เลิศและประเสริฐ ที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลายได้สัมผัส ได้ครอบครองเป็นสมบัติ เราก็สามารถนำมาเป็นสมบัติของเราได้ แต่ถ้าไม่ได้ยินได้ฟังพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ก็จะไม่รู้จักความสุขแบบนี้ แต่ตอนนี้เรารู้แล้วว่าทางเก่าที่เราเดินอยู่เป็นทางที่เต็มไปด้วยความทุกข์ ถ้าอยากจะพบกับความสุขที่ไม่มีความทุกข์ เจ็บปนอยู่เลย ก็ต้องมาทางนี้ เริ่มต้นด้วยการทำบุญทำทาน รักษาศีล ฟังเทศน์ฟังธรรม แล้วก็ปฏิบัติจิตตภาวนา ทำจิตใจให้สงบ ด้วยการไหว้พระสวดมนต์ สวดไปเรื่อยๆสักครึ่งชั่วโมงสักชั่วโมงหนึ่ง ก็จะทำให้จิตใจสงบเย็นสบาย หรือจะกำหนดพุทโธๆ บริกรรมพุทโธๆไปในใจก็ได้ ถ้าไม่อยากจะสวดมนต์ นั่งขัดสมาธิตั้งตัวให้ตรง หายใจสงบ ไม่มีอะไรมารบกวน แล้วก็สติให้รู้อยู่กับการบริกรรมพุทโธๆ อย่าปล่อยให้จิตไปคิดเรื่องราวต่างๆ เวลาไปคิดก็ต้องดึงกลับมาหาพุทโธๆ ทำอย่างนี้ไปเรื่อยๆ ไม่ช้าก็เร็วจิตก็จะรวมลงเข้าสู่ความสงบ พอสงบแล้วก็จะมีความสุขความสบาย มีความปีติ มีความอิ่ม มีความพอ จะทำให้หูตาสว่างขึ้น เริ่มเห็นแล้วว่ายังมีสุขอีกแบบหนึ่ง ที่ดีกว่าความสุขที่มีอยู่ สุขที่ได้จากการไปดื่ม ไปกิน ไปดู ไปฟัง ไปเที่ยว ไปเล่น สุขแบบนี้ได้สัมผัสมามากพอแล้ว แต่ไม่เคยทำให้อิ่มให้พอเลย

ต่างกับความสุขที่เกิดจากการทำจิตใจให้สงบ ที่มีความอิ่ม มีความพอ เมื่อได้สัมผัสกับความสุขแบบนี้แล้ว สุขชนิดอื่นๆที่เคยสัมผัสมาจะหมดคุณค่าไป จะไม่มี ความหมายอีกต่อไป จะเป็นเหมือนกับก้อนอิฐก้อนกรวดที่ไม่มีคุณค่าอะไร ส่วนความสุขที่ได้รับจากการทำจิตใจให้สงบจะเป็นเหมือนเพชรนิลจินดา ถ้าได้สัมผัสกับความสุขแบบนี้แล้วก็จะมุ่งสู่ความสุขแบบนี้ อยากจะให้มันมากยิ่งขึ้นไป จะเข้าวัดบ่อยขึ้น ทำบุญมากขึ้น รักษาศีลมากขึ้น อาจจะทำกบฏปฏิบัติธรรมไปเลย สละชีวิตของฆราวาส

ไป เพราะเห็นว่ามีแต่ความวุ่นวาย มีแต่ความทุกข์ไม่รู้จักจบจักสิ้น ความสุขที่แท้จริงต้องเกิดจากชีวิตที่เรียบง่ายที่สงบ ไม่วุ่นวายกับเรื่องราวต่างๆ ถ้ายังมีสมบัติ มีข้าวของเงินทอง มีบริษัท มีบริวาร ก็จะหาความสุขไม่ได้ เพราะเป็นต้นเหตุของความวุ่นวายใจนั่นเอง ทุกวันนี้ที่ทุกข์ที่วุ่นวายใจ ก็เพราะเรื่องราวเหล่านี้ ทุกข์กับสามี ทุกข์กับภรรยา ทุกข์กับลูก ทุกข์กับสมบัติข้าวของเงินทอง ทุกข์กับภารกิจการงานต่างๆ แต่ก็ไม่รู้จักหาทางออกกัน เพราะไม่ได้ยินได้ฟังธรรมะกันนั่นเอง ถ้าเราฟังธรรมะเรื่อยๆ แล้ว จะเห็นทางออก จะถามตนว่าทำไมต้องทนอยู่กับความทุกข์แบบนี้ ในเมื่อมีความสุขที่แท้จริงรอเราอยู่ เมื่อถึงจุดนี้แล้วก็จะตัดสินใจสละสมบัติข้าวของเงินทอง บริษัท บริวารต่างๆ ได้ อย่างง่ายดาย เช่นเดียวกับที่พระพุทธเจ้าที่ได้ทรงสละราชสมบัติแล้วก็ออกบวช จนได้บรรลุเป็นพระพุทธเจ้าในที่สุด นี่คือนสิ่งที่เราสามารถให้กับเราได้ ถ้าหมั่นมาวัด มาทำบุญ ทำทาน มารักษาศีล มาฟังเทศน์ฟังธรรม มาปฏิบัติธรรม จึงขอฝากสิ่งที่ได้ยินได้ฟังในวันนี้ไปพิจารณาพิจารณาและปฏิบัติ เพื่อประโยชน์สุขที่จะตามมาต่อไป การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้

กัณฑ์ที่ ๒๘๓

ทรัพย์ภายใน

๖ มกราคม ๒๕๕๐

อาทิตย์นี้เป็นอาทิตย์แรกของปีใหม่ เป็นเวลาที่ดีสำหรับการเริ่มต้นใหม่ ทำสิ่งใหม่ๆ ที่ดีกว่าที่เคยทำมา ที่ไม่ได้ทำให้ชีวิตจิตใจของเราไปถึงจุดที่ต้องการกัน คือไปสู่ความอึด ความพอ พ้นจากความวุ่นวายใจทั้งหลาย แต่เราสามารถไปกันได้ถ้าเปลี่ยนพฤติกรรม เปลี่ยนการกระทำของเรา เพราะการกระทำของเราเป็นเหตุที่จะนำมาซึ่งผลที่ปรารถนา เหตุที่ยังไม่ได้พบกับผลที่ปรารถนาก็เพราะทำไม่ถูก ถ้าเป็นการเดินทางก็เดินผิดทาง แทนที่จะขึ้นเหนือกลับลงใต้ จึงไปไม่ถึงจุดหมายปลายทาง เราจึงต้องมาทำใหม่ เปลี่ยนการดำเนินชีวิตของเราใหม่ วิธีเก่าที่ไม่ดีก็ต้องกำจัดไปตัดไป วิธีที่ดีก็ทำให้มากยิ่งขึ้นไป เพราะการจะไปถึงความอึดความพอ ความสุขที่ไม่มีความทุกข์เจือปนอยู่เลย ก็ต้องทำทั้งความดีและละความชั่ว ต้องกำจัดความโลภความโกรธความหลงที่มีอยู่ในใจให้หมดสิ้นไป นี่คือการกิจของพวกเรา ถ้าปรารถนาความสุขความเจริญที่แท้จริง ต้องพยายามทำ ทั้ง ๓ ประการนี้คือ ๑. ทำความดี ๒. ละบาป ๓. กำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง ให้หมดไปจากจิตจากใจ จะทำได้ก็ต้องมีเครื่องมือเครื่องมือช่วยเหลือ ให้ได้ทำในสิ่งที่ดีให้ งาม มีอยู่ ๔ ประการด้วยกันคือ ๑. **ฉันทะ** ความยินดี ๒. **วิริยะ** ความพากเพียร ๓. **จิตตะ** ความตั้งมั่น จดจ่อ ๔. **วิมังสา** การใคร่ครวญด้วยเหตุด้วยผล เราจึงต้องสร้างเครื่องมือนี้ขึ้นมาให้ได้ เมื่อมีแล้วสิ่งที่ต้องทำก็จะง่ายดาย เหมือนกับเวลาเปลี่ยนยางรถ เวลายางแตก ถ้าไม่มีเครื่องมือเครื่องมือเลย ก็จะไม่สามารถเปลี่ยนได้ มีมือเปล่าๆ อย่างเดียว คงจะยกรถให้ลอยขึ้นแล้วถอดล้อออกมาเปลี่ยนยางใหม่ คงจะทำได้ ต้องมีเครื่องมือเครื่องมือต่างๆ

ฉันใดการจะยกจิตให้อยู่เหนือความทุกข์ทั้งหลาย ให้มีแต่ความอึด มีแต่ความพอ มีแต่ความสุขตลอดเวลา ก็เช่นเดียวกัน ต้องมีเครื่องมือเครื่องมือ พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้

สร้าง **ฉันทะ** ความยินดีในการกระทำความดีทั้งหลาย ในการละบาปทั้งหลาย ในการกำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลงทั้งหลาย ความยินดีจะเกิดขึ้นได้อย่างไร ก็ลองสังเกตดูเวลาที่เรายินดีกับสิ่งหนึ่งสิ่งใด มันเกิดขึ้นมาได้เพราะอะไร ก็เพราะเรารู้ว่ามันดีของบางอย่างเราไม่รู้ว่ามันดี แต่พอได้รับความรู้จากผู้อื่น เช่น พ่อแม่สอนเราว่าสิ่งนั้นดีนะสิ่งนี้ดีนะ เวลาพ่อแม่ให้เงินทองกับเรา พ่อแม่ก็บอกว่าเงินทองนี้ดีนะลูกเก็บไว้ใช้ได้เมื่อลองเอามาใช้ดู ก็ได้ประโยชน์ได้สิ่งต่างๆที่ต้องการ เราก็เห็นคุณค่าของเงินทองว่าเป็นสิ่งที่ดี เราก็มีฉันทะ ยินดีที่จะหาเงินหาทองมาเก็บไว้ เอามาใช้ ฉันทะในการกระทำความดี ละบาป กำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลงก็เป็นเหมือนเงินทองเหมือนกัน แต่เป็นเงินทองภายในใจ เรียกว่า**ทรัพย์ภายใน** ซึ่งมีคุณค่ายิ่งกว่าทรัพย์ภายนอก ที่ต่อให้มียากน้อยเพียงไร ก็ไม่สามารถกำจัดความทุกข์ใจได้ เพียงแต่ช่วยให้อยู่อย่างสุขสบายในด้านปัจจัย ๔ เท่านั้นเอง มีบ้านอยู่ มีอาหารรับประทาน มียารักษาโรค มีเสื้อผ้าใส่ อยากจะไปไหนก็ไปได้ อยากจะทำอะไรก็ทำได้ อยากจะซื้ออะไรก็ซื้อได้ แต่สิ่งเดียวที่ทรัพย์ภายนอกทำไม่ได้ก็คือ กำจัดความทุกข์ความวุ่นวายใจ มีแต่ทรัพย์ภายในเท่านั้นที่จะสามารถกำจัดได้ ทรัพย์ภายในจึงมีคุณค่ายิ่งกว่าทรัพย์ภายนอก เป็นล้านเท่าเลยทีเดียว ทรัพย์ภายในจะติดกับใจไปตลอด ไม่มีใครสามารถพรากจากเราไปได้

ไม่เหมือนทรัพย์ภายนอก มีอยู่แล้วก็หมดไปได้ ตายไปก็ต้องจากกันไป เอาติดตัวไปไม่ได้ ต้องทิ้งให้คนอื่นไว้ แต่ทรัพย์ภายในจะติดกับใจเราไปตลอด ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน จะตายหรือจะเป็นก็จะอยู่กับใจเสมอ จะดูแลรักษาใจไม่ให้ทุกข์ ไม่ให้วุ่นวาย ไม่ให้เศร้า โศกเสียใจ ไม่ให้กลัว ไม่ให้กังวล เป็นความสามารถของทรัพย์ภายใน ถ้าหมั่นศึกษาด้วยการฟังเทศน์ฟังธรรมอยู่เรื่อยๆ เข้าหาพระสุปฏิปันโน พระปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ที่ได้ทำความดี ได้ละบาป ได้กำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลงจนหมดสิ้นไปแล้ว ถ้าได้ยินได้ฟังจากท่านอยู่เรื่อยๆ ก็จะเห็นคุณค่าของทรัพย์ภายในยิ่งกว่าทรัพย์ภายนอก เมื่อเห็นแล้วก็มีฉันทะ มีความยินดีที่จะสะสมทรัพย์ภายในขึ้นมากด้วยการปฏิบัติ ในเบื้องต้นจึงต้องสร้างความยินดีให้เกิดขึ้น ด้วยการได้ยินได้ฟังจากผู้รู้ ผู้ที่รู้คุณค่าของทรัพย์ภายใน เมื่อได้ยินได้ฟังอยู่บ่อยๆ เหมือนกับที่พ่อแม่สอนเรื่องคุณค่าของทรัพย์ภายนอกแล้ว ก็ลองเอามาปฏิบัติดู เมื่อปฏิบัติแล้วก็จะเห็นผลปรากฏขึ้นมาในใจ เวลาทำ

ความดีก็จะมีความสุข มีความอิ่มเอิบใจ เวลาต่อสู้จนชนะการทำบาปได้ ก็มีความภูมิใจ มีความปลอดภัย มีความสบายใจ เวลาที่กำลังทำความโลภ ความโกรธ ความหลงได้ จิตใจ ก็จะสงบเย็นสบาย ไม่วุ่นวาย ต่างกับเวลาที่มีความโลภ ความโกรธ ความหลง ใจจะร้อน เป็นไฟ อยากจะได้อะไรก็จะนั่งไม่ติดเลยต้องวิ่งต้องเต้นต้องหามาให้ได้ เวลาโกรธก็ เช่นเดียวกัน ต้องแสดงฤทธิ์ของความโกรธออกมาให้ได้ เวลาหลงก็มงงจนไม่รู้ผิดถูก ดีชั่ว

เช่นคนหลงติดยาเสพติด หลงเล่นการพนัน หลงเที่ยวกลางคืน หลงเสพสุรายาเมา ก็เป็น อย่างนั้น ทำให้ติดงอมแงมไปเลย ไม่ดูเหตุไม่ดูผล ถ้าหลงแล้วต้องว่าดีทั้งนั้น ทั้งๆที่ กำลังทำลายชีวิตให้สั้นลงไป ก็มองไม่เห็น ความหลงเป็นอย่างนี้ ถ้ากำจัดได้ก็จะพบกับ ความสุขความสบาย จึงควรต่อสู้กับความหลง ถ้าติดสุรายาเมาก็ลองเลิกดู ถ้าติดเที่ยว กลางคืนก็ลองเลิกเที่ยวดู ถ้าติดการพนันก็ลองเลิกดู ดูซิว่าผลจะเป็นอย่างไร คนที่ไม่ ติดสบายกว่าตั้งเยอะแยะ เรากลับมองไม่เห็น เพราะความหลงมันปิดตาปิดใจเรา ไม่ให้ เห็นโทษของอบายมุขต่างๆ จึงควรศึกษาและปฏิบัติดูเมื่อได้ปฏิบัติแล้วก็จะเห็นผล เราก็ จะมี**วิริยะ** ความขยันหมั่นเพียร เพราะรู้ว่าทำแล้วได้ประโยชน์ ก็ไม่ต้องบังคับกัน เหมือนกับทำงานแล้วได้เงินได้ทองมาเป็นกอบเป็นกำ ก็ไม่ต้องให้ใครบังคับไปทำงาน จะ ตื่นแต่เช้าทำงานตลอด ๗ วันเลย เพราะทำแล้วได้เงินได้ทอง มีกำลังจิตกำลังใจ มีความ ขยันหมั่นเพียรขึ้นมาเอง และจะทำไปจนกว่างานจะสำเร็จลุล่วงไป ด้วยจิตใจจดจ่อคือ **จิตตะ** คุณธรรมลำดับที่ ๓ จะไม่ยกไปทำอย่างอื่น อยากจะทำแต่ความดี อยากจะละ บาป อยากจะกำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง เหมือนกับคนที่ทำมาหากินจน ร่ำรวย ก็ไม่ยกจะทำอย่างอื่น อยากจะหาเงินหาทองให้รวยยิ่งขึ้นไป หรือคนที่มี อำนาจก็จะไม่ยกจะทำอะไรอย่างอื่น ก็อยากจะทำให้มีอำนาจมากเพิ่มขึ้นไป รักษา อำนาจที่มีอยู่ไม่ให้หลุดลอยไป เรียกว่าจิตตะ ใจมีความจดจ่อ มีความแน่วแน่ตั้งมั่น กับ การกระทำในสิ่งที่ปรารถนาด้วย**วิมังสา** ใคร่ครวญด้วยเหตุผลว่าทำอย่างไรถึงจะรวยขึ้น กว่าเดิม ทำอย่างไรถึงจะมีอำนาจมากกว่าเดิม ทำอย่างไรถึงจะมีทรัพย์ภายในมากกว่าเดิม ถ้ามีคุณธรรมทั้ง ๔ ประการนี้แล้ว รับรองได้ว่าไม่ว่าจะทำอะไร ในทางโลกก็ดี เช่นแสวงหาทรัพย์ภายนอก แสวงหาอำนาจวาสนาบารมี หรือในทางธรรมก็ดี แสวงหา

ทรัพย์ภายใน ก็จะไม่อยู่เหนือวิสัยของเราไปได้ถ้ามีฉันทะความยินดี วิริยะความพากเพียร จิตตะความจดจ่อ วิมังสา การใคร่ครวญด้วยเหตุด้วยผล

ไม่ว่าจะทำอะไรควรมีสติระลึกอยู่เสมอว่ากำลังทำอะไรอยู่ กำลังดำเนินไปตามทางที่ต้องการไปหรือไม่ กำลังทำความดีหรือไม่ ละบาปหรือไม่ ละอบายมุขต่างๆหรือไม่ กำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลงอยู่หรือไม่ นี่คือนสิ่งที่ควรถามตัวเราเสมอ ทุกครั้งที่ทำอะไร จะพูดอะไร คิดอะไร เช่นคิดจะไปเที่ยว ก็ต้องถามว่าไปดีไหม เกิดคุณเกิดประโยชน์หรือไม่ ถ้าไม่เกิดคุณเกิดประโยชน์ก็ไม่ต้องไป ไปเล่นการพนันดีหรือไม่ ถ้าไม่ดีมีแต่ผลเสียก็ไม่ไป ไปยิงนกตกปลา ไปโกหกหลอกลวงผู้อื่น เป็นบาปหรือไม่ ถ้าเป็นบาปก็ต้องไม่ทำ อยากจะได้สิ่งต่างๆที่ไม่จำเป็น เช่นมีบ้านอยู่หลังหนึ่งแล้ว ก็ยังอยากจะได้อีกหลัง อยากจะได้อีกสองหลัง มีรถอยู่คันหนึ่งแล้วก็อยากจะได้อีกคันสองคัน มีภรรยาสามีอยู่แล้วก็ยังอยากจะได้เพิ่มขึ้นมาอีก อย่างนี้ดีหรือไม่ มีความจำเป็นหรือไม่ สร้างความสุขให้มากขึ้นหรือสร้างปัญหาสร้างความทุกข์ให้มากขึ้น ต้องใช้ปัญญาแยกแยะ ใช้เหตุใช้ผล อย่าทำตามอารมณ์เพราะจะไม่มีที่สิ้นสุด อารมณ์ก็คือความอยากนั่นเอง เห็นอะไรชอบก็อยากได้ พอได้มาแล้วก็เบื่อ แล้วก็อยากจะได้ใหม่ ได้มาแล้วก็เบื่ออีก ก็จะเป็นอย่างนี้ไปเรื่อยๆ ไม่มีขอบ ไม่มีเขต ไม่มีฝั่งไม่มีฝา แต่ถ้าอยากตามเหตุตามผล จะมีขอบมีเขต ต้องการอะไรก็ต้องมีเหตุผล ว่าจำเป็นไหม เพราะถ้าจำเป็นก็หามาได้ เมื่อได้มาครบแล้วก็จะไม่อยากอีก เช่นต้องมีบ้านอยู่อาศัย พอมีบ้านแล้วก็ไม่จำเป็นต้องไปมีอีกหลังสองหลัง มีเสื้อผ้าใส่หรือยัง เต็มตู้หรือยัง หรือต้องหาตู้มาเก็บไว้อีกสองสามใบ อย่างนี้ก็เกินเหตุเกินผล

ร่างกายก็มีอยู่ร่างเดียว ใส่เสื้อผ้าก็ใส่ได้ที่ละชุดเท่านั้นเอง ลองเปิดตู้ดูซิว่าเสื้อผ้าที่ไม่ได้ใส่มาตั้ง ๖ เดือนตั้งปีหนึ่งแล้ว มีอยู่หรือไม่ ถ้ามีก็เอาไปแจกเอาไปจ่ายผู้อื่นดีกว่า อย่าเก็บไว้ให้เกะกะรกบ้านรกช่อง ไม่เกิดประโยชน์อะไร เอาไปทำบุญทำทาน ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่ตกทุกข์ได้ยาก ไม่มีเสื้อผ้าใส่ จะเกิดคุณเกิดประโยชน์ ทำให้เรามีความสุข ผู้ที่ได้รับเสื้อผ้าก็มีความสุข เป็นสิ่งที่เราสามารถทำกันได้ ถ้าใช้สติใช้ปัญญาทันสักหน่อย อย่าไปเสียตายช้าของเงินทองต่างๆ พิจารณากันบ้างว่า เกิดมาแล้วไม่ช้าก็เร็วก็ต้องตาย

จากโลกนี้ไป จะตายเมื่อไรก็ไม่มีใครรู้ ไม่มีใครรับประกันได้ว่าจะตายตอนอายุ ๕๐ หรือตอนอายุ ๑๕, ๒๐, ๓๐ ก็ได้ ไม่มีใครรู้ จึงอย่าประมาท รีบชวนชวายเป็นสร้างความดีงามทั้งหลาย ที่พระพุทธเจ้าได้ทรงสั่งสอนให้กระทำกันเทอญ เพราะเป็นทรัพย์ภายใน แปลงทรัพย์ภายนอกให้มาเป็นทรัพย์ภายใน เมื่อมีทรัพย์ภายในแล้วก็จะติดตัวไปกับเราไปอยู่ที่ไหนก็จะสุขจะสบาย ไม่อดอยากขาดแคลน อย่างที่พวกเราทั้งหลายมาเกิดในชาตินี้ อยู่กันอย่างสุขอย่างสบาย มีข้าวของใช้อย่างพอเพียง ก็เพราะในอดีตเราได้สะสมไว้แน่นอน ได้ทำบุญทำทานอย่างสม่ำเสมอ ทานจึงสั่งให้เราได้อยู่ดีกินดีแล้วก็สั่งให้เรามาทำบุญต่ออีก บุญที่เคยทำไว้ติดเป็นนิสัยมา ทำให้ชอบทำบุญอยากจะทำบุญ แต่คนที่ไม่ชอบทำบุญไม่อยากจะทำบุญ ก็เป็นเพราะไม่เคยทำมาก่อนในอดีตนั่นเอง จึงไม่ติดเป็นนิสัยมา ถ้าทำก็เฉพาะเวลาจำเป็น เช่นเพื่อนฝูงจัดงานทำบุญเชิญมา มีงานบวชก็มา มีงานวันเกิดนิมนต์พระไปสวดที่บ้านก็ไป แต่ไม่ไปเพราะมีนิสัยติดอยู่กับใจ ไปเพราะสังคมเรียกร้องให้ไปเท่านั้นเอง แต่คนที่ได้ทำบุญทำทานมาแล้ว จะติดเป็นนิสัย จะได้รับอานิสงส์

จึงควรสะสมนิสัยการทำบุญให้มีมากยิ่งขึ้นไป ถ้าปีหนึ่งมาวัดเพียงแค่ ๒, ๓ ครั้ง ก็เพิ่มขึ้นให้เป็น ๒๐, ๓๐ ครั้ง บางคนมาปีละ ๕๐ กว่าครั้ง คืออาทิตย์ละหนึ่งครั้ง ถือเป็นหน้าที่ เพราะทำแล้วได้รับประโยชน์ ได้ทั้งความสุขในปัจจุบัน และได้อริยทรัพย์ที่จะติดตัวไปเวลาที่ตายไปแล้ว เมื่อทำอย่างนี้ไปเรื่อยๆ จิตใจก็จะพัฒนาไปเรื่อยๆ ชาตินี้ทำบุญปีละ ๕๒ ครั้ง ชาติต่อไปก็จะทำบุญปีละ ๓๖๕ ครั้ง เช่นใส่บาตรทุกวันก็ได้ จะพัฒนาขึ้นไปเรื่อยๆ จนเป็นเหมือนพระเวสสันดรไปในที่สุด มีอะไรก็ไม่อยากจะทำไว้ใครอยากจะได้อะไรก็ยินดีให้ เพราะมีอยู่พอเพียงแล้ว เมื่อทำบุญทำทานได้ระดับพระเวสสันดรแล้ว พระพุทธภูมิ คือการได้ไปเกิดเป็นพระพุทธเจ้าในภพชาติต่อไป ก็จะไม่ยากเย็นอะไรเลย เพราะเกิดจากการได้บำเพ็ญบุญบารมี ละบาป กำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลงในแต่ละภพในแต่ละชาตินั่นเอง เป็นเหตุให้ได้เกิดเป็นมนุษย์ เป็นเทพ เป็นพรหมอยู่เรื่อยๆ โอกาสที่จะเกิดเป็นเดรัจฉาน ไปตกนรก ก็มีน้อยมาก ยกเว้นบาปกรรมเก่าที่เคยทำไว้แล้วยังไม่ได้แสดงผลยังไม่ส่งผล ก็อาจจะสั่งให้ไปเกิดเป็นเดรัจฉานบ้าง ไปตกนรกบ้าง แต่ถ้าทุกครั้งที่ได้เกิดเป็นมนุษย์แล้ว ได้บำเพ็ญตามที

พระพุทธเจ้าได้ทรงสั่งสอน ทำแต่ความดี ละการทำบาป กำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลงให้หมดไปจากจิตจากใจ ถ้าทำอย่างนี้แล้วจิตใจจะพัฒนาขึ้นไปเรื่อยๆ ภูษชาติ จะสูงขึ้นเรื่อยๆ ความทุกข์จะน้อยลงไปเรื่อยๆจนหมดสิ้นไป

เมื่อจิตใจได้รับการพัฒนา ได้รับการชำระจนสะอาดบริสุทธิ์ กลายเป็นจิตของพระอรหันต์ไปแล้ว ภูษชาติคือการเวียนว่ายตายเกิดก็จะไม่มีอีกต่อไป ความทุกข์ที่เกิดจากความแก่ ความเจ็บ ความตาย ความพลัดพรากจากกัน ก็จะไม่ตามมาเพราะเกิดจากการเกิดนั่นเอง เมื่อเกิดแล้วก็ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตาย ต้องพลัดพรากจากกัน แต่ถ้าไม่เกิดก็ไม่มีสิ่งเหล่านี้ตามมา **ทุกข์จึงไม่มีกับผู้ที่ไม่เกิด** ถ้าตราบได้ยังเกิดอยู่ ตรานั้นก็ยังจะต้องเจอกับความทุกข์อยู่ ถ้ายังมีความโลภ ความโกรธ ความหลงอยู่ ก็ยังต้องเกิดอยู่ เพราะเป็นเหตุของความเกิดนั่นเอง เราจึงต้องมาทำความดี มาละบาป มากำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลงกัน เพราะถ้าไม่ทำแล้วต่อให้มันมีขนาดไหนก็ตาม ต่อให้มีฐานะสูงส่งขนาดไหนก็ตาม จะเป็นกษัตริย์ เป็นประธานาธิบดี เป็นนายฯ เป็นรัฐมนตรี เป็นเศรษฐี ก็ยังไม่พ้นจากความทุกข์ ความเศร้าโศก ความกังวล ความหวาดกลัวไปได้ เพราะสิ่งต่างๆที่มีอยู่ คือทรัพย์ภายนอกไม่สามารถกำจัดความวุ่นวาย ความทุกข์ใจได้ นั่นเอง จึงต้องสร้างทรัพย์ภายในให้เกิดขึ้นมาด้วย**ศรัทธา**ความเชื่อ เชื่อในสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน เชื่อในสิ่งที่พระอริยสงฆ์สาวกสั่งสอน ว่าเป็น**สวากขาโต ภควตาธัมโม** เป็นธรรมที่ตรัสไว้ชอบแล้ว เป็นธรรมที่ถูกต้องตามหลักความเป็นจริง ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว กำจัดกิเลส ความโลภ ความโกรธ ความหลงก็จะได้หลุดพ้นจากความทุกข์ จะได้รับบรรลุถึงพระนิพพาน จะได้ไม่ต้องไปเกิดอีกต่อไป

เป็นความจริงที่พระพุทธเจ้าและพระอริยสงฆ์สาวก ได้พิสูจน์มาแล้ว ได้มาครอบครองแล้ว มีความมั่นใจแน่นอนไม่สงสัย จึงเอามาเผยแผ่ให้กับพวกเราที่ยังไม่รู้ยังไม่เห็น เพื่อจะได้มีโอกาสพบกับสิ่งที่เลิศที่วิเศษ ที่มนุษย์อย่างพวกเราสามารถหยิบยื่นให้กับตัวเองได้ ขอให้มีความเชื่อมั่นทั้ง ๔ ประการคือ ฉันทะความยินดี วิริยะความพากเพียร จิตตะความจดจ่อ วิมังสาการใคร่ครวญด้วยเหตุด้วยผลเท่านั้น ถ้ามีทั้ง ๔ ประการนี้แล้วรับรองได้ว่าสิ่งที่ดีที่งาม ที่มีคุณมีประโยชน์ ที่เราปรารถนาจะไม่มีหนีวิสัยของเราไปได้

จึงขอให้สร้างคุณธรรมทั้ง ๔ นี้ให้เกิดขึ้น ด้วยการหมั่นศึกษา ฟังพระธรรมเทศนา พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าอยู่เรื่อยๆ แล้วความยินดีก็จะเกิดขึ้น ความพากเพียรก็จะตามมา การจดจ่อในการทำความดีก็จะตามมา การใช้เหตุใช้ผลก็จะตามมา การหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวงก็จะตามมา ขอให้ให้นำเอาสิ่งที่ได้ยินได้ฟังในวันนี้ไปพิจารณาไปปฏิบัติ เพื่อประโยชน์สุขที่จะตามมาต่อไป การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้

กัณฑ์ที่ ๒๘๔

ไม่มีอะไรตาย

๗ มกราคม ๒๕๕๐

วันนี้ท่านทั้งหลายได้มาวัดเพื่อบำเพ็ญกิจของพุทธศาสนิกชน ที่พระบรมศาสดา พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทรงสอนให้ปฏิบัติ เพราะมีศรัทธาความเชื่อในพระรัตนตรัย ในพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ ว่าเป็น**สัจจะ**ที่ฟังที่แท้จริง ที่ฝากเป็นฝากตายได้ เพราะถ้ามีพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์อยู่ในจิตใจแล้ว ก็จะมีเกาะคุ้มกันความทุกข์ต่างๆ ภัยอันตรายต่างๆ ไม่ให้มาเหยียบย่ำทำลายจิตใจ ให้เศร้าโศกเสียใจ ให้กังวล ให้หวาดกลัวได้ เราจึงมาบำเพ็ญตามที่พระพุทฺธเจ้าทรงสั่งสอน เพราะเป็นการสร้างสัจจะให้กับจิตใจนั่นเอง สัจจะที่เรารู้จักกัน ยังไม่ใช่สัจจะที่แท้จริง เรารู้ว่า**พระพุทฺธ**เจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ได้ออกบวชบำเพ็ญเพียรอยู่ ๖ ปี จนบรรลุเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า หลังจากนั้นทรงประกาศ**พระธรรม**คำสอนให้กับสัตว์โลก ให้นำไปประพฤติปฏิบัติ ผู้มีศรัทธาความเชื่อเมื่อนำไปปฏิบัติก็จะบรรลุเป็นพระอรหันต์ กลายเป็น**พระสงฆ์**สาวกขึ้นมา นี่คือพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ ที่เป็นสัจจะภายนอก เราเพียงรู้ว่าเป็นอะไร แต่ยังไม่สามารถให้สัจจะทั้ง ๓ ที่อยู่ภายนอกมาบำบัดเบา มากำจัดความทุกข์ความวุ่นวายใจของเราได้ เพราะสัจจะที่แท้จริงต้องอยู่ในใจของเรา เกิดจากการปลุกฝัง ด้วยการศึกษาศรีธรรมคำสอนของพระพุทฺธเจ้าแล้วนำมาปฏิบัติ เมื่อนำปฏิบัติแล้ว เราก็จะมีพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์อยู่ในจิตในใจของเรา เมื่อมีแล้วความทุกข์ทั้งหลายก็จะถูกทำลายไปหมด เราจะไม่วุ่นวาย ไม่ทุกข์ไม่กังวลกับเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นอะไรก็ตาม จะเป็นการเกิดแก่เจ็บตายการพลัดพรากจากกันก็ดี จะไม่มีผลกระทบกับจิตใจของเราเพราะมีเกาะคุ้มกัน คือพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์นี้เอง

เราจึงต้องหมั่นมาวัดกัน เพื่อเสริมสร้างพระรัตนตรัย ที่เป็นสัจจะที่ฟังทางใจ ให้เกิดขึ้นภายในใจของเรา ด้วยการทำบุญทำทาน รักษาศีล ฟังเทศน์ฟังธรรม ปฏิบัติธรรม ให้

พระสวดมนต์ นั่งสมาธิ เดินจงกรม เจริญปัญญา พิจารณาความไม่เที่ยงแท้แน่นอนของ
สังขารร่างกายเป็นต้น ว่าเกิดขึ้นมาแล้ว ก็ตั้งอยู่ได้ระยะหนึ่ง ก็ต้องดับไปเป็นธรรมดา
ไม่มีใครตาย เพราะร่างกายไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน ร่างกายเป็นเพียงดินน้ำลมไฟ ที่ประกอบ
ขึ้นมาจากอาหารที่เรารับประทานเข้าไป แล้วก็กลายเป็นผมเป็นขนเป็นเล็บเป็นฟันเป็น
หนัง เป็นเนื้อเป็นเอ็นกระดูกเป็นอวัยวะต่างๆ เป็นไปได้ระยะหนึ่งแล้วก็จะหมดสภาพไป
ก็จะกลับคืนสู่ดินน้ำลมไฟต่อไป ร่างกายนี้จึงไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน เป็นเพียงธาตุ ๔ ดินน้ำ
ลมไฟเท่านั้นเอง เมื่อถึงเวลาดับก็ต้องดับไป เหมือนกับรถยนต์คันหนึ่ง เมื่อรถเสียวิ่ง
ไม่ได้แล้ว ก็ต้องทิ้งไป แต่คนขับไม่ได้เป็นอะไรไปกับรถยนต์ ฉันใดจิตใจก็ไม่ได้เป็น
อะไรไปกับร่างกาย คนเรามีส่วนประกอบอยู่ ๒ ส่วนด้วยกัน คือกายกับใจ ใจเป็น
เจ้านายกายเป็นบ่าว ใจเป็นคนขับเป็นผู้สั่งการ กายจะทำอะไรได้ต้องมีใจเป็นผู้สั่งการ
อย่างวันนี้ญาติโยมจะมาวัดได้ ใจต้องคิดก่อน คิดว่าวันนี้จะมาวัด แล้วจึงสั่งให้กาย
เดินทางมาที่วัด ถ้าใจไม่สั่งการก็จะมาวัดไม่ได้ ถ้าใจสั่งให้ไปที่อื่นกายก็ต้องไปที่อื่น กาย
จึงเหมือนรถยนต์คันหนึ่ง ที่คนขับจะสั่งจะบังคับให้ไปตามทิศทางที่ต้องการจะไป กาย
จึงไม่ใช่ตัวสำคัญ ตัวสำคัญที่แท้จริงคือใจ เพราะสุขทุกข์เกิดที่ใจ ใจเป็นผู้ก่อเป็นผู้สร้าง
เป็นผู้รับผล

เวลาได้อะไรถูกใจมากก็ดีอกดีใจมีความสุข เวลาเสียไปก็จะมีความเศร้าโศกเสียใจ ความ
จริงแล้วใจไม่ควรดีใจหรือเสียใจกับอะไรเลย ถ้าฉลาดรู้ทันว่า ไม่ว่าจะได้อะไรมา ลักวัน
หนึ่งก็ต้องสูญเสียไป ถ้าได้อะไรมาแล้วมีความสุขดีใจ เวลาเสียไปก็จะเสียอกเสียใจ
ถ้าไม่ดีอกดีใจก็จะรู้สึกเฉยๆ เวลาจากไปก็จะไม่รู้สึกอะไร จะรู้สึกเฉยๆ เพราะไม่ได้ให้
ความสำคัญนั่นเอง ปัญหาของพวกเราอยู่ตรงที่เรายังหลงกันอยู่ ยังให้ความสำคัญกับสิ่ง
นั้นสิ่งนี้ กับคนนั้นคนนี้อยู่ คิดว่าเป็นตัวเป็นตน แต่ความจริงเป็นเพียงดินน้ำลมไฟ
เท่านั้นเอง ร่างกายของพวกเราทุกคนเป็นดินน้ำลมไฟ แต่ใจไม่ได้เป็นดินน้ำลมไฟ ใจ
เป็นธาตุรู้ ใจไม่ได้ตายไปกับร่างกาย ใจเป็นผู้รับรู้เรื่องต่างๆ เช่นได้ยินได้ฟังเสียงแล้วก็
ส่งไปให้ใจอีกทีหนึ่ง ถ้าไม่มีใจก็จะไม่สามารถรับรู้อะไรได้เลย กายก็เป็นซากศพไป ใจได้
ออกจากร่างกายไปสู่ภพใหม่ชาติใหม่แล้ว เวลาพูดกับคนตาย พูดไปจนวันตาย ก็
จะไม่ได้ยิน เพราะผู้ที่จะได้ยินเสียงรับรู้เสียง ก็คือใจ ไม่ได้อยู่กับร่างกายแล้ว ถ้าปล่อยคน

ตายทิ้งไว้ตรงไหน ก็จะอยู่ตรงนั้น จะไม่ขยับเขยื้อนไปไหน ถ้าไม่มีใครมาขยับเขยื้อนไป จะอยู่ตรงนั้นแล้วก็สลายไปในที่สุด สลายกลับคืนสู่ดินน้ำลมไฟไป ร่างกายจึงไม่ใช่ตัว สำคัญ ตัวที่สำคัญก็คือใจ ที่สุขที่ทุกข์กับร่างกายนี้เอง ถ้าใจฉลาดมีธรรมะก็จะรู้ทัน ธรรมชาติของกาย จะไม่รู้สึกระยะเวลาที่กายเป็นอะไรไป ไม่ว่าจะเจ็บไข้ได้ป่วยแก่ชรา หรือตายไป ก็จะไม่ร้องห่มร้องไห้ ไม่เศร้าโศกเสียใจ เพราะรู้ว่าใจไม่ได้เป็นอะไรไปด้วย รู้ว่ากายเป็นเพียงดินน้ำลมไฟ เป็นเหมือนรถยนต์คันหนึ่งเท่านั้นเอง

แต่ใจเป็นผู้รู้ที่ไม่ตายตามกายไป ถ้ายังไม่มีสภาวะคือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ อยู่ในใจครบสมบูรณ์แล้ว ก็ยังต้องไปเกิดต่อ ไปเกิดที่สูงบ้าง ที่ต่ำบ้าง ที่สูงก็เป็นเทพ เป็นพรหม เป็นมนุษย์ ที่ต่ำก็เป็นเดรัจฉาน เป็นเปรต เป็นสัตว์นรก เป็นไปตามบุญตามกรรม ถ้าเป็นบุญก็จะส่งให้ไปที่สูง ถ้าเป็นบาปก็จะส่งให้ไปที่ต่ำ เป็นเหมือนกับตัวเครื่องบิน เวลาจะขึ้นเครื่องบินก็ต้องมีตัว ถ้าไม่มีตัวก็ขึ้นไม่ได้ ถ้ามีหนี้มีสินไม่มีเงินซื้อตัวก็ต้องเดินไป คนมีบุญก็เป็นเหมือนคนมีเงินซื้อตัว ก็บินไปที่สูงได้ คนมีหนี้มีสินก็ต้องไปอยู่ที่ต่ำ เป็นเรื่องของใจหลังจากร่างกายแตกสลายไปแล้ว พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้หมั่นทำความดี หมั่นทำบุญทำทาน หมั่นละบาปด้วยการรักษาศีลให้บริสุทธิ์ คีล ๕ คีล ๘ คีล ๒๒๗ เพื่อป้องกันไม่ให้ใจตกไปที่ต่ำเพราะถ้าไม่รักษาศีลแล้ว ก็จะทำบาป ทำกรรม แล้วก็ต้องไปใช้บาปใช้กรรมต่อไปในอนาคต หลังจากที่ตายไปแล้ว แต่ถ้าไม่ได้ทำผิดศีลผิดธรรม ตายไปก็ไม่ต้องไปใช้หนี้ ไม่ต้องไปเกิดในที่ต่ำ ได้ไปเกิดในที่สูง และจะสูงขึ้นเรื่อยๆ จนถึงจุดสูงสุด คือพระนิพพาน สิ้นสุดการเวียนว่ายตายเกิด มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เต็มเปี่ยมอยู่ในใจ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์นี้แลจะพาเรา ไปสู่จุดสูงสุดของชีวิตจิตใจ สู่การหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด จากความทุกข์ทั้งปวง จะไม่ต้องไปพลัดพรากจากใครอีกต่อไป เพราะไม่ได้เกิด ไม่ได้เป็นอะไรกับใคร แต่ถ้ายังเกิดอยู่ ก็จะมีพ่อ มีแม่ มีพี่ มีน้อง มีเพื่อนฝูง แล้วก็ต้องจากกันไปทีละคนสองคน พ่อจากไป แม่จากไป พี่จากไป น้องจากไป เพื่อนจากไป แล้วในที่สุดเราก็จากไป เรื่องของการเวียนว่ายตายเกิด เกิดแก่เจ็บตายเป็นอย่างนี้

ถ้ายังไม่ได้สร้างสรรณะคือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ให้ครบถ้วนบริบูรณ์ในใจ ก็ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดอย่างนี้ไปเรื่อยๆ ถ้าได้บำเพ็ญตามทีพระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน ก็เวียนว่ายตายเกิดในที่สูงในที่ต่ำ จะเกิดเป็นมนุษย์เป็นเทพเป็นพรหม สลับกันไปเรื่อยๆ จนกว่าจะถึงพระนิพพาน เราจึงต้องน้อมเอาสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนมาปฏิบัติ ทรงสอนให้ทำความดี ก็ต้องหมั่นทำความดีอยู่เสมอ เป็นคนดี มีความเมตตากรุณา ไม่โหดร้ายทารุณ ใจแคบ ใจไม่ใส่ระกำ ให้เป็นคนใจกว้าง ยินดีจะช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้อื่นเสมอ แล้วก็ให้ละเว้นจากการกระทำที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย ความทุกข์ ความหายนะ คือไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ลักทรัพย์ ประพฤติผิดประเวณี พุดปดมดเท็จ เสพสุรา ยาเมา เที่ยวกลางคืน เล่นการพนัน คบคนชั่วเป็นมิตรและเกี้ยวกร้าน ที่จะจุดลากให้ลงไปสู่ที่ต่ำ ไปสู่ความทุกข์ ความเสื่อมเสียต่างๆ เป็นหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลายได้บรรลุถึง ได้รู้ถึงอย่างแจ่มแจ้งชัดเจน ไม่สงสัยเลยว่าทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว จะไม่เป็นความจริง จะไม่สงสัยเลย เพราะเห็นอย่างชัดเจนแล้วจากการปฏิบัติ ถ้าอยากได้ดีมีความสุขมีความเจริญ ก็ต้องหมั่นทำความดี ถ้าไม่อยากมีความสุขความวุ่นวายใจ ก็อย่าทำบาปทำกรรม อย่าไปหลงไปยึดไปติดกับสิ่งต่างๆ เพราะความหลงก็เป็นความชั่วอีกแบบหนึ่ง เป็นความชั่วทางจิตใจ เป็นอกุศล ความหลงนี้แหละที่ทำให้เราต้องทุกข์ต้องวุ่นวายใจ ให้ยึดติดสิ่งนั้นสิ่งนี้ บุคคลนั้นบุคคลนี้ ว่าเป็นเรา เป็นของเรา

เราจึงไม่ควรเห็นว่าจะอะไรเป็นของเรา เพราะไม่มีอะไรในโลกนี้ที่เป็นของเราอย่างแท้จริง ไม่มีอะไรที่เป็นตัวเราอย่างแท้จริง ทุกอย่างเป็นสมมติทั้งนั้น เช่นสมมติว่ารถคันนี้เป็นของเรา ว่าร่างกายนี้เป็นของเรา แต่ก็ไม่ได้ไม่นาน เพราะจะต้องเสื่อมไปกับกาลกับเวลา แล้วก็สลายหายไปหมด ไม่หลงเหลืออยู่เลย นอกจากใจผู้รู้เท่านั้น ดูบรรพบุรุษของพวกเขาที่ตายไปหมดแล้ว ร่างกายกลายเป็นขี้เถ้าขี้ถ่าน กลายเป็นดินไปหมดแล้ว แล้วตัวเขาอยู่ตรงไหน มันไม่มี มันเป็นเพียงสมมติเท่านั้นเอง สมมติว่าร่างกายของเขาเป็นปุ๋ยตายาย เป็นบรรพบุรุษของเรา แต่ความจริงเป็นเพียงก้อนดินน้ำลมไฟเท่านั้นเอง แต่ใจของเขายังไม่ตาย ใจอาจจะได้กลับมาเกิดเป็นเพื่อนเป็นพี่เป็นน้องกับเราในขณะนี้ได้ ถ้าได้ทำบุญอยู่เรื่อยๆ ก็ไม่ต้องไปใช้บาปใช้กรรมในอบาย ก็จะได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีกใน

เวลาไม่นานเลย อาจจะไต่กลับมาเกิดเป็นพี่เป็นน้องเป็นเพื่อนกันอีก จึงอย่าไปหลงยึดติดกับร่างกายว่าเป็นตัวเป็นตน ให้มองว่าร่างกายเป็นเพียงรถยนต์คันหนึ่ง ที่เราใช้อาศัยเดินทางไปไหนมาไหน ถ้ารถยนต์เสียหรือพังไป เราก็ซื้อคันใหม่ ร่างกายก็เช่นเดียวกัน เมื่อแตกดับไป เราก็จะได้ร่างใหม่ ขอให้ทำบุญทำกุศลไว้มากๆก็แล้วกัน เพื่อจะได้กลับมาเกิดใหม่ ได้ร่างกายใหม่ที่ดีกว่าเดิม มีรูปร่างหน้าตาที่สวยงามกว่าเดิม มีผิวพรรณที่ผ่องใสกว่าเดิม มีฐานะการเงินการทองที่ดีกว่าเดิม ที่เป็นผลของการบำเพ็ญบุญกุศลความดีงามทั้งหลาย

อย่าไปตื่นต้นกับการพลัดพรากจากกัน เพราะเป็นเรื่องธรรมดา เป็นเหมือนการเปลี่ยนบ้าน คนที่ตายไปก็เหมือนย้ายไปบ้านใหม่ คนอยู่ก็อยู่กันต่อไป ไม่ต้องมาร้องไห้ร้องไห้ ไม่ต้องมาเศร้าโศกเสียใจเพราะไม่ได้ทำอะไรให้ดีขึ้น คนตายก็ตายไปแล้ว คนอยู่สำคัญกว่าว่าจะอยู่เป็นสุขหรือทุกข์ ถ้ามีความลุ่มหลงก็จะอยู่เป็นทุกข์ คิดถึงคนที่ตายไปแล้ว อยากให้กลับมาอีก อยากไปจนวันตายก็ไม่กลับมา ถ้ากลับมาทำไมไม่ได้ เพราะรูปร่างหน้าตาไม่เหมือนเดิม เพราะตัวที่แท้จริงก็คือใจ แต่เราไม่สามารถเห็นได้ด้วยตาเนื้อ ต้องใช้ตาในที่เกิดจากการปฏิบัติธรรม จากการนั่งสมาธิ ถ้ามีพลังจิตสูงอย่างพระพุทธเจ้า ก็รู้ว่าคนที่ตายไปแล้วไปอยู่ที่ไหน ไปเกิดเป็นอะไร ถ้ายังไม่มีพลังจิต ก็ต้องศึกษา ต้องปฏิบัติไปเรื่อยๆ ในขณะที่ยังไม่มีการให้เชื่อพระพุทธเจ้าไว้ก่อน เหมือนกับคนตาบอดเชื่อคนตาดี ถ้าตาบอดจะเดินไปไหนมาไหน ก็ต้องอาศัยคนตาดีพาไป ฉะนั้นพวกเราตอนนี้ก็ยังมีตาบอดด้วยความลุ่มหลง ยังเห็นผิดเป็นชอบ ยังเห็นตัวตนในสิ่งที่ไม่มีตัวตน ยังเห็นความเที่ยงในสิ่งที่ไม่เที่ยง ยังเห็นความสุขในสิ่งที่เป็นความทุกข์อยู่ เราจึงต้องอาศัยพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นผู้พาเราไป ให้เห็นสิ่งที่ไม่เที่ยงว่าไม่เที่ยง สิ่งที่เป็นทุกข์ว่าเป็นทุกข์ สิ่งที่ไม่มีความดีที่ไม่มีตัวตน เราสามารถเห็นได้ถ้านำสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไปปฏิบัติ ไหว้พระสวดมนต์ นั่งสมาธิ เจริญวิปัสสนา เจริญปัญญา พิจารณาความไม่เที่ยงของสิ่งต่างๆ เป็นทุกข์ถ้าหลงยึดติด ว่าเป็นเราเป็นของเรา

ถ้าปฏิบัติอย่างนี้ไปเรื่อยๆแล้ว ลักวันหนึ่งก็จะมีดวงตาเห็นธรรม คือตาใน ใจจะสว่างไสว ได้บรรลุธรรม ถ้าเป็นพระพุทธเจ้าก็เรียกว่าได้ตรัสรู้ ได้เห็นความจริงของชีวิต เห็น

กายเห็นใจ เห็นกายไม่ใช่ตัวตน เห็นใจเป็นผู้รู้ เป็นธาตุรู้ ที่เวียนว่ายตายเกิดไปตามอำนาจของความหลง ของความโลภ ของความอยาก แต่เมื่อใจได้รับการชำระด้วยธรรมะ คือแสงสว่างแห่งธรรมแล้ว ก็จะไม่หลงอีกต่อไป จะไม่ไปเกิดอีกต่อไป ไม่ไปเสียอกเสียใจกับการตายของคนนั้นของคนนี้ เพราะรู้ว่า**ไม่มีอะไรตาย**นั่นเอง ใจก็ไม่ตาย ร่างกายก็ไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน เป็นเหมือนรถยนต์คันหนึ่ง เวลาพังไปเราก็ไม่เสียอกเสียใจ ฉันทิร่างกายก็เป็นเช่นเดียวกัน เวลาแตกดับไปก็ไม่ต้องไปเสียอกเสียใจ เพราะรู้แล้วว่าใจไม่ได้ตาย ได้ไปเกิดใหม่แล้ว จะไปสูงต่ำก็อยู่ที่บุญกรรมที่ได้ทำไว้ ไม่มีใครช่วยใครได้ในเรื่องภพชาติ เราต้องช่วยตัวเอง เราเป็นที่พึ่งของเราเอง **อตฺตา ทิ อตฺโน นาโถ** ถ้าทำความดีอยู่เรื่อยๆ ก็จะได้ไปเกิดที่ดีอย่างแน่นอน ถ้าไม่ทำความดี ทำแต่บาปแต่กรรม ก็จะต้องไปเกิดในที่ต่ำอย่างแน่นอน ไม่มีใครห้ามไม่มีใครยับยั้งได้ มีตัวเราเท่านั้นที่จะห้ามหรือยับยั้งได้ ด้วยการไม่กระทำความบาปในขณะนี้ ในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ เป็นความจริงที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกได้รู้ได้เห็น แล้วก็นำเอามาสั่งสอนพวกเรา จะเชื่อหรือไม่เชื่อก็อยู่ที่ตัวเรา ถ้าเชื่อก็จะมีโอกาสได้เห็นตามที่พระพุทธเจ้าพระอรหันตสาวกได้รู้ได้เห็น แต่ถ้าไม่เชื่อเราก็จะเป็นอย่างนี้ไปตลอด จะมีติดบอดไปตลอด จะไม่รู้ไม่เห็นสิ่งที่พระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลายได้รู้ได้เห็น จะต้องเวียนว่ายตายเกิดอย่างนี้ไปเรื่อยๆ ต้องร้องไห้ร้องให้เศร้าโศกเสียใจ เวลาที่สูญเสียสิ่งที่รักไป

เราจะต้องเลือกว่าจะไปทางไหน ถ้าจะไปทางสว่างไปที่นำไปสู่การหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง ก็ต้องเชื่อฟังพระพุทธเจ้า ต้องปฏิบัติตาม ต้องทำบุญทำทาน รักษาศีล หนึ่งสมาธิ เจริญวิปัสสนา เจริญปัญญา พิจารณาความแก่ความเจ็บความตาย ว่าเป็นเรื่องธรรมดา เกิดมาแล้วย่อมมีความแก่เป็นธรรมดา มีความเจ็บไข้ได้ป่วยเป็นธรรมดา มีความตายเป็นธรรมดา ไม่มีใครหลีกเลี่ยงได้ ไม่ช้าก็เร็วทุกคนก็จะเป็นเหมือนกันหมด ไม่ใช่เรื่องที่จะต้องตื่นตื่นหวาดกลัว เพราะไม่ได้ทำลายใจให้สูญสิ้นไป แต่ใจกำลังทำร้ายตัวเองด้วยความหลง ยึดติดร่างกายว่าเป็นตัวเราของเรา พอร่างกายเป็นอะไรขึ้นมาก็เกิดความวิตก ความหวาดกลัว เพราะไม่อยากจะให้เกิดขึ้น แต่เราไปอยากไม่ให้เกิดขึ้นไม่ได้ เพราะจะสร้างความทุกข์ให้กับเรา ถ้ายอมรับความจริงว่า อะไรจะเกิดขึ้นก็ให้เกิดขึ้น จะตายก็ให้ตายไปแล้วรับรองได้ว่าเราจะไม่ห่วงวุ่นวายใจ ไม่ทุกข์ ไม่เศร้าโศกเสียใจ จะอยู่อย่างปกติ นี้

คืออานิสงส์ที่จะได้รับจากการสร้างสรวง คือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ให้ปรากฏ
ขึ้นมาในใจ ดังที่พวกเราทั้งหลายได้มากระทำกันเป็นประจำ เรากำลังมาสร้างที่พึ่งของใจ
เวลาเกิดเหตุการณ์ร้ายแรง จะได้ไม่เศร้าโศกเสียใจ ไม่ทุกข์ ไม่วุ่นวายใจ

แต่ถ้าไม่สร้าง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ให้เป็นที่พึ่งแล้ว เวลาเกิดอะไรขึ้นมา เราจะ
วุ่นวายใจ จะทุกข์มาก จะกินไม่ได้นอนไม่หลับ อาจจะทนอยู่ต่อไปไม่ได้ คนที่ต้องฆ่าตัว
ตายก็เพราะไม่มีสรวงอยู่ในใจนั่นเอง เวลาสูญเสียบะไรไปหมดแล้ว ก็ไม่รู้จะอยู่ไปทำไม
ทั้งๆ ที่ชีวิตยังดีอยู่ ร่างกายยังแข็งแรงอยู่ ยังสามารถหาสิ่งใหม่ ๆ สร้างสิ่งใหม่ๆ ให้
เกิดขึ้นได้อยู่ แต่เพราะความหลงทำให้หมดกำลังใจ ขาดสรวง ขาดที่พึ่งนั่นเอง จึงอย่า
ประมาท อย่าเห็นว่าพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ไม่ใช่เป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นสิ่ง
สำคัญอย่างยิ่งสำหรับชีวิตจิตใจ ที่เราควรสร้างขึ้นมาเพื่อรักษาชีวิตจิตใจ ให้อยู่อย่างสุข
อย่างสบาย ปราศจากความทุกข์ทั้งหลาย ขอให้มีความแน่วแน่มั่นคงต่อการบำเพ็ญ ต่อ
การปฏิบัติ ตามแนวทางที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน เพื่อเสริมสร้างสรวงที่พึ่งทางจิตใจ
ไว้ปกป้องรักษาจิตใจไม่ให้ทุกข์ ไม่ให้วุ่นวายใจ ขอให้ปฏิบัติไปจนกว่าชีวิตจะหาไม่
รับรองได้ว่าชีวิตจะดีขึ้นเรื่อยๆ ตามลำดับจนถึงจุดสูงสุด ดังที่พระพุทธเจ้าและพระ
อรหันตสาวกได้ดำเนินไปถึง จะเป็นสมบัติของเราอย่างแน่นอน การแสดงก็เห็นว่า
สมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้

กัณฑ์ที่ ๒๘๕

สวैया สวายใจ

๑๓ มกราคม ๒๕๕๐

วันนี้ท่านทั้งหลายได้มาประกอบคุณงามความดี เสริมสร้างความสวยงามให้กับตนเอง ด้วยการทำบุญทำทาน รักษาศีล ฟังเทศน์ฟังธรรม ปฏิบัติธรรม เพราะความสวยงามของคนเราที่แท้จริงต้องสวैयाด้วยคุณธรรม สวैयाภายในใจ ไม่ได้สวैयाที่กาย แต่สวैयाด้วยความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดไม่โกง ไม่โกหกหลอกลวง ระหว่างคนที่สวैयाแต่ใจไม่สวैया กับคนที่สวายใจแต่กายไม่สวैयाนั้น จะเลือกใคร คนที่มีรูปร่างหน้าตาสวยงามแต่เป็นคนใจร้าย ไม่มีความเมตตากรุณา เป็นคนเห็นแก่ตัว ไม่ซื่อสัตย์สุจริต ชอบโกหกหลอกลวง ชอบลักเล็กขโมยน้อย กับคนที่รูปร่างไม่สวैयाแต่งามทางจิตใจ มีความโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ ซื่อตรง ไม่คดไม่โกง เราจะเลือกใคร ส่วนใหญ่แล้วเราไม่รู้กัน เราจึงเลือกคนที่รูปร่างหน้าตาที่สวยงาม แต่พออยู่ด้วยกันไปสักระยะหนึ่งแล้ว ก็ต้องหย่าร้างกันไป เพราะใจไม่สวยงาม กายจะสวยงามขนาดไหนก็ตาม แม้จะเป็นนางงามจักรวาล ก็จะไม่ชนะใจคนได้ ต้องสวยงามทางด้านจิตใจ ที่จะเอาชนะใจผู้อื่นได้ จึงอย่าไปหลงประเด็น อย่าไปเห็นความสวยงามของกายสำคัญว่าความสวยงามทางจิตใจ เพราะความสวैयाกายเป็นสิ่งที่ไม่จีรังถาวร จะต้องเสื่อมไปเรื่อยๆ ตามวัย ตามเวลา แต่ความสวยงามทางจิตใจนั้น ไม่เสื่อมไปกับกาลกับเวลา มีแต่เจริญขึ้นไปเรื่อยๆ ถ้าได้รักษาเสริมสร้างอยู่เรื่อยๆ ด้วยการทำบุญทำทาน รักษาศีล ปฏิบัติธรรมอย่างสม่ำเสมอ ความสวยงามทางจิตใจ ก็จะพัฒนาขึ้นไปเรื่อยๆ จนถึงความสวยงามขั้นสูงสุด คือความสวยงามของพระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลาย ที่พวกเรากราบไหว้บูชาเลื่อมใสศรัทธา ทั้งๆที่ไม่เคยพบเคยเห็นเลย เพียงแต่ได้ยินกิตติศัพท์คุณงามความดี ความเมตตากรุณาที่มีต่อสัตว์โลก ด้วยพระปัญญาความเฉลียวฉลาด ที่พาสัตว์โลกให้หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด โดยไม่คิดเงินคิดทอง ไม่เรียกร้องสิ่งตอบแทนเลยแม้แต่บาทเดียว

ความสวยงามของมนุษย์เราอยู่ที่จิตใจ อยู่ที่การเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว อยู่ที่ความโอบอ้อมอารี ไม่โหดร้ายทารุณ จึงควรเสริมความงามทางด้านจิตใจกัน ให้มากกว่าการเสริมความงามทางกาย ร่างกายก็ดูแลพอไม่ให้ดูไม่ได้ หวีเฝ้าหวีผม ล้างหน้าล้างตาให้สะอาด แต่ไม่จำเป็นต้องย้อมผม แต่งผม แต่งหน้าทาปาก ใส่น้ำหอม เพื่อกลบความไม่สวยงามของกาย ที่คนไม่ฉลาดจะมองไม่เห็น แต่คนฉลาดจะรู้ว่าร่างกายมีแต่สิ่งปฏิญูกลไหลออกมาตลอดเวลา มีเหงื่อไคล มีกลิ่นเหม็น มีอวัยวะน้อยใหญ่ที่ไม่สวยงามซ่อนอยู่ภายใต้ผิวหนัง คนไม่ฉลาดจะมองไม่เห็น ก็จะหลงติดอยู่กับความสวยงามของร่างกาย ต้องมาเสียใจภายหลัง เมื่อร่างกายแตกสลายดับลงไป เป็นเพราะไม่รู้จักดูคนนั่นเอง ดูไม่เป็น ถ้าดูเป็นต้องดูที่พฤติกรรม ดูการกระทำของคน ไม่ดูที่รูปร่างหน้าตา เพราะไม่ได้เป็นตัวที่จะสร้างความดีงาม หรือความเสื่อมเสีย อยู่ที่การกระทำทางกายวาจาใจ จึงควรให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างความสวยงามของจิตใจ ด้วยการเจริญเมตตาเสมอ มีไมตรีจิตต่อเพื่อนสัตว์เพื่อนมนุษย์ทั้งหลาย ไม่ว่าจะยากดีมีจนอย่างไร ก็มีจิตใจเหมือนกัน มีความปรารถนาความสุขเหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นสัตว์หรือมนุษย์ ก็ต้องการสิ่งเดียวกัน ถ้าให้มีความสุขกับผู้อื่น ก็เท่ากับให้มีความสุขกับเรา เพราะเมื่อได้ทำความดีได้ช่วยเหลือผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เราก็จะมีความสุข นี่คือการดำเนินชีวิตที่จะนำไปสู่ความสวยงามยิ่งขึ้นไป นำไปสู่ความสุขทางด้านจิตใจ

คนดีมักจะไม่ค่อยมีสมบัติข้าวของเงินทองมากนัก เช่นพระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลาย ไม่มีสมบัติภายนอกเลย นอกจากสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ คือจีวร ๓ ผืน บาตร ๑ ใบ ใบมิตโกน ๑ เล่มไว้สำหรับปลงผม เข็มกับด้ายไว้สำหรับปะเย็บจีวร ปะคดเอวไว้สำหรับรัดผ้าสบง ที่กรองน้ำ มีอยู่เท่านั้นเอง ก็พอเพียงต่อการดำรงชีพแล้ว แต่ใจของท่านไม่มีความหิว ความอยาก กระหายกับอะไรเลย เพราะใจเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข ความอิ่มความพอ ส่วนพวกเราแม้จะมีสมบัติข้าวของเงินทองมากน้อยเพียงไร ใจก็ยังมี ความหิว ความอยาก ความต้องการอยู่ เพราะใจไม่ได้รับการดูแล ดูแลแต่กิเลส ตัณหา กิเลสตัณหาจึงเจริญเติบโตขึ้นไปใหญ่ ยิ่งทำตามความโลภ ความอยากมากเท่าไร กิเลสตัณหาก็กจะมีกำลังมากขึ้นไปเท่านั้น ทำให้มีความอยาก ความโลภ ความโกรธมากขึ้น ความทุกข์ก็จะมีมากขึ้นตามลำดับ แม้จะมีสมบัติเงินทองเป็นหมื่นล้านแสนล้าน แต่

จิตใจหาความสุขไม่ได้ มีแต่ความทุกข์ มีแต่ความทิวระหายต่ออำนาจ ต่อเงินทอง ไม่รู้จักจบจักสิ้นเป็นเพราะความหลงใหลเห็นผิดเป็นชอบ เห็นการสะสมเงินทอง ยศถาวรตาคักดีอำนาจวาสนา ความสรรเสริญเยินยอ ความสุขจากการเสพรูปเสียง กลิ่นรสโภจภูษณะ ว่าเป็นความสุข แต่หารู้ไม่ว่าไม่ได้เป็นอย่างนั้น มีแต่จะนำมาซึ่งความ วุ่นวายใจ เพราะเป็นยาเสพติด ที่เรารู้กันดีว่าเป็นอย่างไร มีโทษมากขนาดไหน แต่ก็ยัง เสพกันอยู่ ยังติดกันอยู่เพราะไม่รู้ตัวเอง คิดว่าเสพเข้าไปแล้วจะมีความสุข แต่ไม่รู้ว่ เวลาที่ไม่มีเสพจะต้องทรมานทรมาย ทรมานจิตใจเป็นอย่างมาก ถ้าไม่ได้เสพไปนานๆ ก็ อาจถึงแก่ความตายก็ได้ ถ้าจิตใจไม่เข้มแข็งพอที่จะต่อสู้กับความอยากเสพ

ฉันใดการอยากเสพรูปเสียงกลิ่นรสโภจภูษณะ ก็เป็นแบบเดียวกัน การอยากจะมีอำนาจ วาสนา มีเงินมีทอง มีตำแหน่งสูงๆ ก็เป็นแบบเดียวกัน เวลาได้มาก็ดีอกดีใจ แต่สักกระยะ หนึ่งก็อยากจะได้เพิ่มขึ้นอีก ก็ต้องดิ้นรนแสวงหาอีก หาไปเรื่อยๆตามขั้นตอน ได้คืบก็ อยากจะได้ศอก ได้ศอกก็อยากจะได้ว่า จะอยากอย่างนั้นไปเรื่อยๆ ไม่รู้จักจบจักสิ้น แล้วจะไปหาความสุขได้ที่ไหน ท่ามกลางกองสมบัติกองเท่าภูเขา แต่จิตใจกลับรุ่มร้อน สู้ คนที่ไม่มีสมบัติข้าวของเงินทองไม่ได้ เช่นพระพุทธเจ้าของเรา พระอรหันตสาวกของเรา ใครจะมีความสุขมากกว่าท่าน ไม่มีในโลกนี้ รับรองได้ เพราะจิตของท่านไม่มีความทุกข์ เหลืออยู่เลยแม้แต่น้อยนิด เป็นจิตที่สะอาดบริสุทธิ์ เต็มเปี่ยมไปด้วย**ปรมังสุขัง** คือบรม สุข ความสุขสุดยอด ที่มนุษย์จะสามารถหยิบยื่นให้กับตนได้ พระพุทธเจ้าได้หยิบยื่น แล้ว พระอรหันตสาวกก็ได้หยิบยื่นแล้ว ถ้าเป็นรางวัลทางกิฬาก็เป็นเหรียญทอง ไม่มี อะไรจะสูงกว่าเหรียญทอง เวลาแข่งกีฬาทุกคนก็มุ่งไปที่เหรียญทอง ฉันใดความสุขที่ เลิศที่ประเสริฐที่สุด ที่ไม่มีความทุกข์เจือปนอยู่เลย ก็มีอยู่ในพระพุทธศาสนา เกิดจาก การกระทำความดี สร้างความสวยงามให้กับจิตใจ เป็นรางวัลของผู้ที่ทำดี คิดดี พุทธดี เป็นสิ่งที่เราควรแสวงหากัน อย่าไปหลงแสวงหาสิ่งไร้สาระ ไม่มีคุณประโยชน์กับจิตใจ แต่อย่างใด มีแต่สร้างความทุกข์สร้างความวุ่นวายใจไม่รู้จักจบจักสิ้น เพราะทุกสิ่งทุก อย่างในโลกนี้ล้วนอยู่ภายใต้กฎของ**อนิจจังทุกขังอนัตตา**ทั้งสิ้น ทุกสิ่งทุกอย่างไม่เที่ยง แท้แน่นอน มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มีการเกิดขึ้นตั้งอยู่แล้วดับไป ถ้าไปยึดไปติดก็ จะต้องทุกข์ใจ เวลาเกิดการเปลี่ยนแปลงไป

เช่นเวลาสูญเสียสิ่งที่เรารักเราชอบไป เราก็จะเสียอกเสียใจ เพราะไปยึดไปติดกับสิ่งที่ไม่
จีรังถาวร ที่ไม่อยู่ภายใต้อำนาจของเรา ที่จะควบคุมบังคับให้เป็นไปตามความต้องการ
ของเราได้ ไม่สามารถรักษาให้เป็นเหมือนเดิมเหมือนกับวันแรกที่ได้มา สิ่งต่างๆที่ได้มา
จะค่อยๆเสื่อมไป จากของใหม่ก็จะกลายเป็นของเก่า จากของเก่าก็จะกลายเป็นของชำรุด
และเป็นของพังของเสียไปในที่สุด เป็นธรรมชาติของทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่ว่าจะป็นวัตถุข้าว
ของต่างๆ หรือบุคคลต่างๆ ก็เป็นเช่นเดียวกัน ได้ใครมาเป็นคู่ครองไม่นานก็แก่ พอได้
ลูกมาไม่นานลูกก็แก่ ต้องตายจากกันไป เป็นเรื่องปกติของโลก ที่พระพุทธเจ้าและพระ
อรหันต์ได้รู้เห็นอย่างชัดเจน จนไม่ปรารถนาที่อยากจะอาศัยสิ่งเหล่านี้ให้มีความสุขกับตน
จึงได้สละสมบัติต่างๆ ไม่ว่าจะป็นข้าวของเงินทอง ยศถาบรรดาศักดิ์ ถ้ามีครอบครัวก็
สละไป แล้วก็ไปอยู่อย่างสงบในป่าในเขา หาความสุขที่เกิดจากการทำความดี รักษาศีล
ทำจิตให้สงบ ให้เกิดปัญญา เพื่อกำจัดความหลงที่จะคอยหลอกล่อจิตใจ ให้ไปแสวงหา
สิ่งต่างๆ ที่เป็นทุกข์ ที่ไม่จีรังถาวร ถ้าไม่ได้บำเพ็ญแล้ว ต่อให้ได้ยินได้ฟังมากน้อย
เพียงไร ก็จะไม่สามารถหักห้ามจิตใจได้ เวลาอยากจะไปเสพรูปเสียงกลิ่นรสโผฏฐัพพะ
จะไม่มีกำลังที่จะต่อสู้กับความอยากได้ เวลาอยากจะได้เงินได้ทอง ก็จะไม่มีความ
กำลังที่จะต่อสู้ เวลาอยากจะมียศมีตำแหน่ง มีอำนาจวาสนา ก็จะไม่มีความกำลังที่จะต่อสู้ได้ มีสิ่งเดียว
เท่านั้นที่จะต่อสู้กับสิ่งเหล่านี้ได้ ก็คือการปฏิบัติธรรม ตามแนวทางที่พระพุทธเจ้าทรงสั่ง
สอนไว้ ให้เสียสละให้ลดให้ละ ให้บริจาศสิ่งของต่างๆ ที่เหลือกินเหลือใช้ อย่าไปห่วง
อย่าไปเก็บไว้ เพราะจะเป็นภาระทางด้านจิตใจ จะสร้างความทุกข์ให้กับจิตใจ จะไม่ทำให้
จิตใจก้าวหน้าขึ้นไปได้

จะติดอยู่กับการดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติข้าวของเงินทอง เวลาจะไปวัดปฏิบัติธรรมก็ไป
ไม่ได้ กลัวข้าวของเงินทองจะหาย จะไม่มีเวลาดูแลรักษาหรือทำให้มีมากขึ้น เพราะเงิน
ทองที่มีอยู่ก็ขึ้นๆลงๆ ตามเหตุการณ์ต่างๆ ถ้าไม่คอยติดตามเวลาเกิดอะไรขึ้นมา ก็
อาจจะแก้ไขไม่ทัน เช่นมีหุ้นอยู่หลายๆ ถ้าเกิดหุ้นตกทันทีทันใด ถ้าไปอยู่วัดพอกกลับมาหุ้น
ที่เคยมีราคา ๑๐๐ บาท ก็เหลือเพียง ๑๐ บาท ก็จะลมจับเอา แต่ถ้าอยู่ใกล้ๆกับตลาด
หุ้น คอยติดตามอยู่เรื่อยๆ พอหุ้นเริ่มลงก็ยังขายได้เพื่อรักษาผลประโยชน์ไว้ นี่คือการ
ทางด้านจิตใจ ทำให้ผู้ที่มีทรัพย์สินสมบัติเงินทองมากๆ ไม่สามารถก้าวหน้าขึ้นสู่ธรรมะขั้นสูงได้

คือการปฏิบัติจิตตภาวนา ทำจิตใจให้สงบ จำเป็นจะต้องอยู่ปราศจากสิ่งภายนอก ต้องไม่
รับรู้เรื่องราวข่าวสารต่างๆเลย เพราะถ้าไปรับรู้แล้ว แม่จะอยู่ในป่าไกลจากบ้านเมืองก็
ตาม พอได้ข่าวไม่ดีขึ้นมาจิตใจก็ว่าวุ่นวุ่นมัวฟุ้งซ่าน ไม่สงบ จะทนอยู่ไม่ได้ ถ้าต้องการ
พัฒนาจิตใจให้สูงขึ้น ให้เจริญขึ้น ให้มีความร่มเย็นเป็นสุขมากขึ้น ก็ต้องตัดเรื่องสมบัติ
ข้าวของภายนอก เก็บไว้เท่าที่จำเป็น วัสดุแลอัตรภาพร่างกาย ไม่ให้เดือดร้อนเวลาเจ็บไข้
ได้ป่วย มีเท่านี้ก็พอแล้ว จะได้มีเวลาบำเพ็ญ สร้างความสงบ สร้างปัญญาให้เกิดขึ้น เพื่อ
จะได้ต่อต้านความหลง ที่จะคอยหลอกคอยล่อให้ไปแสวงหาสิ่งต่างๆภายนอก เพราะจะ
รู้ทัน ว่าการแสวงหาสิ่งต่างๆ ภายนอกเป็นเหมือนแกว่งเท้าไปหาเสี้ยนหาหนาม มีแต่
ความเจ็บปวดตามมา ไม่ว่าจะอะไรก็ตาม สิ่งต่างๆในโลกนี้ ถ้าได้มาเป็นสมบัติแล้ว รับรอง
ได้ว่าจะต้องทุกข์กับมันอย่างแน่นอน

ได้สามีก็ต้องทุกข์กับสามี ได้ภรรยาก็ต้องทุกข์กับภรรยา ได้ลูกก็ต้องทุกข์กับลูก ได้
สมบัติข้าวของเงินทอง ก็ต้องทุกข์กับสมบัติข้าวของเงินทอง ไหนจะต้องดูแลไหนจะต้อง
รักษา ไหนจะต้องกังวล ไหนจะต้องเสียอกเสียใจเมื่อต้องจากกันไป เป็นความทุกข์
ทั้งสิ้น แต่คนที่ไม่มียอะไรเลยแสนจะสุขแสนจะสบาย เพราะไม่ต้องดูแลรักษา ไม่ต้อง
กังวล ไม่ต้องหวง ไม่ต้องห่วง ไม่ต้องเสียอกเสียใจ เพราะไม่มีอะไรจะต้องเสียนั่นเองมี
แต่ตัวเปล่าๆ แม้แต่ตัวเปล่าๆเองก็ไม่ยึดไม่ติด ถ้ามีปัญญาจะเห็นว่าร่างกายไม่ใช่ตัว
ไม่ใช่ตน ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา เป็นเพียงดินน้ำลมไฟเท่านั้น มาจากดินน้ำลมไฟ ผ่าน
ทางอาหารที่รับประทานเข้าไป เมื่อถึงเวลาที่ร่างกายแตกดับไป ก็กลับคืนสู่ดินน้ำลมไฟ
ไป ผั่งไว้ในดินต่อไปก็จะกลายเป็นดินไปหมด เพราะเป็นดินนั่นเอง แต่ความหลงจะทำ
ให้เห็นว่าเป็นตัวเป็นตน เป็นเราเป็นของเรา พออะไรเกิดขึ้นมากับร่างกาย ก็เกิดความ
ทุกข์ ความวุ่นวายใจ ไม่รู้จักจบจักสิ้น นี่แหละคือปัญหาของเรา คือความหลง เห็นผิด
เป็นชอบ เห็นสิ่งที่ไม่จีรังถาวรว่าจีรังถาวร เห็นสิ่งที่เป็นทุกข์ว่าเป็นสุข เห็นสิ่งที่ไม่
มีตัวตนว่าเป็นตัวเป็นตน ว่าเป็นเราเป็นของเรา เมื่อเห็นอย่างนี้แล้วก็จะเดินผิดทาง จะไป
แสวงหาสิ่งต่างๆ ที่ไม่จีรังถาวร เช่นเงินทอง บุคคลต่างๆ เมื่อได้มาแล้วพอเปลี่ยนแปลง
ไปสูญเสียไป ก็สร้างความทุกข์ใจ เสียอกเสียใจตามมาเพราะไม่รู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่จีรังถาวร ที่เป็นสุข

อย่างแท้จริง ที่เป็นสมบัติที่แท้จริง อยู่ตรงไหน ถ้าได้ยินได้ฟังธรรมก็จะรู้ว่าอยู่ภายในใจ แต่ใจไม่ได้รับการดูแลการชำระจึงไม่ปรากฏขึ้นมาให้เชยชม

ใจของเราตอนนี้เหมือนบ้านที่สกปรกไม่น้อยอยู่ ถ้าปิดกวดทำความสะอาดให้เรียบร้อยก็จะน้อยอยู่ ใจของเราตอนนี้สกปรกรกรุงรังด้วยกิเลสตัณหา ความโลภ ความโกรธ ความหลง ทุกวันนี้ที่เราทุกข์กัน ก็ทุกข์เพราะความโลภ ความโกรธ ความหลง สิ่งต่างๆ ภายนอกไม่ได้สร้างความทุกข์ให้กับเรา เขาก็เป็นของเขาอยู่อย่างนั้นมาตั้งนานมาแล้ว แต่ใจที่มีกิเลสไปหลงไปยึดไปติด จึงทำให้หุนวายใจ ถ้าไม่มีความโลภ ความโกรธ ความหลงแล้ว ไม่ว่าจะอยู่กับอะไร ก็จะไม่มีความทุกข์ เพราะไม่ยึดติด ไม่หลงไม่อยากได้ ไม่ต้องการให้สิ่งต่างๆ เป็นไปตามความต้องการ เช่นเวลาหนาวก็อยากจะให้ร้อน เวลาร้อนก็อยากจะให้เย็น นี่คือความอยากที่มีอยู่ในใจของเรา ไม่ว่าจะจะมีมากน้อยเพียงไร ก็จะไม่พอใจกับสิ่งที่มีอยู่ จึงต้องแสวงหาสิ่งใหม่ๆ อยู่เรื่อยๆ ได้มามากน้อยเพียงไร ไม่นานก็เบื่อ แล้วก็อยากจะได้อะไรใหม่ๆ อีกเรื่อยๆ ธรรมชาติของกิเลสตัณหาเป็นอย่างนี้ เวลาแสวงหาแล้วไม่ได้ มีคนขัดขวาง มีคนแย่งไปก่อน ก็จะเกิดความโกรธอาฆาตพยาบาทขึ้นมา ถ้าหักห้ามจิตใจไม่ได้ ก็จะนำไปสู่การก่อเวรก่อกรรม สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น เพราะความโกรธที่มีอยู่ในจิตใจ แต่ถ้าได้ศึกษาได้ยินได้ฟังพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้ว จะรู้ว่าความสุขที่แท้จริง สิ่งที่ยั่งยืนที่แท้จริง สิ่งที่ไม่ตายนั้นมิได้อยู่ สิ่งนั้นก็คือใจ ถ้าได้รับการชำระกำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลงให้หมดไป ด้วยการกระทำความดีต่างๆ เสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว เมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซื่อสัตย์ สุจริต ทำจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์ เมื่อนั้นเราจะพบกับความสุขที่ถาวร จะพบกับความอิ่ม ความพอ จะรู้ว่าจิตไม่ตาย จะมีความสุขไปตลอด ไม่ต้องอาศัย สิ่งอื่นใดมาให้ความสุข เพราะไม่มีอะไรจะให้ความสุขกับใจได้

ทุกสิ่งทุกอย่างที่ใจไปแสวงหา ไปยึดไปติด ไปอาศัยให้นำความสุขมาให้ นั่นล้วนมีความทุกข์แถมมาด้วยทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นอย่างไรก็ตาม พอได้มาแล้วความสุขที่ได้มาก็จะจืดจางหายไป จะเหลือแต่ความขมขื่นเหลือแต่ความทุกข์ เป็นเหมือนกับยาขมเคลือบน้ำตาล เราจึงต้องหันเข้ามาข้างใน เข้ามาชำระใจให้สะอาดหมดจด มีทางเดียวเท่านั้นที่จะทำให้

ชีวิตของเราดีขึ้น มีความสุขมากขึ้น สวยงามขึ้น ไม่ได้อยู่ที่สิ่งภายนอก ที่มีแต่จะเสื่อมลง
ไป เผลวลงไปเรื่อยๆ ไม่มีดีขึ้น สังขารร่างกายจะแก่ลงไปเรื่อยๆ ผิวหนังก็จะเหี่ยวจะย่น
ผมก็จะขาว จะร่วงไปเรื่อยๆ จนไม่มีผมหลงเหลืออยู่เลย นี่คือธรรมชาติของร่างกาย
ความสวยงามทางกายเป็นอย่างไร อย่าไปหลงไปยึดไปติดกับความสวยงามทางร่างกาย
อย่าไปเสียเวลาดูแลรักษาร่างกายเกินความจำเป็น ร่างกายต้องการเพียงอาหาร ที่อยู่
อาศัย ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่มเพื่อปกปิดอวัยวะ เพื่อรักษาป้องกันไม่ให้เจ็บไข้ได้ป่วย
เท่านั้นเอง นอกเหนือไปจากนั้นแล้วไม่มีความจำเป็น ไม่ต้องซื้อเครื่องสำอาง น้ำหอม
ของฟุ่มเฟือยต่างๆ มาเสริมความงาม เสริมอย่างไรก็สู้ความจริงไม่ได้ สู้กาลเวลาไม่ได้
เพราะกาลเวลาชนะทุกสิ่งทุกอย่าง ทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ภายใต้กฎของกาลเวลา เวลาแก่แล้ว
ต่อให้มีเครื่องสำอางราคาแพงขนาดไหน น้ำหอมจะหอมขนาดไหน จะแต่งอย่างไรก็ดูไม่
สวย เหมือนแต่งหน้าทาปากให้กับลิง ลิงมันสวยที่ตรงไหน จึงอย่าไปสนใจกับความ
สวยงามของร่างกายเลย ดูแลรักษาไม่ให้สกปรก ให้เรียบร้อยก็พอ หันมาทุ่มเทเวลา
ให้กับการเสริมสร้างความสุขงามทางด้านจิตใจจะดีกว่า

อย่างที่ท่านทั้งหลายได้มากระทำกันในวันนี้ เป็นการเสริมสร้างความสุขงามทางด้าน
จิตใจ เสียสละเวลาอันมีค่า เสียสละเงินทอง แทนที่จะไปเที่ยว ไปซื้อของฟุ่มเฟือย ก็เอา
เงินมาซื้อของถวายพระ เสียสละเวลา แทนที่จะนอนตื่นสายวันเสาร์วันอาทิตย์ ก็ตื่นมา
แต่เช้ามีดี เป็นการเสียสละ ที่ทำให้จิตใจดีขึ้นสูงขึ้น มีความสุขมากขึ้น จึงควรทำให้มาก
ยิ่งขึ้นไป อย่าคิดเอาแต่ได้ คิดเพื่อตัวเรา ควรคิดถึงผู้อื่นด้วย เพราะการกระทำอะไร
ให้กับตัวเรา จะไม่ได้ความสุขเหมือนกับการกระทำให้กับผู้อื่น เวลาทำให้กับตัวเราจะ
รู้สึกเฉยๆ อย่างมากก็ดีอกดีใจไปเดี๋ยวเดียว แต่ถ้าทำอะไรให้กับผู้อื่นแล้ว จะติดไปกับ
ใจเป็นเวลานาน จะสร้างความอึดเอิบใจให้กับเรา เช่นทำอะไรให้กับคุณพ่อคุณแม่ของเรา
วันนี้อยากจะไปเที่ยว แต่คุณพ่อคุณแม่ชวนมาวัด เราก็มาด้วย ทำให้คุณพ่อคุณแม่มี
ความสุข เราก็มีความสุขด้วย เป็นการกระทำที่จะเสริมสร้างความสุขความสวยงามให้กับ
เรา เราจะกลายเป็นคนน่ารัก น่าชื่นชมยินดี คนเราไม่ได้น่ารักน่าชื่นชมยินดีที่รูปร่าง
หน้าตา แต่อยู่ที่การกระทำของเรา ถ้าชื่อสัตย์สุจริตเสียสละ ไม่ว่าจะไปอยู่ที่ไหนกับใคร
ไม่ว่าจะมีรูปร่างหน้าตาอย่างไร ก็จะเป็นคนที่น่ารักน่าชื่นชมยินดี จึงขอให้ท่านทั้งหลาย

ให้ความสำคัญ ต่อการเสริมสร้างความสวยงามทางจิตใจ บำเพ็ญไปเรื่อยๆ รับรองได้ว่า
ความสุขและความเจริญที่แท้จริง จะเป็นผลตามมาอย่างแน่นอน การแสดงก็เห็นว่า
สมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้

กัณฑ์ที่ ๒๘๖

พัฒนาจิตใจ

๑๔ มกราคม ๒๕๕๐

การทำสังฆทานจะได้อานิสงส์มากกว่าการทำทานแบบอื่น เพราะสังฆทานเป็นทานที่ถวายให้กับสงฆ์ คือให้กับพระภิกษุทุกรูปที่จำพรรษาอยู่ในอาราม ไม่ได้ถวายเจาะจงให้กับพระรูปใดรูปหนึ่ง ไม่ได้เจาะจงถวายให้เจ้าอาวาส ไม่ได้เจาะจงถวายให้พระอาจารย์ ไม่ได้เจาะจงถวายให้หลวงพี่องค์นั้นองค์นี้ แต่ถวายให้เป็นส่วนกลางสงฆ์ เป็นของพระทุกรูป มีสิทธิ์เอาไปใช้ได้ ถ้าถวายจำเพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ก็จะเป็นของบุคคลนั้น พระรูปอื่นจะมาเอาไปใช้ไม่ได้ ต้องขออนุญาตจากเจ้าของก่อน แต่ถ้าเป็นสังฆทาน ไม่ต้องขอกัน มีสิทธิ์ร่วมกันใช้ประโยชน์ได้ ถ้าอุปโลกน์เรียบร้อยแล้ว เมื่อสักครู่นี้ก็ได้ทำพิธีอุปโลกน์สังฆทานไปแล้ว เป็นภาษาบาลี ภาษาของพระ ญาติโยมฟังก็ไม่เข้าใจ ก็จะอธิบายให้ทราบว่า ขอประกาศให้สงฆ์ได้รับทราบว่า ได้มีสังฆทานเกิดขึ้นในท่ามกลางสงฆ์แล้ว ขออนุญาตนำเอาของสังฆทานเหล่านี้มาจำหน่ายแจกจ่ายกัน โดยให้พระเถระเป็นผู้พิจารณาก่อน แล้วก็เลื่อนลำดับลงไปตามอาวุโสภันเต ตามลำดับพรรษา จนถึงสามเณรองค์สุดท้าย ถ้ายังมีของเหลืออยู่ก็ให้แจกลูกศิษย์ลูกหา ครั้ฐาญาติโยมที่มาทำบุญกันในวันนี้ อาหารทั้งหลายที่ได้มาจากบิณฑบาต หลังจากที่พระภิกษุได้พิจารณาได้แบ่งเอาไว้แล้ว ที่เหลือก็เอามาเลี้ยงญาติโยมที่มาทำบุญร่วมกัน และญาติโยมที่อยู่ที่วัดและคนงานของวัด ถ้าได้ทำอุปโลกน์แล้วนำเอาไปแจกจ่าย ก็จะไม่เป็นบาปเป็นกรรมอย่างไร แต่ถ้ายังไม่ได้อุปโลกน์ คือยังไม่ได้รับฉันทานุมัติจากสงฆ์ ถ้าหยิบเอาไปใช้เอาไปรับประทานคร่อม ไม่ว่าจะพระหรือฆราวาส ก็จะเป็นบาปเป็นกรรม เป็นหนี้สงฆ์ก่อนที่จะเอาของสังฆทานไปใช้ได้ จะต้องอุปโลกน์ก่อนทุกครั้งไป ดังที่วัดเราได้ทำเป็นธรรมเนียมมาตลอด

ไม่ว่าจะเป็นอาหารที่ได้มาจากบิณฑบาตก็ดี อาหารที่ญาติโยมนำมาใส่บาตรมาถวายพระ
ก็ดี จตุปัจจัยไทยทานเครื่องสังฆทานต่างๆก็ดี ล้วนเป็นสังฆทานทั้งสิ้นสำหรับวัดนี้ พระ
เถรต้องเอามาแบ่งกัน ไม่มีสิทธิ์เก็บไว้ใช้สำหรับตนเองเพียงผู้เดียว อานิสงส์ของ
สังฆทานจึงมากกว่าปาฏิบุคลิกทาน การให้กับส่วนรวมจึงเกิดประโยชน์มากกว่าให้กับ
บุคคล ให้กับสงฆ์เท่ากับให้กับพระพุทธศาสนา เพราะสงฆ์เป็นตัวแทนของพระศาสนา
เป็นผู้สืบทอดพระศาสนา ทำให้ศาสนาเจริญยั่งยืน ถ้าไม่มีพระสงฆ์แล้วศาสนาก็จะค่อย
หดไปๆ และหมดไปในที่สุด เพราะไม่มีผู้สืบทอดพระธรรมคำสอนอันประเสริฐของ
พระพุทธเจ้าพระองค์ เมื่อไม่มีการศึกษาปฏิบัติ ไม่มีการสืบทอด ก็จะไม่มีการเผยแผ่
ต่อไปโลกก็จะไม่รู้จักพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ว่าทรงสอนให้ปฏิบัติกันอย่างไร
เมื่อไม่มีการปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนแล้ว ความทุกข์ความหายนะต่างๆก็จะตามมา
เพราะคนเราจะทำตามความอยาก ตามความต้องการกัน ด้วยความเห็นแก่ตัว ด้วย
ความหลง จะมีแต่ปัญหา มีแต่เรื่องวุ่นวาย มีการต่อสู้แก่งแย่งชิงดี ฆ่ากันทำร้ายทำลาย
กัน สังคมก็จะมีแต่ความทุกข์ ความเดือดร้อนไปทุกหนทุกแห่ง เพราะไม่มีน้ำธรรมะมา
ดับความโลภ ความโกรธ ความหลงที่มีอยู่ในใจของสัตว์โลกนั่นเอง โลกก็จะร้อนเป็นไฟ
เพราะไม่มีใครรักษาศีลกัน เวลาต้องการอะไร อยากได้อะไร ก็จะฉกชิงแก่งแย่งชิงดีกัน
ต่อสู้กัน ฆ่ากัน ทำลายกัน ทำร้ายกัน แต่ถ้ายังมีพระธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา
อยู่ในโลกนี้ เช่นวันนี้มีการแสดงพระธรรมเทศนา สอนให้รู้จักวิธียู่ร่วมกันอย่างร่มเย็น
เป็นสุข ให้มีเมตตากรุณา เสียสละ ก็จะทำให้เราอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขกัน

วันนี้เราก็มาเสียสละเวลาสมบัติข้าวของเงินทอง ซื่อข้าวของต่างๆมาถวายพระ ช่วยทำให้
สังคมอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข ผู้ที่เดือดร้อนก็ควรได้รับการดูแล ผู้ที่มีเหลือกินเหลือใช้ก็
ควรดูแลผู้ที่เดือดร้อน แล้วทั้งสองฝ่ายจะอยู่อย่างมีความสุข ผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือก็
มีความสุข ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือก็มีความสุข เพราะเวลาได้ช่วยเหลือใครแล้ว จิตใจ
จะมีความสุข มีความอิมเอิบ มีความปิติ มีความภูมิใจ ทำให้สังคมอยู่กันด้วยความรัก
ด้วยความเมตตา แต่ถ้าต่างฝ่ายต่างคิดจะเอาแต่ได้โดยถ่ายเดียว ไม่อยากจะให้ ไม่
อยากจะช่วยเหลือกัน ก็จะเป็นสังคมที่แร้นแค้น มีความแตกต่างกันมากระหว่างคนมี
และคนไม่มี คนที่ไม่มีก็ต้องการความช่วยเหลือ ต้องไปปล้นไปขโมยจากคนที่มั่งมี ปัญหา

ต่างๆก็จะตามมา ความทุกข์ความเสียดอกเสียดใจก็จะตามมา เตือดร้อนกันไปหมด นี่คือการอันสงส์ของการถวายสังฆทานให้แก่พระสงฆ์ เพราะเป็นการสนับสนุนพระสงฆ์ให้สามารถบวชเรียน ได้ศึกษา ได้ปฏิบัติ ได้นำเอาสิ่งที่ได้รู้ได้เห็นจากการปฏิบัติ มาเผยแพร่สั่งสอนให้กับผู้อื่นที่ยังไม่รู้ เมื่อรู้แล้วจะได้นำเอาไปปฏิบัติต่อ เมื่อทุกคนปฏิบัติตามพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าแล้ว ทุกคนก็จะมีความสุข มีความร่มเย็น มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านจิตใจ เพราะจิตใจของพวกเราจะต้องพัฒนากันอีกมาก ภาวภูมิต่างๆที่ต้องพัฒนาขึ้นไปยังมีอีกหลายขั้นด้วยกัน ตั้งแต่ขั้นมนุษย์ขึ้นไป ต่อไปก็จะเป็นขั้นต่างๆของเทพของเทวดา จากนั้นก็เป็นขั้นต่างๆของพรหม จากนั้นก็จะเป็นขั้นต่างๆของพระอริยเจ้า คือพระโสดาบัน พระสกิทาคามี พระอนาคามี พระอรหันต์ พระพุทธเจ้าตามลำดับ เป็นการพัฒนาจิตใจให้ดีขึ้นสูงขึ้นประเสริฐขึ้น

มีความสุขมากยิ่งขึ้น มีความทุกข์น้อยลงไป ภาวชาติที่จะต้องเวียนว่ายตายเกิดก็จะดีขึ้นเรื่อยๆ ดีกว่าเดิม ชาตินี้เราดีขนาดนี้ ชาติหน้าเราจะดีกว่านี้ ถ้ากลับมาเกิดเป็นมนุษย์ก็จะมีฐานะที่ดีกว่าเก่า ร่ำรวยกว่าเก่า มีสติปัญญาความรู้มากกว่าเก่า มีรูปร่างหน้าตาสวยงามมากกว่าเก่า เพราะอันสงส์ที่เกิดจากการปฏิบัติ ตามพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เริ่มตั้งแต่การบำเพ็ญ**ทานบารมี** ดังที่พวกเราทั้งหลายกำลังบำเพ็ญอยู่นี้ จากทานบารมี ก็ขยับขึ้นไปสู่**ศีลบารมี** รักษาศีลกัน ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ ข้อ ก็พัฒนาขึ้นไปตามลำดับ พัฒนาจาก**ศีลบารมี** ไปสู่**เนกขัมมบารมี** ออกบวชกัน ละเว้นหาความสุขจากการมีครอบครัว มีคู่ครอง อยู่ตามลำพัง ถือศีล ๘ ไม่นอนกับใคร นอนคนเดียว นอนบนพื้นแข็งๆ นู่นนอนนู่น ไม่ต้องนอนบนฟูก อาหารก็กินเพียงเที่ยงวันเท่านั้น หลังจากเที่ยงวันไปแล้วก็จะไม่กิน ความสุขความบันเทิงก็ไม่แสวงหา ไม่ดูหนังฟังเพลง ไม่ออกไปเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ อยู่กับวัด อยู่กับบ้าน ไหว้พระสวดมนต์ นั่งทำสมาธิ ทำจิตใจให้เกิดความสงบสุข พึงเทศน์ฟังธรรม อ่านหนังสือธรรมะเพื่อจะได้เกิด**ปัญญาบารมี** ความรู้ความฉลาดกำจัดความทุกข์ต่างๆ ที่เกิดจากความโลภ ความโกรธ ความหลง ให้หมดสิ้นไปจากจิตจากใจ เพื่อบรรลุเป็นพระอริยเจ้า เป็นพระอรหันต์ เป็นพระพุทธเจ้าในที่สุด เมื่อได้เป็นพระพุทธเจ้าหรือเป็นพระอรหันต์แล้ว ภาวชาติก็จะมี

อีกต่อไป ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิด ไม่ต้องทุกข์กับการแก่ การเจ็บ การตาย การพลัดพรากจากกัน

เพราะจิตใจไม่ใช่ร่างกาย เวลาที่ร่างกายตายไป จิตใจไม่ได้ตายไปกับร่างกาย จิตใจเป็นสิ่งที่ไม่ตาย จิตใจยังต้องไปเกิดต่อ ถ้าเปรียบเทียบก็เหมือนกับรถยนต์กับคนขับรถ รถยนต์เมื่อใช้ไปสักระยะหนึ่ง ก็เก่า ก็เสีย แล้วก็พังไปในที่สุด แต่คนขับไม่ได้เสียไม่ได้พังไปกับรถยนต์ คนขับก็ไปหารถยนต์คันใหม่ ถ้ามีเงินมากกว่าเก่าก็สามารถซื้อรถที่ดีกว่าคันเก่า ถ้ามีเงินน้อยกว่าก็จะซื้อรถที่ไม่ดีเท่ากับคันเก่า เงินของจิตใจจะไปซื้อชาติใหม่ก็คือบุญและกุศลนี้เอง ถ้าทำบุญอยู่เรื่อยๆ ทำทาน รักษาศีล บำเพ็ญเนกขัมมะ นั่งสมาธิ เจริญปัญญาอยู่เรื่อยๆ ก็จะได้เกิดเป็นมนุษย์ที่ดีกว่าเก่า เก่งกว่าเก่า สวยกว่าเก่า รวยกว่าเก่า เพราะอำนาจของบุญบารมีที่ทำกันในภพนี้ในชาตินี้แหละ เป็นเหตุที่พวกเราต้องมาวัดกันอยู่เรื่อยๆ เป็นเหมือนกับการเติมน้ำมัน เหมือนกับการรดน้ำต้นไม้ ปลูกต้นไม้ไว้ ถ้าไม่รดน้ำ ต้นไม้ก็จะเหี่ยวเฉาและตายไปในที่สุด จะไม่เจริญงอกงามขึ้นมาได้ แต่ถ้าหมั่นรดน้ำพรวนดินใส่ปุ๋ยอยู่เรื่อยๆ ต้นไม้ก็จะค่อยๆ เจริญงอกงาม จนในที่สุดก็จะออกดอกออกผลให้เราได้ชื่นชม ได้ลิ้มรส ฉันทนาการบำเพ็ญบารมีต่างๆ ก็เป็นอย่างนั้น ไม่ได้สูญหายไปไหน จะติดไปกับใจ จะเป็นใจที่ดีกว่าเดิม ฉลาดกว่าเดิม มีความโอบอ้อมอารี อื้อเพื่อแผ่อแผ่มากกว่าเดิม ไม่หลงกับการหาความสุขจากรูปเสียงกลิ่นรส โภกฐิ์พะต่างๆ แต่จะหาความสุขจากการทำความดี รักษาศีล ไหว้พระสวดมนต์ นั่งสมาธิ ปฏิบัติธรรม เป็นสิ่งที่จะติดไปกับจิตใจ แล้วไม่ช้าก็เร็วก็จะได้บรรลुเป็นพระอรหันต์ หรือได้เป็นพระพุทธเจ้า ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ถ้าเกิดในสมัยที่ไม่มีคำสอนของพระพุทธเจ้าอยู่ ก็ต้องปฏิบัติสอนตัวเองไปตามลำพัง จนกำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง ได้หมดไปจากจิตจากใจ ก็จะบรรลुเป็นพระพุทธเจ้าขึ้นมา

เช่นเดียวกับพระพุทธเจ้าของเรา ทรงประสูติเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ได้เคยบำเพ็ญบุญบารมีต่างๆ มาเป็นเวลานาน เมื่อถึงเวลาที่บุญบารมีจะออกดอกออกผล ก็ทำให้ได้ ออกบวช ได้ปฏิบัติ ได้ค้นคว้าหาความจริง จนในที่สุดก็สามารถกำจัด ความโลภ ความโกรธ ความหลง ให้หมดไปจากจิตจากใจของพระองค์ได้ ไม่มีครู ไม่มีอาจารย์ เพราะไม่

มีใครรู้วิธีต่อสู้กับกิเลสในตัวเอง พระพุทธเจ้าจึงต้องค้นหาด้วยตนเอง เมื่อสำเร็จแล้วก็เป็น พระพุทธเจ้า เป็นผู้ตรัสรู้ด้วยตนเอง ถึงจะเรียกว่าพระพุทธเจ้า แต่ผู้ที่ได้ยินได้ฟังพระ ธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างพวกเรา ถ้าเราเอาคำสอนของพระพุทธเจ้าไปปฏิบัติ จนกำจัดความโลภ ความโกรธ ความหลงให้หมดไปจากจิตจากใจได้ ก็จะบรรลุเป็นพระ อรหันตสาวก ไม่ได้เป็นพระพุทธเจ้า แต่ความสะอาดบริสุทธิ์ของจิตใจนั้นเหมือนกัน ไม่ มีความโลภ ความโกรธ ความหลงเหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็ลจิตของพระพุทธเจ้าหรือจิต ของพระอรหันต์ ไม่ต้องไปเกิดแก่เจ็บตายเหมือนกัน ต่างกันตรงที่คนหนึ่งบรรลุ กำจัด ความโลภ ความโกรธ ความหลงด้วยตนเอง ไม่มีใครสั่งสอน แต่อีกคนหนึ่งคือพระ อรหันตสาวกต้องมีพระพุทธเจ้าเป็นผู้สั่งสอน จึงจะบรรลุได้ แต่ผลก็เหมือนกัน คือ ลึ้นสุดแห่งการเวียนว่ายตายเกิด ลึ้นสุดแห่งความทุกข์ทั้งปวง บรรลุถึงพระนิพพาน ถึง บรมสุข **ปรมังสุขัง** เหมือนกัน ไม่มีความแตกต่างกัน ต่างกันตรงที่คนหนึ่งต้องสอนตนเอง จึงได้เป็นพระพุทธเจ้า ส่วนอีกคนหนึ่งสบายกว่า มีคนคอยสอน ง่ายกว่าคนต้องสอน ตนเอง

เหมือนกับคนที่ไม่รู้จักทาง ไม่มีใครชี้ทาง ต้องเดินหาเอง ก็จะยากลำบาก ต้องทดลอง ทางไปเรื่อยๆ ไปเหนือก่อน ถ้าไม่ใช่ก็ลองไปทางใต้ ถ้าไม่ใช่ก็ลองไปไปทางตะวันออก ถ้าไม่ใช่ก็ต้องไปทิศตะวันตก จนกว่าจะพบ แต่คนที่มีคนสอน มีคนบอกทางแล้ว ก็ไม่ ต้องไปทดลองทางให้เสียเวลา เดินไปตามทางที่บอกเลย อย่างพระอรหันตสาวกทั้งหลาย นี้สบายมาก ไม่ต้องหาทางเอง เพียงแต่ฟังพระพุทธเจ้าแล้วปฏิบัติตามเท่านั้น ก็สามารถ บรรลุถึงความลึ้นสุดแห่งการเวียนว่ายตายเกิดได้ พ้นจากความทุกข์ทั้งปวง พวกเราก็ เป็นอย่างนั้นเหมือนกัน ขณะนี้พวกเรากำลังศึกษา กำลังได้ยินได้ฟังพระธรรมคำสอน ของพระพุทธเจ้า ที่สอนให้ทำบุญให้ทาน รักษาศีล บำเพ็ญเนกขัมมบารมี ออกบวชกัน บวช ๓ วัน ๗ วัน ก็ยังดี บวช ๑๕ วันก็ยังดี บวชสักพรรษาหนึ่งก็ยังดี หรือจะบวชไป ตลอดก็ยิ่งดีใหญ่ เพราะเป็นวิธีทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ได้อย่างรวดเร็วที่สุด เป็น ฆราวาสหลุดพ้นยาก เพราะมีเรื่องมาก มีปัญหา มาก มีภาระมาก จะนั่งสมาธิก็ลำบาก จะ อดข้าวเย็นก็ลำบาก เพราะคนอื่นไม่อดกัน พอเวลาเขากินข้าวเย็น ก็อดทนไม่ไหว ก็กิน กับเขาด้วย ก็จะไม่สามารถยกจิตใจให้สูงขึ้นไปได้ แต่ถ้าออกบวชอยู่วัดแล้ว ทุกคน

ปฏิบัติเหมือนกัน ถือศีลเหมือนกัน ไม่กินข้าวเย็นเหมือนกัน ก็จะทำให้การปฏิบัติเป็นไป
อย่างง่ายดาย หลุดพ้นได้อย่างสะดวกรวดเร็ว จึงเป็นสิ่งที่เราควรให้โอกาสกับตัวเรา เป็น
สิ่งที่ดีที่เรายังไม่รู้จัก ส่วนใหญ่จะกลัวกัน กลัวความลำบาก กลัวอดข้าวเย็น กลัวไม่ได้
นอนบนฟูก กลัวไม่ได้ดูหนัง ดูโทรทัศน์ ที่ไม่ช่วยการบำเพ็ญ มีแต่จะจุดลากให้วนเวียน
อยู่ในวัฏจักร แห่งการเกิดแก่เจ็บตาย ไม่รู้จักจบจักสิ้น แต่ถ้ายอมลำบากสักหน่อย อด
ข้าวเย็นสักหน่อย อดดูโทรทัศน์ อดดูหนังฟังเพลงสักหน่อย แล้วก็นั่งสมาธิ ศึกษา
ธรรมะ ฟังเทศน์ฟังธรรม ไม่ช้าก็เร็ว ก็จะหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งหลาย ไม่ต้องไปเกิด
แก่เจ็บตายอีกต่อไป ไม่ดีกว่าหรือ ลำบากลำบากไม่นาน ไม่กี่วัน ไม่กี่ปี จะได้ไม่ต้องไป
เวียนว่ายตายเกิดเป็นล้านๆปี

ถ้ายังไม่สามารถกำจัดความโลภความโกรธความหลงได้ ก็ยังต้องไปเกิดอยู่เรื่อยๆ ทุก
ครั้งที่เกิดก็ต้องร้องไห้ร้องไห้ เศร้าโศกเสียใจ กินไม่ได้นอนไม่หลับ เพราะจะต้องเสียสิ่ง
นั้นเสียสิ่งนี้ จะต้องจากคนนั้นจากคนนี่ไปอยู่เรื่อยๆ ไม่ว่าจะได้อะไรมาเล็กน้อยเพียงไร
สักวันหนึ่งก็ต้องจากกันไปทั้งหมด ไม่มีอะไรเป็นของเราอย่างแท้จริง โลกนี้เป็นที่อยู่
อาศัยเพียงชั่วคราวเท่านั้น มาเกิด แล้วก็แก่ แล้วก็เจ็บ แล้วเดี๋ยวก็ตาย ตายไปแล้วก็ไป
เกิดใหม่ แล้วก็แก่ แล้วก็เจ็บ แล้วก็ตายอีก สูงๆต่ำๆ บางทีก็เกิดเป็นมนุษย์ บางทีก็เกิด
เป็นเดรัจฉาน บางทีก็เกิดเป็นเทพเป็นพรหม บางทีก็ไปตกนรก ขึ้นอยู่กับบาปบุญที่ทำ
กันอยู่ทุกวันนี้ จึงควรเชื่อในสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน เชื่อบาป เชื่อบุญ เชื่อนรก เชื่อ
สวรรค์ เชื่อเรื่องเวียนว่ายตายเกิด เชื่อเรื่องการหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด เชื่อใน
มรรคผลนิพพาน ที่เป็นความจริงล้วนๆ ไม่มีของปลอมเลย เป็นสิ่งที่พระพุทธเจ้าทุกๆ
พระองค์ และพระอรหันต์ทุกๆพระองค์ ได้พิสูจน์เห็นแล้วอย่างแจ่มชัด จึงได้นำเอามา
เผยแผ่ เอามาสั่งสอนให้กับพวกเรา พวกเราควรน้อมเข้ามาด้วยศรัทธาความเชื่อ น้อม
เข้ามาด้วยวิริยะความขยันหมั่นเพียร หมั่นปฏิบัติตามที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน มาวัด
อยู่เรื่อยๆ ทำบุญทำทานอยู่เรื่อยๆ รักษาศีลให้มาก แล้วก็ไหว้พระสวดมนต์ นั่งสมาธิ
ปฏิบัติธรรม ปลงสังขาร ปลงอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เตือนตัวเองอยู่เสมอเสมอว่า เกิด
มาแล้วต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตาย ต้องพลัดพรากจากกันเป็นธรรมดา นี่คือปัญญา

ถ้าไม่ลืมว่าจะต้องแก่ จะต้องเจ็บ จะต้องตาย จะต้องพลัดพรากจากกัน เวลาที่ความแค้นเกิดขึ้น ความเจ็บเกิดขึ้น ความตายเกิดขึ้น การพลัดพรากจากกันเกิดขึ้น จะไม่รู้สึกรำพันไหว ไม่เดือดร้อน จะรู้สึกเฉยๆ เพราะได้เตรียมตัวเตรียมใจไว้แล้ว เหมือนกับรู้ว่า พระอาทิตย์ที่ขึ้นในตอนเช้า พอตอนเย็นก็ต้องตกลงไป เวลาตกลงไปเราก็ไม่ได้เดือดร้อน ไม่วุ่นวายใจ ไม่เสียอกเสียใจ ไม่ร้องไห้ร้องไห้ เพราะเตรียมตัวเตรียมใจไว้แล้ว ว่าจะต้องเกิดขึ้น การเตรียมตัวเตรียมใจคือการปล่อยวางนั่นเอง ไม่ยึดไม่ติดกับสิ่งต่างๆ ไม่ยึดไม่ติดกับร่างกาย จะแก่ จะเจ็บ จะตาย ก็ให้เป็นไปตามเรื่องของมัน ใครจะจากเราไป เราจะจากใครไป ก็ปล่อยให้เป็นไป เพราะใจไม่ตาย ไม่เป็นอะไรทั้งสิ้น เป็นผู้รู้ เพียงแต่รับรู้เท่านั้น ถ้าเข้าใจหลักนี้แล้ว จะอยู่ในโลกนี้ได้อย่างร่มเย็นเป็นสุข ไม่วุ่นวาย ไม่ทุกข์กับอะไร แต่ต้องเตือนตัวเองอยู่เสมอว่า อย่าไปยึด อย่าไปติด เป็นของชั่วคราว เป็นของยืมมา ลักวันหนึ่งเจ้าของก็จะมาเอาคืนไป ไม่ว่าจะเป็ นสมบัติข้าวของเงินทอง ไม่ว่าจะเป็ นสามีภรรยา เป็นบุตร เป็นธิดา เป็นญาติสนิทมิตรสหาย เขาจะต้องมาเอาคืนไปอย่างแน่นอน แม้แต่ร่างกายของเรา เขาก็จะต้องเอาคืนไปเช่นเดียวกัน ถ้าเตือนตนอยู่เรื่อยๆแล้ว จะไม่หลง จะไม่ยึด จะอยู่อย่างสุขอย่างสบาย นี่คื อานิสงส์ของการประพฤติปฏิบัติ ตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เมื่อปฏิบัติแล้วจิตใจจะร่มเย็นเป็นสุข ไม่โลภโมโหสัน จะอยู่กันด้วยความเมตตากรุณา ดูแลกันช่วยเหลือกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน ทุกคนก็จะมีความสุข ดังสุภาษิตที่ว่า **เมตตาเป็นเครื่องค้ำจุนโลก** โลกเราจะอยู่ด้วยความสุข ความร่มเย็น เพราะมีความเมตตาต่อกัน จึงอย่ามองข้ามความเมตตา อย่ามองข้ามพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ขอให้หมั่นเอา มาปฏิบัติและเตือนตนอยู่ตลอดเวลา จะได้ดำเนินชีวิตให้เป็นไปตามที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน แล้วผลที่เลิศที่วิเศษก็จะเป็นสิ่งที่จะตามมาต่อไป การแสดงก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติไว้เพียงเท่านี้